

Arbetsskador 2021

Occupational accidents and work-related diseases

Omslagsfoto: Sören Andersson
Grafisk produktion: Essen International
Serie: Arbetsmiljöstatistik ISSN 1652-1110
Produktnummer: AM0602
Ansvarig utgivare: Ann Ponton Klevestedt
Statistikansvarig: Ann Ponton Klevestedt
www.av.se

Utgiven i juni 2022.
Förfrågningar: Svarstjänsten 010-730 90 00

Arbetsmiljöstatistik Rapport 2022:01

Arbetsskador 2021

Occupational accidents and
work-related diseases

Tidigare publicering

Revidering av statistiken för perioden 2012–2017

Under perioden 1 december 2012 - 9 augusti 2018 blev anmälningar om olyckor under färd till eller från arbetet med noll sjukfrånvarodagar felaktigt registrerade hos Arbetsmiljöverket som arbetsolyckor utan sjukfrånvaro vid anmälan via Arbetsmiljöverkets webbplats. I den här publikationen redovisas reviderade uppgifter för perioden 2012–2017.

Tidigare publicering

Årlig statistik om arbetsskador utgavs till och med juni 1977 under titeln Yrkesskador, och för perioden juli 1977–1978 under titeln Arbetsskador, av Riksförsäkringsverket i serien Sveriges officiella statistik. Sedan dess har årlig arbetsskadestatistik utformats och sammanställts av Arbetsmiljöverket (tidigare Arbetarskyddsstyrelsen), under 1979–1993 i samarbete med Statistiska centralbyrån. Sedan statistikreformen 1994 är Arbetsmiljöverket huvudman i egenskap av statistikansvarig myndighet.

Den preliminära arbetsskadestatistiken för perioden till och med 2001 publicerades i serien Statistiska meddelanden med titeln Arbetsskador. Statistiken från och med år 2002 publiceras i serien Arbetsmiljöstatistik och i den svarar Arbetsmiljöverket för såväl analyser och kommentarer som den tekniska produktionen. Statistiken kvalitetsdeklarerar sedan 2017.

Previous publishing

Until 1978 the annual reports on Occupational Injuries were published within the series of Official Statistics of Sweden by the National Social Insurance Board. Afterwards, annual statistics on occupational accidents and work-related diseases has been compiled by the Swedish Work Environment Authority (formerly the National Board of Occupational Safety and Health) in collaboration with Statistics Sweden (1979–1993). Since 1994 the Swedish Work Environment Authority is responsible for the statistics.

The preliminary data until 2001 was published in the series Statistical Reports with the title Occupational injuries. In the statistics for 2002 and later on, the Swedish Work Environment Authority is responsible for the analysis as well as the technical production.

Förord

En arbetsgivare eller arbetsföreståndare som fått kännedom om en arbetsskada är skyldig att anmäla skadan till Försäkringskassan enligt bestämmelser i socialförsäkringsbalken. Som arbetsskada räknas skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Arbetsmiljöverket ansvarar för den officiella statistiken om arbetsskador, och den bygger på de arbetsskadeanmälningar som görs till Försäkringskassan. Dessa ingår i informationssystemet om arbetsskador, ISA. Vidare ansvarar Arbetsmiljöverket för den officiella statistiken om arbetsmiljö som utgörs av urvalsundersökningarna Arbetsmiljöundersökningen och Arbetsorsakade besvär. Statistiken används i det förebyggande arbetsmiljöarbetet och utgör underlag för inriktningen av Arbetsmiljöverkets verksamhet.

Publikationen är preliminär i den meningen att uppgifterna bygger på de anmälningar om arbetsskador som har registrerats och bearbetats under 2021 till och med första kvartalet 2022. En kort sammanställning av slutliga uppgifter för 2021 kommer att publiceras i nästa års rapport.

Ansvariga för bearbetningar och kommentarer i denna rapport har varit Dennis Webstedt, Gina Axling, Pär Millstam och Kjell Blom.

Arbetsmiljöverket i juni 2022
Ann Ponton Klevestedt

Innehåll

Tidigare publicering	4
Revidering av statistiken för perioden 2012–2017	4
Tidigare publicering	4
Previous publishing	4
Förord	5
Begrepp	9
Sammanfattning	11
1. Anmälda arbetsskador.....	15
Arbetsskadestatistiken och covid-19.....	15
Antal anmälningar har varierat över tid.....	16
Antal anmälningar och arbetsställestorlek: Arbetsställen med fler är 200 arbetstagare anmälde flest arbetssjukdomar per anställd även under 2021.....	19
Sektor och kön: Flest anmälningar om arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta från regional sektor även under 2021	20
2. Arbetsolyckor	23
Kön: Stor ökning av antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland kvinnor	24
Ålder: Ökning av anmälningar per 1 000 sysselsatta inom samtliga åldersgrupper bland kvinnor och män	24
Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta: Kvinnorna på de högsta nivåerna inom samtliga åldersgrupper	25
Trolig frånvaro: Kort sjukfrånvaro vanligast	27
Avvikelse: Stort antal anmälningar av vaccinationsbiverkningar mot covid-19 bland kvinnor	28
Yttre faktor: Stort antal anmälningar bland kvinnor orsakat av vaccin	32
Skadad kroppsdel: Vanligt med olyckor som skadar flera kroppsdelar	34
Näringsgren: Många anmälningar per 1 000 sysselsatta inom transport och magasinering.....	35
Yrke: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta från förare	39
Arbetsolyckor utan sjukfrånvaro: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta från unga kvinnor	42

3. Arbetsolyckor med dödlig utgång.....	43
Arbetstagare och egenföretagare: Flest arbetsolyckor med dödlig utgång bland egenföretagare per 100 000 sysselsatta	43
Orsaker: De flesta arbetsolyckorna med dödlig utgång har samband med fordon.....	45
Näringsgren: Flest arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 sysselsatta inom Jordbruk, skogsbruk och fiske	45
Arbetsolyckor med dödlig utgång bland utländsk arbetskraft	47
4. Arbetssjukdomar.....	48
Exponeringsfaktor: Kemiska och biologiska faktorer vanligaste orsaken	49
Besvär: Besvär av infektioner vanligast.....	52
Ålder: Antal anmälningar per 1 000 sysselsatta ökar med stigande ålder..	54
Näringsgren: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta inom Vård och omsorg; sociala tjänster för både kvinnor och män	56
Yrke: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta kvinnor bland undersköterskor och sjukvårdsbiträden.....	59
Organisatoriska och sociala faktorer: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta inom Offentlig förvaltning och försvar samt Vård och omsorg...	62
5. Arbetsskador utanför arbetskraften	65
6. Arbetsskador inom EU	66
Eurostats redovisning av arbetsskador	66
Standardiserad olycksfallsfrekvens	67
Arbetsolyckor med fler än tre sjukdagar: Den relativa frekvensen lägre i Sverige än i EU.....	67
Arbetsolyckor med dödlig utgång inom EU: Frankrike i topp.....	70
Arbetssjukdomar: Svårt med jämförelser	71
7. Arbetsskador 2020 – slutlig statistik	72
8. Statistikens omfattning och innehåll	74
Arbetsskadeförsäkringen.....	74
Definitioner och indelningsgrunder	74
Arbetsskadeanmälan	75
Variabler	76
Statistikens kvalitet	79

The main content of the statistics	80
Summary	80
Increase in number of cases per 1,000 employed	81
Reported occupational accidents and work-related diseases by economic activities.....	82
Causes of occupational accidents and work-related diseases	82
Development of reported occupational injuries.....	83
Svensk-engelsk ordlista	84
Näringsgren SNI2007	89
Bilaga - Anmälan om arbetsskada.....	83

Begrepp

Nedan beskrivs några viktiga begrepp som förekommer i denna publikation.

Preliminär statistik

Statistik över anmälningar ett visst år som inkommit till och med det första kvartalet året därpå.

Slutlig statistik

Statistik över anmälningar ett visst år som inkommit till och med det första kvartalet två år senare.

Arbetsskada

Skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Arbetsolycka

Olycka till följd av plötslig händelse, fysisk eller psykisk skada som inträffat på arbetsplatsen eller på annan plats där den skadade vistats i eller för arbetet.

Arbetsolycka utan sjukfrånvaro

Arbetsolycka som inte medfört någon sjukfrånvaro.

Arbetsolycka med sjukfrånvaro

Arbetsolycka som medfört sjukfrånvaro från arbetet.

Färdolycka

Olycka som inträffat på väg till eller från arbetet.

Arbetssjukdom

Arbetsskada som uppkommit genom annan skadlig inverkan än arbetsolycka. Exempelvis genom återkommande ensidiga rörelser eller psykiskt påfrestande förhållanden i arbetet.

Avvikelse

Det som avviker från det normala händelseförloppet och därmed orsakat en arbetsolycka.

Yttre faktor

De saker i form av maskiner, verktyg och andra föremål eller personer som kan kopplas till avvikelsen vid en arbetsolycka.

Exponeringsfaktor huvudgrupp

De faktorer som man på en övergripande nivå misstänker bidragit till arbetssjukdomen, det vill säga Ergonomiska belastningsfaktorer, Fysikaliska faktorer, Kemiska och biologiska faktorer, Organisatoriska och Sociala faktorer och Industriella faktorer.

Exponeringsfaktor

Den faktor på detaljnivå som man enligt uppgift exponerats för och som anses ha bidragit till arbetssjukdomen. Det kan exempelvis gälla kemikalier, stress eller tunga lyft.

Anmälningssätt

Arbetsskador anmäls via anmalarbetsskada.se eller på pappersblankett. En skillnad mellan de två olika sätten att anmäla är att i anmälningar via webben gör arbetsgivaren en stor del av registreringen genom att välja mellan olika svarsalternativ medan en anmälan med pappersblankett, som innehåller uppgifter som lämnas i fritext, registreras av särskilt utbildad kodningspersonal vid Arbetsmiljöverket.

Sysselsatta

Antal sysselsatta hämtas från Statistiska centralbyråns (SCB) registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS), för fördelning efter region och näringsgren, men även SCB:s Arbetskraftsundersökningarna (AKU), för fördelning efter yrke.

Sektor

Arbetsmiljöverkets indelning av sektorer följer Statistiska centralbyråns indelning av sektorer i Arbetskraftsundersökningarna. Den baseras på Standarden för institutionell sektorindelning 2000 (INSEKT 2000).

Sammanfattning

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Spridningen fortsatte även under 2021. Pandemin har på flera sätt påverkat samhället och det har gett tydliga effekter i arbetsskadestatistiken för 2020 och ännu mer påtagligt för 2021.

Statistiken för 2021 visar att antalet arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland arbetstagare och egenföretagare ökade med cirka 7 400 anmälningar (23%) jämfört med 2020. Antalet anmälda arbetssjukdomar ökade med cirka 9 700 anmälningar (48%) jämfört med 2020. Orsakerna till dessa stora ökningar kan till stor del kopplas till pandemin då anmälningarna som rör covid-19 har ökat mycket kraftigt.

Under 2021 inträffade 39 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften. Män drabbades oftare än kvinnor av arbetsolyckor med dödlig utgång och anmälde också fler arbetsolyckor som ledde till sjukfrånvaro. Kvinnor anmälde dock fler arbetssjukdomar och arbetsolyckor utan sjukfrånvaro än män.

Tabell a: Arbetsskador år 2021 - anmälda till och med 1:a kvartalet 2022. Preliminära uppgifter.

Typ av skada	Kvinnor		Män		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Arbetsolyckor med sjukfrånvaro	19 192	22	21 844	33	41 036	27
- därav arbetstagare och egenföretagare	18 563	21	20 486	31	39 049	25
Arbetsjukdomar	22 408	26	8 092	12	30 500	20
- därav arbetstagare och egenföretagare	22 141	26	7 713	12	29 854	19
Arbetsolyckor utan sjukfrånvaro	37 673	44	32 578	49	70 251	46
- därav arbetstagare och egenföretagare	36 721	42	30 727	46	67 448	44
Olycka under färd till eller från arbetet	7 065	8	3 925	6	10 990	7
Gamla ärenden ¹⁾	170	0	122	0	292	0
Ej arbetsskada/ej klassificerbar anmälan ²⁾	83	0	80	0	163	0
Totalt	86 591	100	66 641	100	153 232	100

1) Till denna kategori förs pappersanmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro som inträffat mer än cirka två år före det datum anmälan är gjord.

2) Endast pappersanmälan

Kursiva rader ingår inte i Totalt, då de är en delgrupp av respektive kategori ovan.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

Arbetsolyckor med sjukfrånvaro: Fler anmälningar än förra året

Under 2021 anmäldes cirka 39 000 arbetsolyckor med sjukfrånvaro under minst en dag bland arbetstagare och egenföretagare, vilket är cirka 7 400 (23%) fler jämfört med året innan. Ökningen är större för kvinnor än för män. Det är i kategorin Läckage, utströmning, särskilt bland kvinnor, som den stora ökningen finns. Jämfört med år 2020 har antalet anmälningar gått upp från knappt 300 till närmare 3 400, vilket motsvarar en ökning på över 1 000 procent. Till denna kategori hör alla anmälningar om biverkningar av vaccination mot covid-19, vilket är det som till stor del kan förklara ökningen av det totala antalet anmälningar av arbetsolyckor med sjukfrånvaro under 2021.

Antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro var fler bland män än kvinnor, 20 500 respektive 18 600 anmälningar. Per 1 000 sysselsatta män anmäldes cirka 7,9 arbetsolyckor som medfört sjukfrånvaro. Motsvarande antal per 1 000 sysselsatta kvinnor var 7,7.

Statistiken visar att antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta, för både kvinnor och män, var högst i åldern 16-24 år även under 2021.

Bland kvinnor var Fallolyckor och Rörelse med belastning, till exempel genom lyft av vårdtagare, vanligast bland de anmälda arbetsolyckorna med sjukfrånvaro även under 2021. Läckage, utströmning har, som nämnts ovan, ökat mycket kraftigt och är nu den tredje vanligaste orsaken bland kvinnor. Bland män orsakades de flesta anmälda arbetsolyckorna med sjukfrånvaro av Förlorad kontroll över handverktyg och transportmedel.

Branschgruppen Transport och magasinering hade flest anmälningar per 1 000 sysselsatta bland både kvinnor och män.

Arbetsolyckor utan sjukfrånvaro: Flest anmälningar från kvinnor och unga

Under 2021 anmäldes cirka 67 400 arbetsolyckor utan sjukfrånvaro bland arbetstagare och egenföretagare vilket motsvarar 13,9 fall per 1 000 sysselsatta. Arbetsolyckor utan sjukfrånvaro anmäldes oftare för kvinnor än män till skillnad från arbetsolyckor med sjukfrånvaro. Den yngsta åldersgruppen, 16-24 år, hade flest anmälningar per 1 000 sysselsatta bland både kvinnor och män.

Arbetsolyckor med dödlig utgång: Drabbade främst män

2021 inträffade 39 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften, 33 stycken bland arbetstagare (varav 3 kvinnor) och 3 stycken bland egenföretagare (ingen kvinna). Det innebär 0,8 arbetsolyckor med dödlig utgång i arbete per 100 000 sysselsatta. Utöver dessa 39 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften 2021 inträffade även 8 stycken arbetsolyckor med dödlig utgång bland utländska medborgare i Sverige. Det omkom även en person i arbetsmarknadsåtgärder, praktik eller i andra aktiviteter som omfattas av socialförsäkringsbalken men där personen inte ingår i den svenska arbetskraften. 2020 inträffade 24 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften, 2019 var motsvarande antal 36 stycken.

Olyckor på väg till eller från arbetet: Antalet anmälningar fler än 2020

Statistiken för 2021 visar på en ökning av antalet anmälda olyckor till eller från arbetet med 28 procent jämfört med 2020. Året innan, 2020 jämfört med 2019, minskade antalet anmälda arbetsolyckor till eller från arbetet med 29 procent. Minskningen för 2020 kan till stor del bero på ökat hemarbete med anledning av covid-19-pandemin.

Arbetssjukdomar: Stor ökning under 2021 jämfört med 2020

Under 2021 anmälde arbetsgivare närmare 29 900 arbetssjukdomar avseende arbetstagare och egenföretagare till Försäkringskassan. Det är en ökning med cirka 9 700 anmälningar (48%) jämfört med 2020. Orsaken till denna stora ökning kan kopplas till pandemin då anmälningarna på grund av covid-19 fortsatt att öka kraftigt medan förändringarna för andra exponeringsfaktorer inte varit så stora. Majoriteten av antalet anmälningar 2021 avsåg i likhet med tidigare år kvinnor.

Antal anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta för 2021 var 9,2 bland kvinnor och bland män 3,0. Motsvarande siffror under 2020 var 6,2 för kvinnor och 1,9 för män.

De vanligaste orsakerna till anmälda arbetssjukdomar år 2021 var Kemiska och biologiska faktorer (68%) följt av Organisatoriska och sociala faktorer (12%) och Ergonomiska belastningsfaktorer (11%). Den förändring av fördelningen av exponeringsfaktorerna som inleddes under 2020 har förstärkts under 2021 och skiljer sig kraftigt från andelarna som gällde 2019 och tidigare. Detta beror till stor del på att covid-19 orsakat många anmälningar där exponeringsfaktorn är smitta som ingår i huvudgruppen Kemiska och biologiska faktorer.

Även när man tittar på de anmälda arbetssjukdomarna uppdelade på branschgrupp syns effekterna av covid-19 tydligt. Den branschgrupp som 2021 hade överlägset flest anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor var Vård och omsorg; sociala tjänster. Den dominerande exponeringsfaktorn var Kemiska och biologiska faktorer (främst smitta). Innan pandemin bröt ut under 2020 utgjorde denna exponeringsfaktor en relativt liten del av anmälda arbetssjukdomar men har vuxit närmast explosionsartat under 2020 och 2021. Näst flest anmälningar per 1 000 sysselsatta hade Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring, även i den branschgruppen är andelen av anmälningar på grund av Kemiska och biologiska faktorer stor.

1. Anmällda arbetsskador

Detta kapitel beskriver bakgrund och information om anmällda arbetsskador. I kapitlet redovisas även de anmällda arbetsskadornas utveckling över tid och fördelning per arbetsställestorlek och sektor.

En arbetsgivare eller arbetsföreståndare som fått kännedom om en arbetsskada är skyldig att anmäla skadan till Försäkringskassan enligt socialförsäkringsbalken. Det är dessa anmälningar som redovisas i denna publikation. Huvudsakligen behandlas anmällda arbetsolyckor som medfört sjukfrånvaro samt anmällda arbetssjukdomar. Vidare begränsar sig redovisningen till i första hand arbetstagare och egenföretagare.

Den som råkat ut för en arbetsolycka kan oftast säga när den inträffade. Arbetsolyckor redovisas därmed efter skadeår. Besvär som beror på skadlig inverkan under längre tid betraktas däremot som arbetssjukdom. Eftersom det i många fall inte är möjligt att med någon större noggrannhet säga när en arbetssjukdom uppstått redovisas dessa efter det år då anmälan gjordes (anmälningsår). En individ kan ha råkat ut för mer än en arbetsskada under det redovisade året, vilket innebär att antalet anmälningar kan vara större än antalet drabbade individer.

Publikationen redovisar i huvudsak preliminär statistik för 2021 (anmällda arbetsskador till och med första kvartalet 2022). En kortfattad slutlig redovisning av arbetsskadorna för 2020 finns i kapitel 7 Arbetsskador 2020 – slutlig statistik.

Arbetsskadestatistiken och covid-19

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Pandemin har haft en stor påverkan på de anmällda arbetsskadorna till Försäkringskassan under 2020 och 2021.

Totalt fanns det cirka 1 400 anmällda arbetsskador 2020 som orsakats av smitta (covid-19) som anmäldes som arbetsolycka med sjukfrånvaro istället för som arbetssjukdom. Dessa har justerats för 2021.

De tydliga effekterna av pandemin syns i arbetsskadestatistiken både vad gäller smitta av covid-19 (arbetssjukdom) och biverkningar av vaccination mot covid-19 (arbetsolycka).

Till exempel kan den stora ökningen av händelsekategorin Läckage, utströmning för de anmällda arbetsolyckorna med sjukfrånvaro till stor del kopplas till biverkningar av vaccination mot covid-19.

Statistiken har även påverkats av instruktionerna från Försäkringskassan (se nedan). Dessa instruktioner har inneburit att de flesta anmälningarna om arbetsskada orsakat av smitta av covid-19 kommer från yrken som ingår i branschgruppen Vård och omsorg; sociala tjänster. Det gör att anmälningarna från denna branschgrupp ökat rejält under 2021, och då även till stor del präglar resultaten i rapporten.

Covid-19 är en smittsam sjukdom som kan orsaka en arbetsskada. Om du har smittats av coronavirus i arbetet och fått sjukdomen covid-19 kan det vara en arbetsskada. Det gäller dig som arbetar vid en sjukvårdsinrättning eller i annat arbete där du behandlat, vårdat eller tagit hand om personer, djur eller material som är smittförande i ett laboratorium där coronaviruset hanteras. Det gäller även om du har blivit smittad i annat arbete och fått skador av covid-19 när sjukdomen var klassad som samhällsfarlig. Covid-19 var klassad som samhällsfarlig sjukdom 2 februari 2020 till och med 31 mars 2022.

Läs mer på: www.forsakringskassan.se

Antalet anmälningar har varierat över tid

Sett över en längre tidsperiod har antalet anmälda arbetsskador varierat kraftigt. Förändringar i sjuk- och arbetsskadeförsäkringarna har påverkat anmälningsbenägenheten och är därmed en viktig förklaring till variationer i antalet anmälningar.

I början av 2000-talet varierade antalet anmälda arbetssjukdomar ganska kraftigt mellan olika år, och låg på mellan 20 000–25 000 anmälningar per år. Under perioden 2003–2009 anmäldes allt färre arbetssjukdomar. 2009 anmäldes ungefär hälften så många arbetssjukdomar jämfört med 2000-talets början. Mellan åren 2010–2015 ökade antalet anmälda arbetssjukdomar för varje år. Därefter sjönk antalet anmälningar under några år. Statistiken för 2020 visar en kraftig ökning av antalet anmälda arbetssjukdomar. Ökningen beror till stor del på att covid-19-pandemin orsakat många anmälningar där exponeringsfaktorn är smitta, och som ingår i huvudgruppen Kemiska och biologiska faktorer. Denna ökning fortsatte även under 2021 men då i en något lägre takt än under 2020.

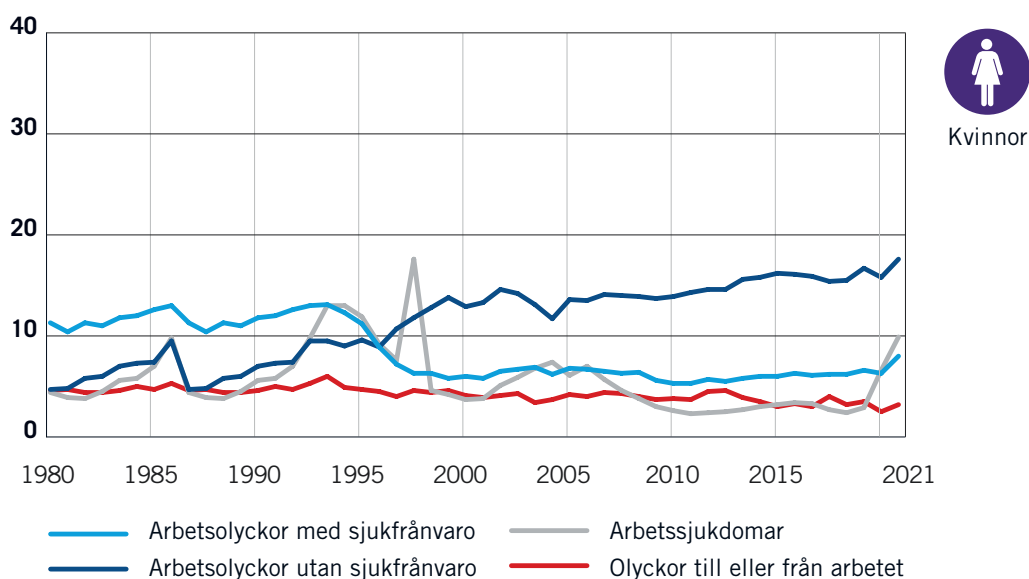
Antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro minskade kraftigt från 1980 fram till mitten av 1990-talet. Därefter fortsatte minskningarna i lägre takt fram till 2009. Under 2010-talet har utvecklingen varit ganska jämn fram till 2020. Under 2020 minskade anmälningarna på grund av covid-19-pandemin. 2021 har antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro ökat med cirka 7 400 (23%). Ökningen har skett i huvudsak bland kvinnor.

Antalet anmälda arbetsolyckor utan sjukfrånvaro hade inte samma nedåtgående trend under perioden 2003–2009, utan låg på ungefär samma nivå. Därefter har dessa arbetsolyckor haft en något ökande trend. Under 2020 minskade antalet anmälda arbetsolyckor utan sjukfrånvaro jämfört med 2019. Jämfört med 2020 har antalet anmälda arbetsolyckor utan sjukfrånvaro ökat med 10 procent under 2021, till cirka 67 400 anmälningar. I likhet med tidigare år är det den yngsta åldersgruppen, 16–24 år, som har flest anmälningar per 1 000 sysselsatta bland både kvinnor och män.

Anmälda olyckor till eller från arbetet har i stort sett haft en relativt jämn utveckling från 2003 fram till 2020. Statistiken för 2020 visar jämfört med 2019, på en minskning av antalet anmälda olyckor till eller från arbetet med cirka 29 procent. Minskningen beror till stor del på covid-19-pandemin och kan troligen förklaras av ökat hemarbete och minskad biltrafik. Under 2021 anmäldes 10 990 olyckor till eller från arbetet vilket är ökning på 28 procent jämfört med 2020. Det innebär att antalet anmälda olyckor till eller från arbetet åter är på samma nivå som 2019.

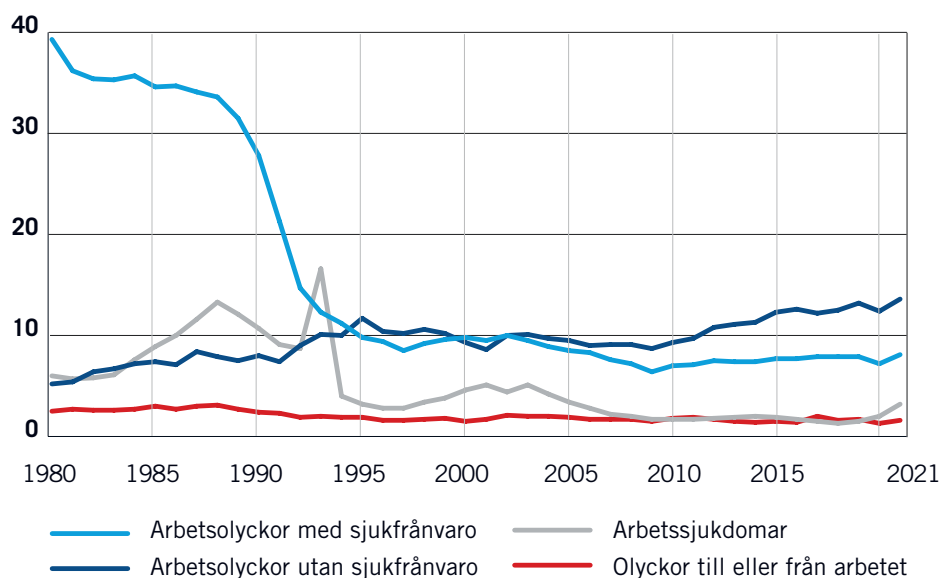
I figur 1a och 1b visas antalet anmälningar av arbetsskada per skadetyper i relation till antalet sysselsatta under perioden 1980–2021. De olika skadetyperna har utvecklats olika över tid. Utvecklingen har sett olika ut för kvinnor och män. Figur 1a och 1b bygger på slutlig statistik med undantag av uppgifter för 2021 där en skattning av det slutliga värdet gjorts.

Figur 1a. Anmälda arbetsskador per 1 000 sysselsatta kvinnor år 1980–2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Figur 1b. Anmälda arbetsskador per 1 000 sysselsatta män år 1980–2021. Arbetstagare och egenföretagare.

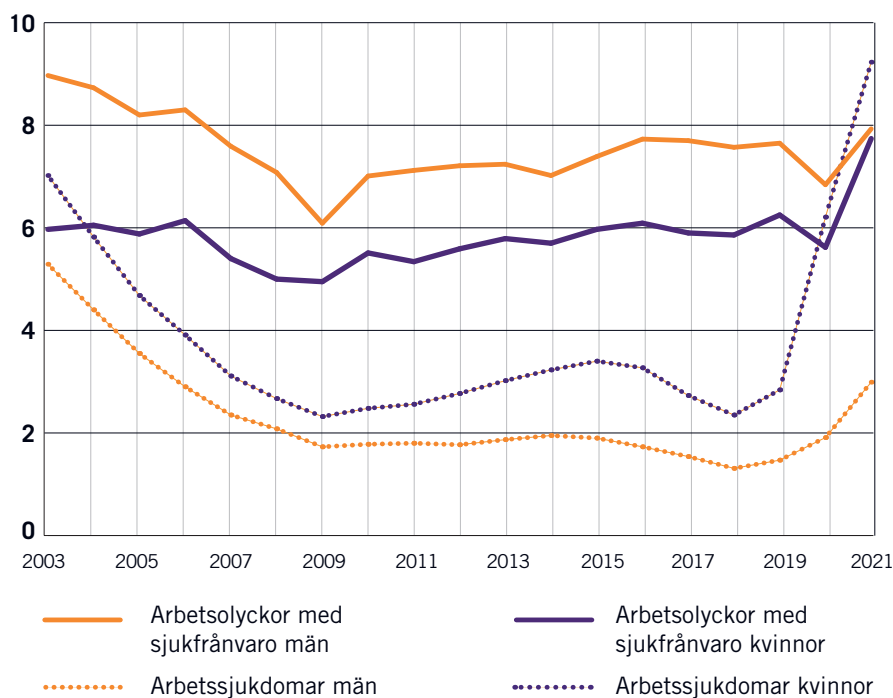

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro minskade för både kvinnor och män under perioden 2003–2009, i förhållande till hur många som arbetade (se figur 2). Därefter har under 2010-talet de ökat något för att sedan minska under pandemiåret 2020. För 2021 anmäldes per 1 000 sysselsatta män cirka 7,9 arbetsolyckor som medfört sjukfrånvaro. Motsvarande antal per 1 000 sysselsatta kvinnor var 7,7. Historiskt sett har antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta varit högre för män än för kvinnor.

Även antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta minskade kraftigt perioden 2003–2009, därefter ökade de fram till år 2015, framför allt bland kvinnor. För perioden 2016–2018 visar statistiken dock en minskning av antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta. Under 2020 ökade antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kraftigt för både kvinnor och män. Ökningen var betydligt större för kvinnor än för män. Denna ökning har fortsatt under 2021. Antal anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta för 2021 var 9,2 bland kvinnor och bland män 3,0.

Figur 2. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro och arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta år 2003–2021. Preliminär statistik. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

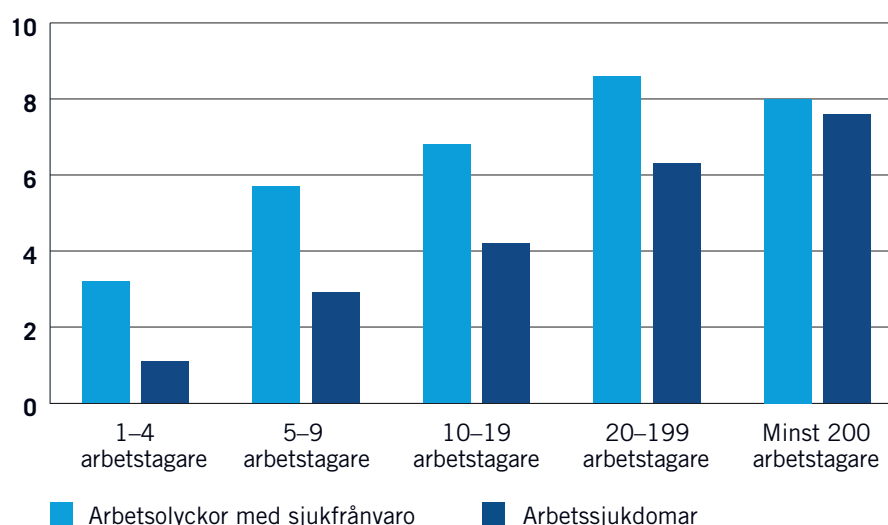
Antal anmälningar och arbetsställestorlek: Arbetsställen med fler än 200 arbetstagare anmälde flest arbetssjukdomar per anställd även under 2021

Antalet anmälningar av arbetsskador under 2021 var olika beroende på hur stort arbetsställe den skadade personen arbetade vid, även om antalet anmälningar sätts i relation till antalet anställda. År 2021 liksom 2020 anmälde större arbetsställen fler arbetsolyckor med sjukfrånvaro och fler arbetssjukdomar per anställd än mindre arbetsställen. Mer information om antal anmälningar per arbetsställestorlek finns i tabell 7 i tabellbilagan.

Arbetsställen med 20–199 arbetstagare anmälde under 2021 i likhet med 2020 flest arbetsolyckor med sjukfrånvaro, 8,6 anmälningar per 1 000 sysselsatta och arbetsställen med minst 200 arbetstagare anmälde flest arbetssjukdomar, 7,6 anmälningar per 1 000 sysselsatta.

En förklaring till skillnaden mellan arbetsställen av olika storlek kan vara att anmälningsbenägenheten skiljer sig åt då exempelvis rutiner för hantering av arbetsskador kan vara olika beroende på arbetsställestorlek.

Figur 3. Anmälda arbetsskador per 1 000 anställda per arbetsställets storleksklass år 2021. Arbetstagare. Arbetsolyckor med sjukfrånvaro och arbetssjukdomar.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (FDB 2021).

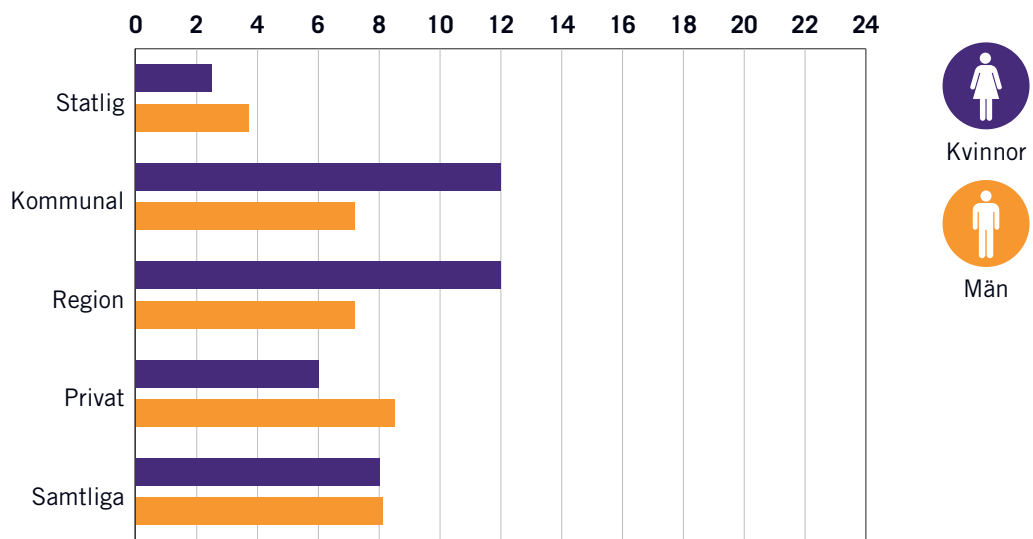
Sektor och kön: Flest anmälningar om arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta från regional sektor även under 2021

Flest arbetsolyckor med sjukfrånvaro i förhållande till antalet sysselsatta anmäldes inom den regionala och den kommunala sektorn för kvinnor, 12 stycken per 1 000 sysselsatta. För kvinnor i regional sektor är det en stor ökning jämfört med 2020, då motsvarande antal var 5,5. Även för kvinnor i kommunal sektor är det en ökning, från 9,6. För män gjordes flest anmälningar i den privata sektorn 8,5 stycken, det är en liten ökning jämfört med 2020.

Bland kvinnor i den regionala sektorn anmäldes under 2021 flest arbetssjukdomar i förhållande till antalet sysselsatta, 22,0 anmälningar per 1 000 sysselsatta (17,0 under 2020). För männen var antalet arbetssjukdomar under 2021 också högst inom den regionala sektorn, 15,0 (13,0 under 2020). Jämfört med 2020 är det en ökning av antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta inom regional sektor både bland kvinnor och bland män.

Dessa ökningar inom regional och kommunal sektor, kan rimligen förklaras av den extrema ökningen av antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro och anmälda arbetssjukdomar med anledning av covid-19-pandemin.

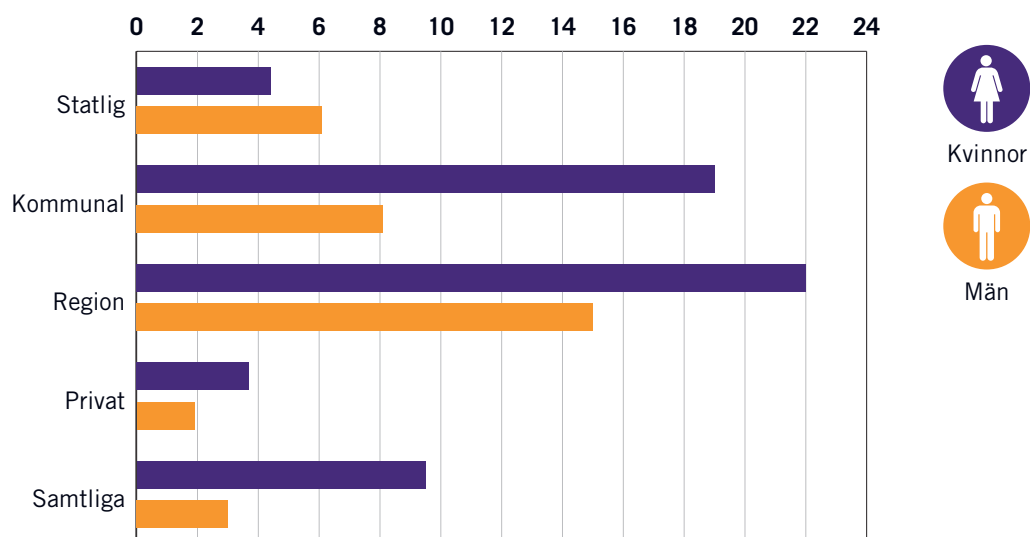
Figur 4a. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta fördelat på sektor¹ år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

1) Arbetsmiljöverkets indelning av sektorer följer Statistiska centralbyråns indelning av sektorer i Arbetskraftsundersökningarna. Den baseras på Standarden för institutionell sektorindelning 2000 (INSEKT 2000). Affärsverk och Svenska kyrkan redovisas som Privat. Privat kan ses som ett samlingsnamn för enheter som inte tillhör den statliga eller kommunala sektorn enligt standarden.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Figur 4b. Anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta fördelat på sektor¹ år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

1) Arbetsmiljöverkets indelning av sektorer följer Statistiska centralbyråns indelning av sektorer i Arbetskraftsundersökningarna. Den baseras på Standarden för institutionell sektorindelning 2000 (INSEKT 2000). Affärsverk och Svenska kyrkan redovisas som Privat. Privat kan ses som ett samlingsnamn för enheter som inte tillhör den statliga eller kommunala sektorn enligt standarden.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

2. Arbetsolyckor

Under 2021 anmälades cirka 39 000 arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland arbetstagare och egenföretagare, det är närmare 7 400 fler jämfört med 2020 (23%). Det var främst anmälningar som rör biverkningar av vaccination mot covid-19 bland kvinnor som stod för den huvudsakliga ökningen. Antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro var något fler bland män än bland kvinnor, cirka 20 500 respektive 18 600 anmälningar. Per 1 000 sysselsatta män anmälades under 2021 cirka 7,9 arbetsolyckor med sjukfrånvaro. Motsvarande antal per 1 000 sysselsatta kvinnor var 7,7. Detta innebär totalt cirka 7,8 arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta. Antalet anmälningar var högst bland unga män, 16-24 år. Bland kvinnor var antalet högst i åldersgruppen 16-24 samt bland kvinnor över 55 år.

Arbetsolyckor anmäls många gånger ganska lång tid efter att de har inträffat. Detta avsnitt bygger på olyckor som inträffade under 2021 och som anmälts fram till och med första kvartalet 2022. Baserat på erfarenheter från tidigare år finns det skäl att tro att antalet kommer att öka med ungefär 5 procent på grund av att olyckor som inträffat under 2021 anmäls efter första kvartalet 2022. Detta motsvarar uppskattningsvis ytterligare cirka 2 000 anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland sysselsatta.

I detta kapitel redovisas i huvudsak statistik för arbetsolyckor som medfört sjukfrånvaro under minst en dag bland sysselsatta. I tabell 1a i tabellbilagan redovisas antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro från 1980 och framåt. Statistik för arbetsolyckor utan sjukfrånvaro redovisas i slutet av kapitlet.

Statistiken om anmälda arbetsskador 2020 och 2021 har som tidigare redogjorts för i denna rapport, påverkats av covid-19-pandemin på flera sätt. Där anmälningar som rör covid-19 har haft en större inverkan på resultatet kommenteras det i aktuella avsnitt i detta kapitel. De flesta av dessa anmälningar rör kvinnor inom Vård och omsorg; sociala tjänster.

Kön: Stor ökning av antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland kvinnor

Under 2021 anmäldes totalt cirka 39 000 arbetsolyckor som medfört sjukfrånvaro under minst en dag, cirka 20 500 bland män och cirka 18 600 bland kvinnor. Det motsvarar 7,9 anmälningar per 1 000 sysselsatta män och 7,7 anmälningar per 1 000 sysselsatta kvinnor. Antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta ökade mer för kvinnor än för män 2021 jämfört med 2020. Bland män var ökningen cirka 16 procent och bland kvinnor nästan 38 procent. Skillnaden mellan antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta mellan män och kvinnor har aldrig varit så liten som under 2021.

Sett på en tioårsperiod, har antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro ökat med nära 10 procent för män. Motsvarande siffra för kvinnor är en ökning med nästan 40 procent från 2012 till 2021. Den stora ökningen bland kvinnor kan till stor del förklaras av att det under 2021 anmäldes ett stort antal arbetsolyckor som orsakats av biverkningar av vaccination mot covid-19, vilket har medfört att antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland kvinnor är rekordhøgt 2021.

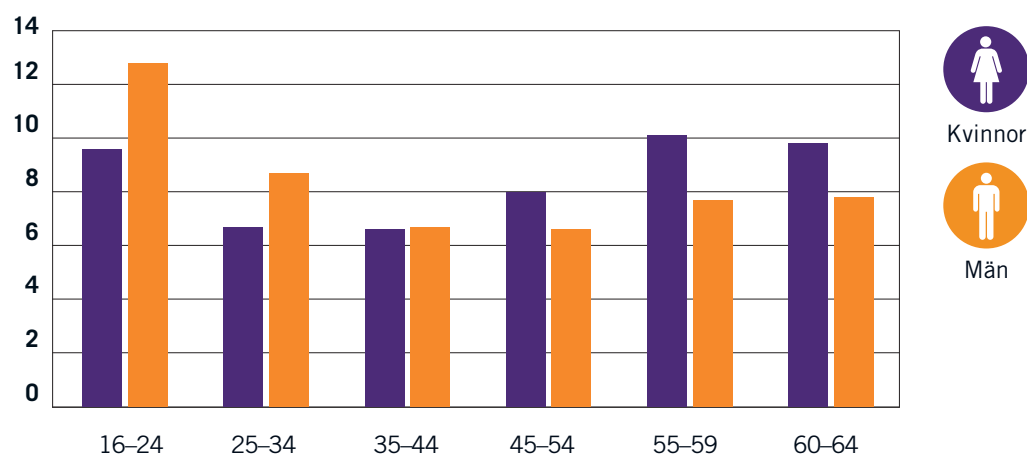
Ålder: Ökning av anmälningar per 1 000 sysselsatta inom samtliga åldersgrupper bland kvinnor och män

År 2021 ökade antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta i samtliga åldersgrupper bland både kvinnor och män. Under 2021 hade unga män högst antal anmälningar jämfört med män och kvinnor i övriga åldersgrupper, se figur 5a. Den relativa frekvensen för unga män ökade från 11,1 under 2020 till 12,8 under 2021.

Bland männen var det åldersgruppen 25–34 år som hade näst högst antal anmälningar per 1 000 sysselsatta. Lägst antal fanns bland män i åldersgrupperna 35–44 år och 45–54 år.

Bland kvinnor har antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta ökat markant i samtliga åldersgrupper jämfört med 2020. Flest antal anmälningar per 1 000 sysselsatta fanns i åldersgruppen 55–59 år. Den relativa frekvensen har ökat från 7,4 under 2020 till 10,1 under 2021, det är en ökning med drygt 35 procent. Åldersgrupperna 60–64 år och 16–24 år hade även de en hög frekvens, och är endast något lägre än för kvinnorna 55–59 år. Bland kvinnor var det lägst antal anmälningar i åldersgrupperna 25–34 år och 35–44 år.

Figur 5a. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta efter åldersgrupp och kön år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta: Kvinnor når sina högsta nivåer hittills inom samtliga åldersgrupper 2021

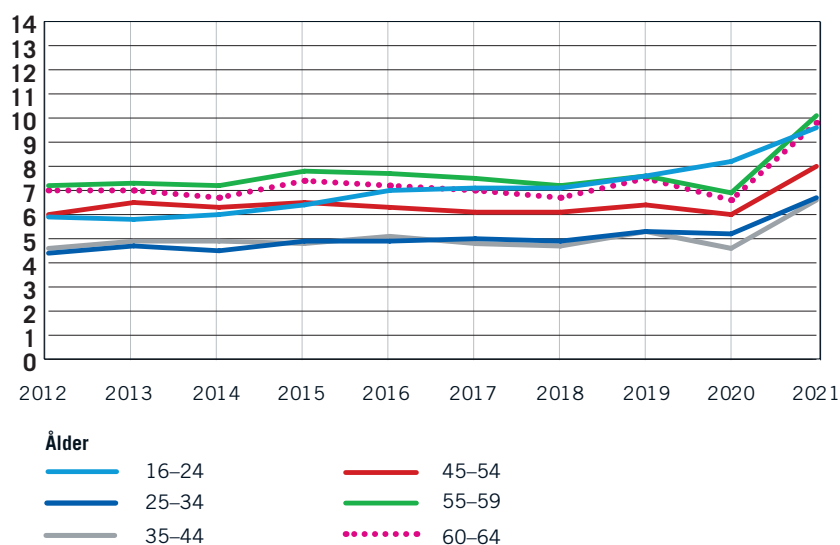
Antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta har under 2021 ökat bland både kvinnor och män i samtliga åldersgrupper jämfört med 2020 (se figur 5b och 5c). Bland kvinnorna ligger nu samtliga åldersgrupper på de högsta nivåerna hittills under den senaste tioårsperioden.

Under perioden 2012-2019 ökade antalet anmälningar bland kvinnor i åldern 16-24, en ökning som fortsatte även under 2020 och 2021. Bland de övriga åldersgrupperna har utvecklingen varit mer stabil under perioden 2012-2019 och under 2020 syntes en minskning. Under 2021 skedde den kraftigaste ökningen i de två äldsta åldersgrupperna, och det är nu de som har högst relativ frekvens bland kvinnorna. Lägst antal anmälningar har fortfarande kvinnorna mellan 35-54 år.

Bland männen är det fortsatt de unga som har högst antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta. Under åren 2019 och 2020 sjönk anmälningarna jämfört med 2018. Under 2021 ökade dock anmälningarna igen och nådde då den högsta nivån under den senaste tioårsperioden. De unga männen har över tid legat på en betydligt högre nivå jämfört med övriga åldersgrupper.

Under 2021 har antalet anmälningar ökat för alla de övriga åldersgrupperna, om än i något mindre omfattning jämfört med de unga 16-24 år. De flesta grupper är nu tillbaka på nivå med 2019. Gruppen 25-34 år och 35-44 år når dock sin högsta nivå sett under den senaste tioårsperioden. Männen 60-64 år når samma nivå som 2017 vilket är den högsta relativa frekvens under den senaste tioårsperioden.

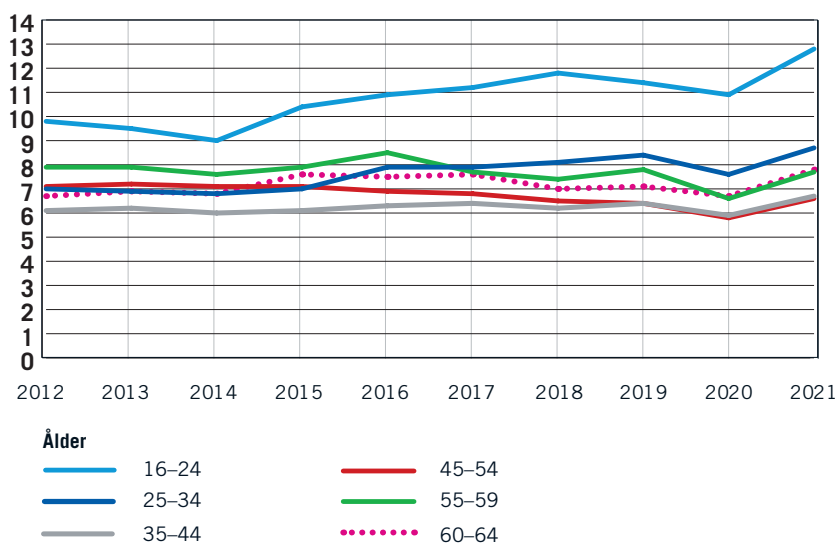
Figur 5b. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta kvinnor efter åldersgrupp. År 2012–2021.

Kvinnor

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Figur 5c. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta män efter åldersgrupp. År 2012–2021.

Män

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Trolig frånvaro: Kort sjukfrånvaro vanligast

Den som anmäler en arbetsolycka med sjukfrånvaro får också uppskatta om skadan kommer att medföra 1–3 dagar, 4–14 dagar eller över 14 dagars sjukfrånvaro. År 2021 uppgavs närmare hälften, 46 procent, av de anmälda arbetsolyckorna med sjukfrånvaro bland kvinnor medföra kort sjukfrånvaro (1–3 dagar). Det är en tydlig ökning jämfört med 2020. Motsvarande andel bland män var 37 procent, vilket är något högre jämfört med 2020. Andelen som uppgav att den troliga sjukfrånvaron var 4–14 dagar var drygt en tredjedel, både bland kvinnor och bland män. Det är något längre än 2020. Andelen olyckor med längre frånvaro, mer än 14 dagar, var något högre bland män än bland kvinnor, 27 procent jämfört med 20 procent. För männen var det i nivå med 2020, medan det för kvinnorna var något lägre.

Under 2021 var antal arbetsolyckor med dödlig utgång 39 stycken (36 män och 3 kvinnor). Det var fler än 2020 då antalet var 24 stycken. Sett till de senaste tio åren är 2020 det år med klart lägst antal arbetsolyckor med dödlig utgång. 2019 var antalet 36 stycken. Under 2021, var det liksom tidigare år, män som drabbades av betydligt fler arbetsolyckor med dödlig utgång i arbetet än kvinnor. Se mer i kapitel 3 Arbetsolyckor med dödlig utgång.

Tabell b: Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro efter trolig frånvaro 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Trolig frånvaro	Kvinnor		Män		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1–3 dagar	8 546	46	7 627	37	16 173	41
4–14 dagar	6 246	34	7 263	35	13 509	35
Mer än 14 dagar	3 768	20	5 560	27	9 328	24
Dödsfall	3	0	36	0	39	0
Totalt	18 563	100	20 486	100	39 049	100

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

Avvikelse: Stort antal anmälningar av vaccinationsbiverkningar bland kvinnor

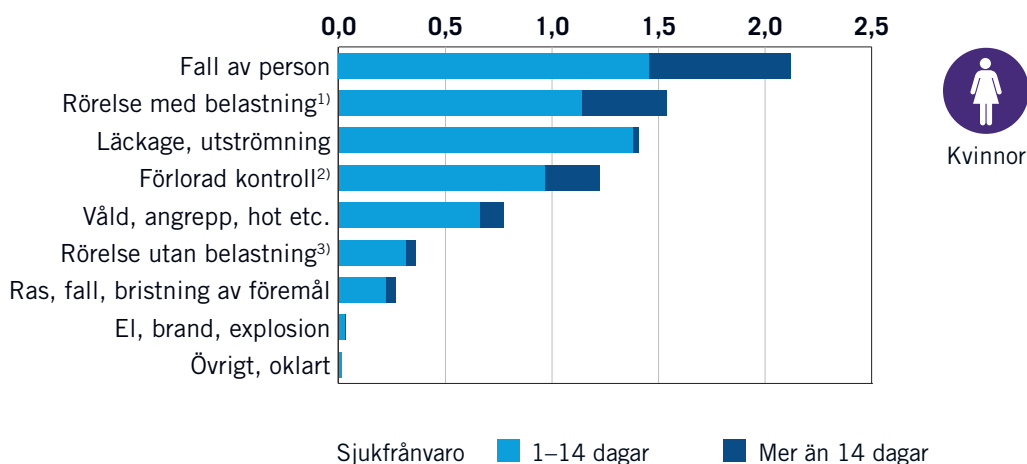
När en arbetsolycka inträffar har som regel något skett som avviker från det normala i arbetet. I Arbetsmiljöverkets informationssystem om arbetsskador (ISA) finns uppgiften registrerad i variabeln avvikelse. Avvikelserna kan handla om att den olycksdrabbade, eller någon annan, utförde en arbetsuppgift på ett icke normalt sätt eller att något före olyckan frångick det vanliga. I figur 6a och 6b har de avvikelser som orsakade arbetsolyckorna med sjukfrånvaro 2021 grupperats i åtta huvudkategorier för kvinnor respektive män.

Bland kvinnor var kategorin Fall av person vanligast med 2,1 anmälningar per 1 000 sysselsatta under 2021 vilket är en ökning med drygt 31 procent jämfört med 2020. Till Fall av person räknas bland annat halkning, snubbling eller andra fall på samma nivå men även fall från höjd, exempelvis från trappor, tak och stegar. Näst vanligast bland kvinnor med cirka 1,5 anmälningar per 1 000 sysselsatta var kategorin Rörelse med belastning, vilket är i nivå med 2020. Därefter var det kategorin Läckage, utströmning med 1,4 anmälningar per 1 000 sysselsatta som är vanligast. Det är i kategorin Läckage, utströmning, särskilt bland kvinnor, som den stora ökningen av antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro finns. Jämfört med år 2020 har antalet gått från knappt 300 till närmare 3 400 anmälningar, vilket motsvarar en ökning på över 1 000 procent. I denna kategori finns alla anmälningar om biverkningar av vaccination mot covid-19 vilket är det som till stor del kan förklara ökningen av antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro under 2021. Övriga avvikelser är i nivå med 2020.

Bland män var kategorin Förlorad kontroll vanligast med cirka 2,4 olyckor per 1 000 sysselsatta under 2021. Det är en liten ökning jämfört med 2020, men i nivå med 2019. I kategorin ingår förlorad kontroll över maskiner, handverktyg (exempelvis knivar) och förlorad kontroll över transportmedel. Fall av person var den näst vanligaste avvikelsen, med cirka 1,9 anmälningar per 1 000 sysselsatta. Även det är en liten ökning jämfört med 2020, men i nivå med antalet anmälningar 2019.

För samtliga avvikelser, bland både kvinnor och män, är det den kortare frånvaron, 1–14 dagar som är vanligast.

Figur 6a. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta kvinnor efter den avvikelse som orsakat skadan och trolig frånvaro år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

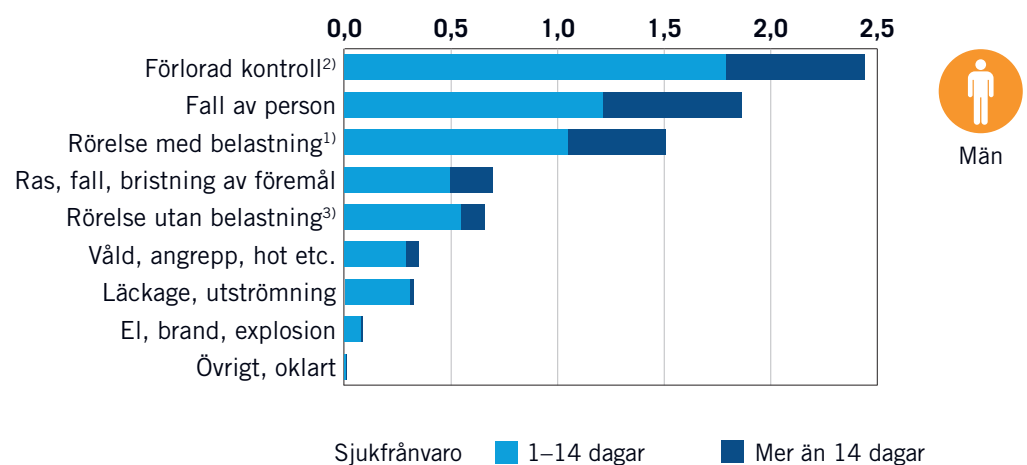
1) Fysisk ansträngning utöver det normala såsom lyft eller bärning samt plötslig fysisk ansträngning i samband med till exempel snedtramp eller halkning.

2) Den skadade eller annan person förlorade kontrollen över maskin, transportutrustning, verktyg eller djur.

3) Slagit emot, trampat på något etc. vid gång eller annan kroppsrörelse.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Figur 6b. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta män efter den avvikelse som orsakat skadan och trolig frånvaro år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

1) Fysisk ansträngning utöver det normala såsom lyft eller bärning samt plötslig fysisk ansträngning i samband med till exempel snedtramp eller halkning.

2) Den skadade eller annan person förlorade kontrollen över maskin, transportutrustning, verktyg eller djur.

3) Slagit emot, trampat på något etc. vid gång eller annan kroppsrörelse.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

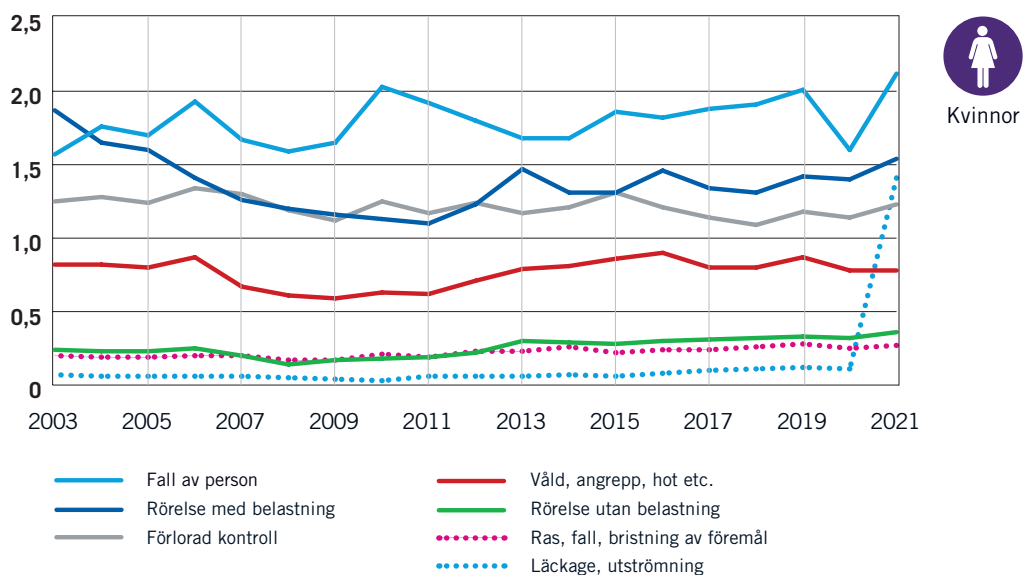
I figur 7a och 7b visas utvecklingen över tid för de vanligaste orsakerna till anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta. Utvecklingen skiljer sig mellan könen och olika olyckstyper. Den tydligaste förändringen sedan 2003 är ökningen av kategorin Läckage, utströmning bland kvinnor mellan 2020 och 2021. Den avvikelser ligger i vanliga fall på en mycket låg nivå men har i och med anmälningarna av biverkningar av vaccination mot covid-19 ökat radikalt. Under 2021 var denna avvikelse en av de vanligaste orsakerna efter kategorierna Fall av person och Rörelse med belastning.

Bland kvinnor sjönk antalet anmälningar för kategorin Fall av person kraftigt under 2020, men har under 2021 ökat igen. Fall av person ligger nu på den högsta nivån under den senaste tioårsperioden. Antalet anmälningar har varierat över tid, men har sedan 2004 varit den avvikelse som har haft flest anmälningar per 1 000 sysselsatta kvinnor. Kategorin Rörelse med belastning ökade under 2021 och nådde sin högsta nivå sedan 2005. Förlorad kontroll har ökat något under 2021 jämfört med 2020, men ligger över tid på en relativt jämn nivå. Anmälningar inom kategorin Våld, angrepp och hot har varit svagt nedåtgående de senare åren. Rörelse med belastning och Våld, angrepp, hot låg på lägre nivåer från cirka 2005 fram till 2011, men har därefter varierat lite med åren men på en högre nivå. Kategorierna Rörelse utan belastning samt Ras, fall, bristning av föremål ligger över tid på låga nivåer med mycket små förändringar.

Bland män är det kategorin Förlorad kontroll som över tid har haft flest antal anmälningar av arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta. Trenden har sedan 2003 varit nedåtgående men med viss variation från ett år till ett annat. Efter en minskning under 2020 är antalet anmälningar 2021 åter i nivå med 2019. Antalet anmälningar av arbetsolyckor med sjukfrånvaro orsakade av Fall av person har över tid varit den näst vanligaste orsaken och inte förändrats så mycket mellan olika år. Under 2020 skedde dock en kraftig minskning. Men under 2021 har även den avvikelser återgått i nivå med 2019. Rörelse med belastning har sedan 2009 en svagt uppåtgående trend. Nivån på den relativa frekvensen är lägre för Ras, fall, bristning av föremål, Rörelse utan belastning, Våld, angrepp, hot samt Läckage, utströmning. För dessa avvikelser har antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta varit relativt stabila under perioden. För Rörelse utan belastning kan man urskilja en svagt uppåtgående trend. Läckage, utströmning har en tydlig ökning under 2021 jämfört med 2020, men är trots det den avvikelser med lägst antal anmälningar per 1 000 sysselsatta.

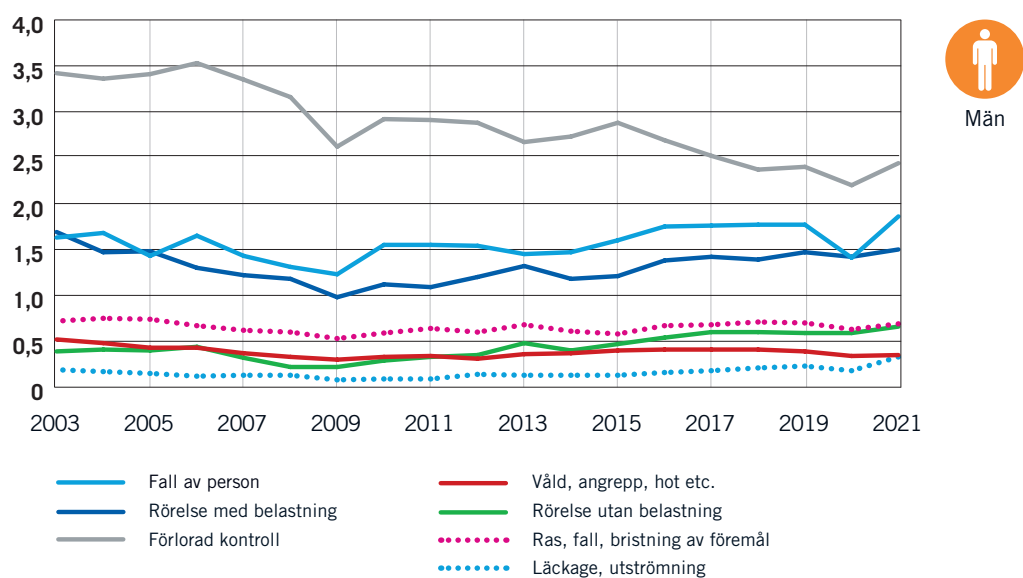
Bland män syns inte alls samma ökning av Läckage, utströmning som bland kvinnor. Det kan förklaras av att kvinnor och män till stor del är sysselsatta inom olika yrken, vilka har påverkats olika när det gäller arbetsolyckor med sjukfrånvaro orsakade av biverkningar av vaccination mot covid-19, vilka hör till kategorin Läckage, utströmning.

Figur 7a. Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta kvinnor år 2003-2021, efter avvikelse. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Figur 7b. Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta män år 2003-2021, efter avvikelse. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Yttre faktor: Stort antal anmälningar bland kvinnor orsakat av vaccin

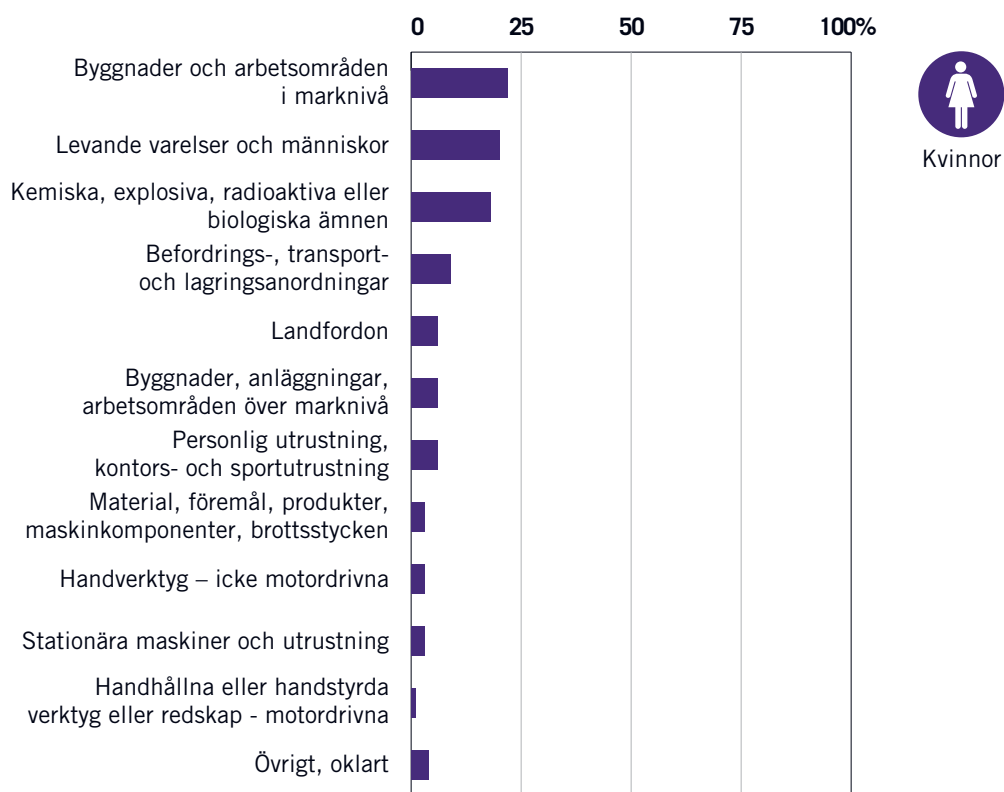
Med en yttre faktor menas den faktor som huvudsakligen bidragit till att en arbetsolycka inträffade. Det kan vara ett verktyg, ett föremål, ett instrument eller en maskin, men också en annan person än den skadade. Uppgift om yttre faktor kodas och registreras enligt Eurostats klassifikation.

Om den yttre faktorn var Byggnader, anläggningar och arbetsområden innebär det oftast att den skadade föll eller slog emot något som var beläget inom en byggnad, en anläggning eller ett arbetsområde. Över marknivå, syftar på en stege, en byggnadsställning, ett tak eller liknande. Om man halkar på ett golv inträffade olyckan i marknivå. Yttre faktorn Levande varelser och människor etc. innebär ofta att en annan person direkt eller indirekt orsakade skadan. Det kan till exempel gälla att man skadade sig vid lyft av vårdtagare, eller att en annan person oavsiktligt slog eller knuffade den skadade. Det kan också vara frågan om hot eller medvetet fysiskt våld. Även djurolyckor räknas hit, liksom skador orsakade av träd och växter samt smittsamma ämnen och virus.

I figur 8a och 8b visas hur antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro 2021 var fördelade efter yttre faktor och kön. Den yttre faktor som var vanligast bland kvinnor, drygt en femtedel, var Byggnader och arbetsområde i marknivå, det är en ökning med cirka 40 procent jämfört med 2020. Levande varelser och människor etc. var högst under 2020, men har minskat något under 2021, till 20 procent. Den största förändringen under 2021 var att den yttre faktorn Kemiska, explosiva radioaktiva eller biologiska ämnen har ökat till att bli den tredje vanligaste, med 18 procent av anmälningarna av arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland kvinnor. Denna kategori har tidigare ingått i Övrigt-gruppen. Att denna yttre faktor har ökat markant under 2021 kan förklaras av att de anmälningar som rör biverkningar av vaccination mot covid-19 hör till denna kategori.

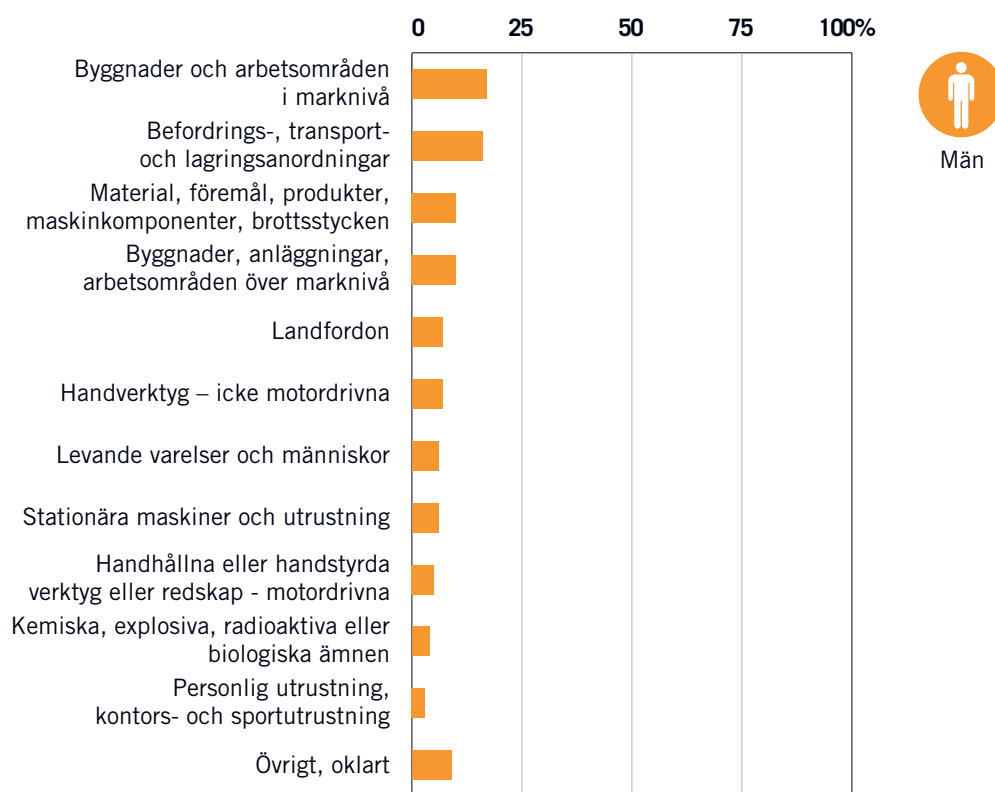
Bland män var yttre faktorn Byggnader och arbetsområden i marknivå vanligast under 2021, cirka 17 procent. Det är en marginell ökning jämfört med 2020. Näst vanligast var Befordrings-, transport- och lagringsanordningar, cirka 16 procent, det är i nivå med 2020. Även övriga kategorier bland män var i nivå med 2020.

Figur 8a. Andel anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro efter yttre faktor för kvinnor år 2021. Arbetstagare och egenföretagare. Procent.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

Figur 8b. Andel anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro efter yttre faktor för män år 2021. Arbetstagare och egenföretagare. Procent.

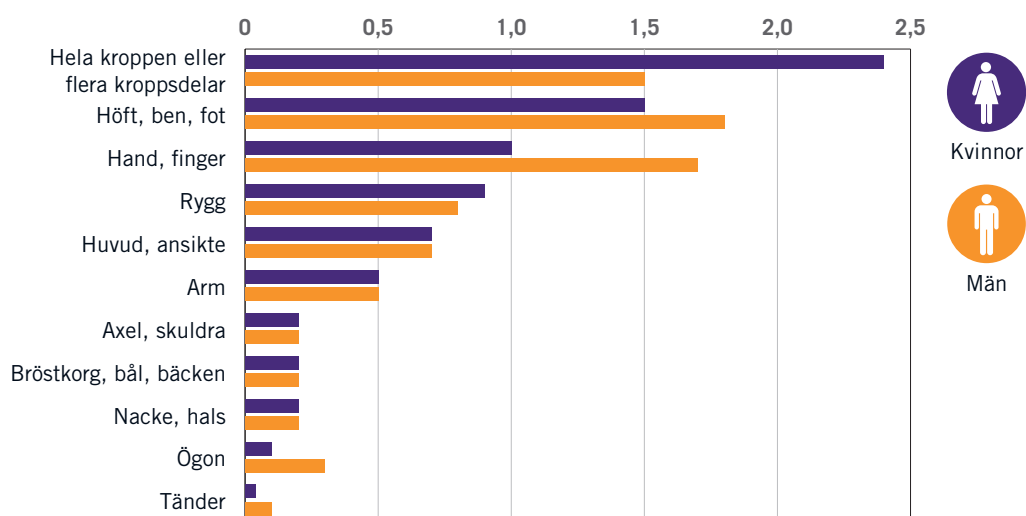
Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

Skadad kroppsdel: Vanligt med olyckor som skadar flera kroppsdelar

I figur 9 visas hur antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta 2021 fördelade sig efter skadad kroppsdel och kön. Bland kvinnor var det vanligast att man skadade Hela kroppen eller flera kroppsdelar. Därefter var skador i Höft, ben eller fot samt Hand, finger vanligast. Bland kvinnor har antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta ökat under 2021 när det gäller skador på Hela kroppen eller flera kroppsdelar, jämfört med 2020, från 1,3 till 2,4. Denna kategori ökade även bland män under 2021 jämfört med 2020, från 1,0 till 1,5. Ökningen 2021 kan till viss del förklaras av de anmälningar som gjordes på grund av biverkningar från vaccination mot covid-19.

Bland män var skador i Höft, ben eller fot samt Hand, finger de vanligaste kroppsdelarna som skadades vid arbetsolyckor med sjukfrånvaro. Många olyckor ledde också till ryggskador bland både kvinnor och män. Skador i övriga kroppsdelar var ungefär lika vanligt bland kvinnor och män och var under 2021 i nivå med 2020.

Figur 9. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta efter huvudsaklig skadad kroppsdel och kön år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Näringsgren: Många anmälningar per 1 000 sysselsatta inom Transport och magasinering

Antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro efter branschgrupp framgår av tabell 2 i tabellbilagan, där har även antalet anmälningar satts i relation till antalet sysselsatta för respektive branschgrupp och kön (relativ frekvens). Sysselsättningsuppgifterna som använts avser år 2020 (RAMS) då uppgifter om antal sysselsatta per branschgrupp ännu inte finns för 2021. Samtliga verksamheter vid ett arbetsställe förs till samma branschgrupp oberoende av vad de jobbar med eller har för yrke, vilket påverkar framställningen.

Antalet sysselsatta varierar stort mellan olika branschgrupper. Likaså varierar könsfördelningen i många branschgrupper. Inom exempelvis Vård och omsorg; sociala tjänster är kvinnorna i stor övervikt medan det motsatta gäller i branschgruppen Tillverkningsindustri. I branschgrupper med ett relativt sett litet antal sysselsatta kan en förhållandevis liten förändring i antalet anmälningar få stort genomslag i den relativa frekvensen.

Figur 10a och 10b visar den relativa frekvensen inom olika branschgrupper för kvinnor respektive män. Redovisningen följer den övergripande struktur (avdelning) som används i Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI2007). Antalet anmälningar och antalet sysselsatta per branschgrupp som ligger till grund för de relativa frekvenserna varierar kraftigt mellan olika branschgrupper.

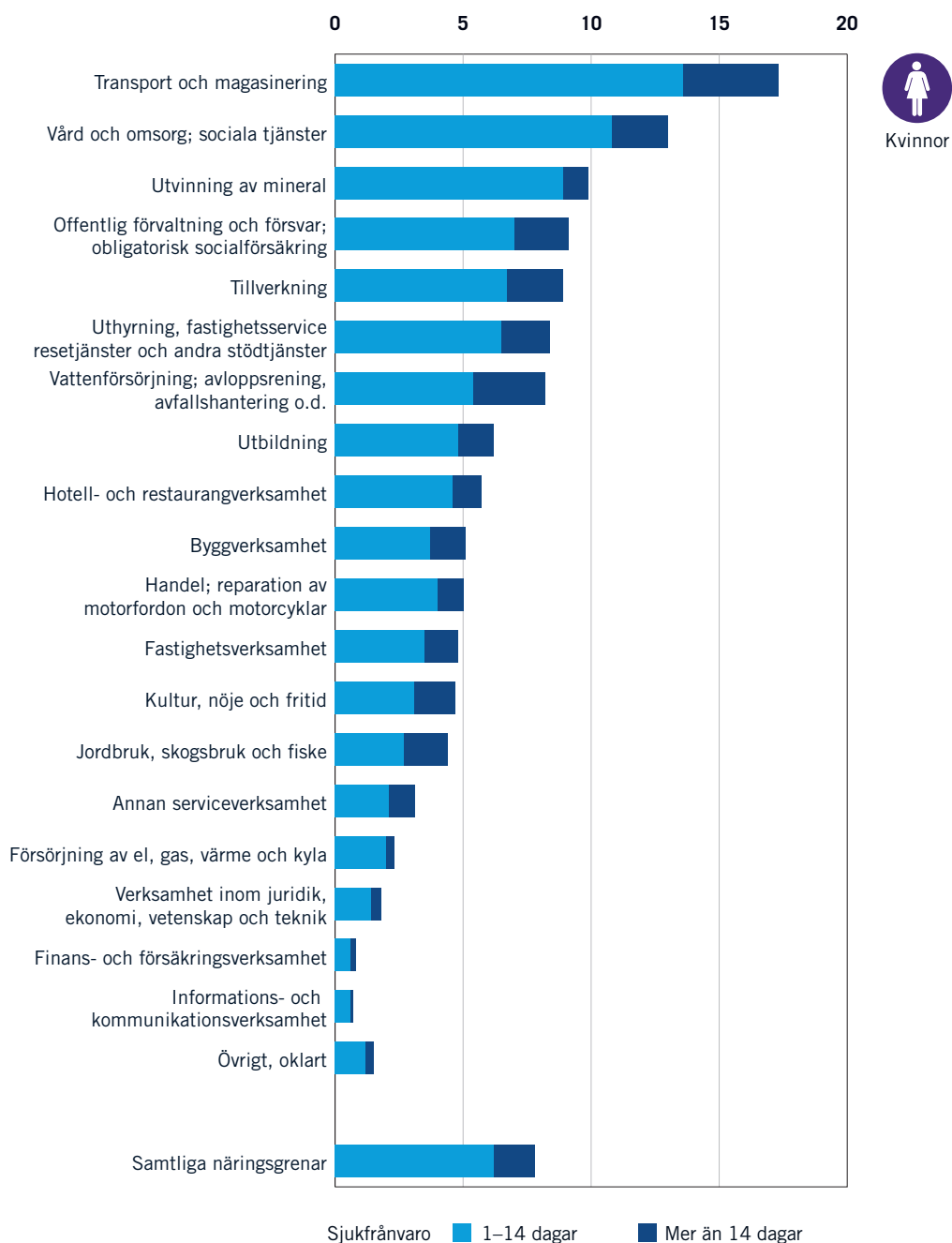
Bland kvinnor var det Transport och magasinering som hade flest antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta, 17,3. Därefter var det Vård och omsorg; sociala tjänster, 13,0. Jämfört med 2020 är det en ökning för båda branschgrupperna. Utvinning av mineral har minskat något under 2021 jämfört med 2020.

Bland män var det Transport och magasinering som hade högst antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta under 2021, 16,7. Det är en ökning från 13,3 2020. Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering o.d. låg näst högst under 2021 med 14,6, vilket är något högre än 2020. Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster har ökat till 14,5 under 2021. Utvinning av mineral har ökat något under 2021 till 11,6.

Lägst antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta fanns inom branschgrupperna Informations- och kommunikationsverksamhet och Finans- och försäkringsverksamhet, bland både kvinnor och män. Sett till samtliga näringsgrenar 2021 var den relativa frekvensen för kvinnor 7,8, vilket är högre än 2020, då frekvensen var 6,0. Motsvarande för män var 8,0 under 2021, jämfört med 7,0 2020.

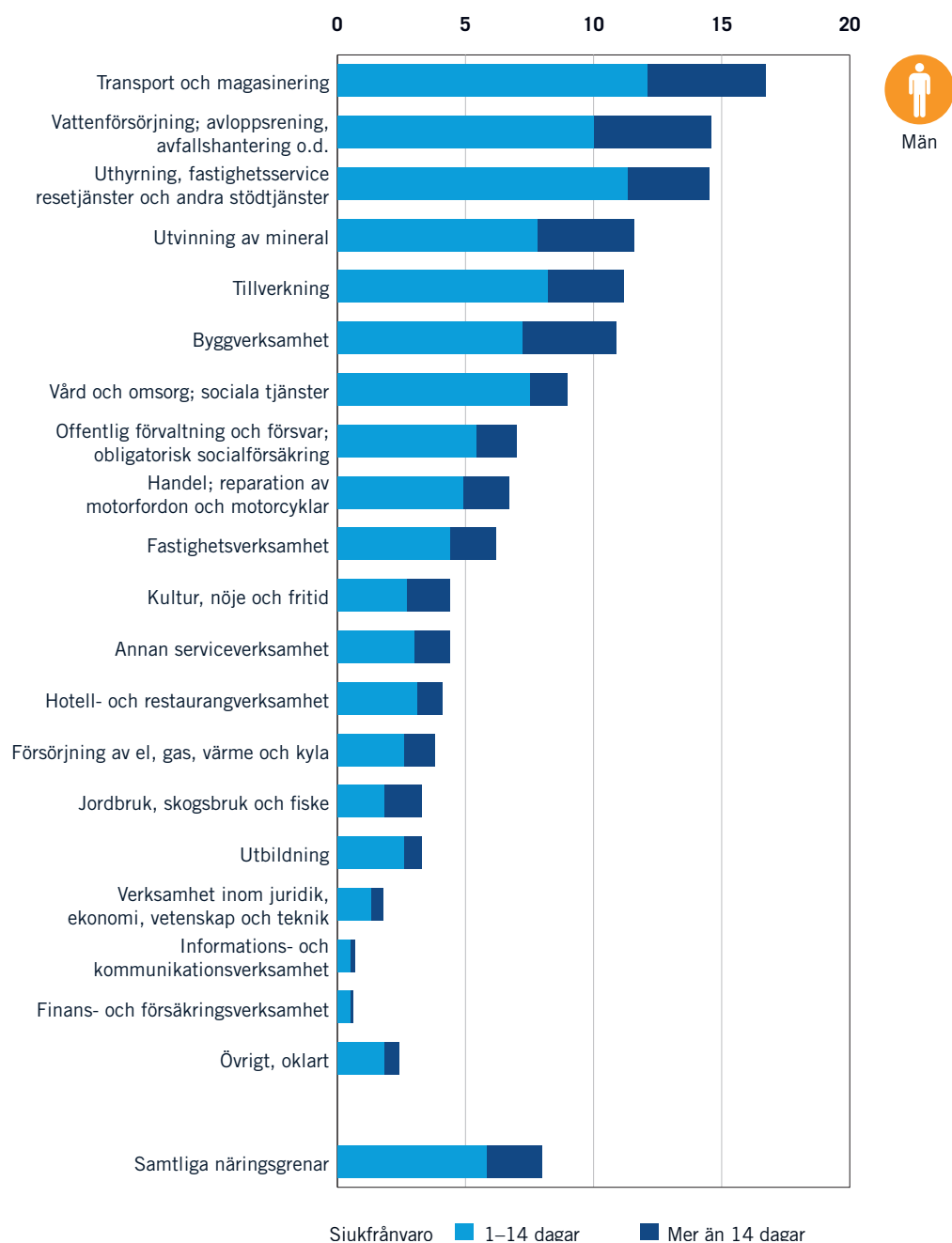
I tabell 2 i bilagan visas relativa frekvenser för olika branscher på en mer detaljerad nivå än i figur 10a och 10b.

Figur 10a. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta kvinnor efter näringsgren på avdelningsnivå år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Figur 10b. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta män efter näringsgren på avdelningsnivå år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Yrke: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta bland förare

Fördelningen av anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro efter yrke framgår av tabell 5 i tabellbilagan. Yrkesklassificeringen som används är ISCO-08, International Standard Classification of Occupations 2008. Utöver antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro visar tabellen också antalet fall av person samt hur många olyckor som orsakats av tunga lyft eller av någon annan fysiskt ansträngande rörelse, rörelse med belastning.

I figur 11a och 11b har antalet anmälningar satts i relation till hur många som jobbar inom respektive yrkesgrupp. Uppgift om hur många som jobbar inom yrkesgruppen hämtas från SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) för 2021. I vissa yrkesgrupper arbetar endast ett fåtal personer vilket gör skattningarna för dessa osäkra. Därför redovisas bara yrken med minst 5 000 sysselsatta män eller kvinnor. Yrkesklassificeringen görs på flera nivåer. På den mest detaljerade nivån har många yrkesgrupper för få sysselsatta för att kunna redovisas. Det kan alltså finnas riskutsatta yrkesgrupper som inte ingår i redovisningen. Några yrkesgrupper i figur 20a och 20b redovisas bara för ett av könen, det kan bero på att färre än 5 000 av det motsatta könet är verksamma inom yrket, eller att det är färre än 10 anmälningar per yrke och kön.

Bland kvinnor var lastbils- och bussförare den yrkesgrupp som under 2021 hade flest anmälningar av arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta, 52,9. Det är en tydlig ökning jämfört med 2020. Därefter följer process- och maskinoperatörsarbete och lagerassistenter. De flesta övriga yrkesgrupper som visas i figur 11a har även de ökat jämfört med 2020. Sett till samtliga yrkesgrupper har den relativa frekvensen för kvinnor ökat från 6,1 2020, till 7,7 2021.

Bland män var truckförare den yrkesgrupp som 2021 hade klart flest anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta, 128. Det är en kraftig ökning jämfört med 2020, då motsvarande antal var 86,8. Ökningen under 2021 innebär att den relativa frekvensen för truckförarna nu åter är i nivå med 2019. Efter truckförare hade byggnadsträarbetare och inredningssnickare den näst högsta frekvensen under 2021, 94,9. Även det är en ökning jämfört med 2020. Dessa två yrkesgrupper hade en klart högre relativ frekvens jämfört med övriga yrkesgrupper. För samtliga yrkesgrupper har den relativa frekvensen för män ökat något under 2021 jämfört med 2020, till 7,9 från 7,0.

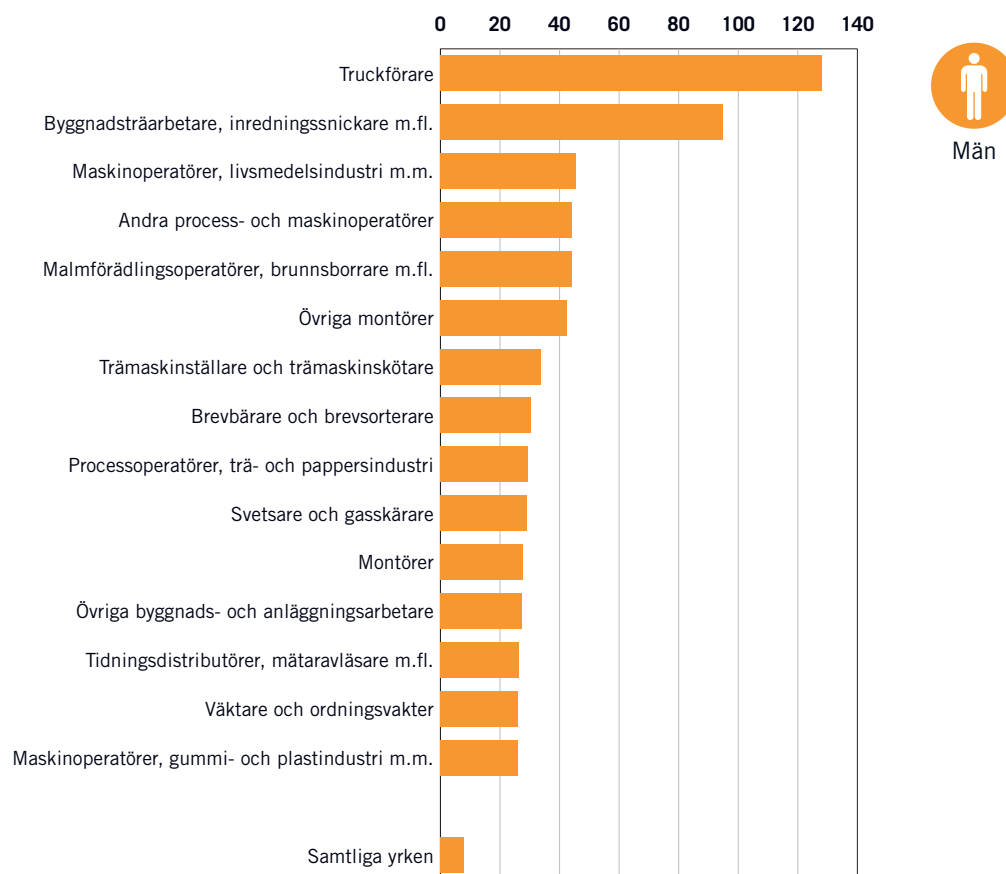
Figur 11a. Yrken¹ med flest anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta kvinnor år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

1) Omfattar yrken med minst 5 000 sysselsatta kvinnor samt minst 10 anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Figur 11b. Yrken¹ med flest anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta män år 2021.
Arbetstagare och egenföretagare.

1) Omfattar yrken med minst 5 000 sysselsatta män samt minst 10 anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro.

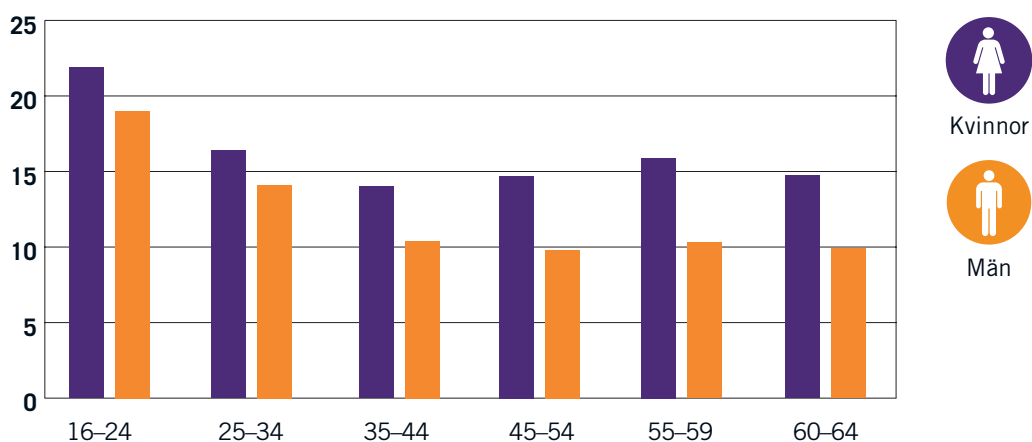
Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Arbetsolyckor utan sjukfrånvaro: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta bland unga kvinnor

År 2021 fick Försäkringskassan in cirka 67 400 anmälningar om arbetsolyckor utan sjukfrånvaro som berörde arbetstagare och egenföretagare, vilket motsvarar cirka 13,9 fall per 1 000 sysselsatta.

Till skillnad från arbetsolyckor med sjukfrånvaro anmäldes fler arbetsolyckor utan sjukfrånvaro för kvinnor än för män (se figur 12). Liksom för arbetsolyckor med sjukfrånvaro så är det den yngsta åldersgruppen, 16–24 år, som har flest anmälningar per 1 000 sysselsatta bland både kvinnor och män. Men när det gäller arbetsolyckor utan sjukfrånvaro ligger kvinnorna högre än män, med närmare 22 anmälningar per 1 000 sysselsatta. Lägst antal anmälningar per 1 000 sysselsatta är det bland män i åldersgrupperna över 35 år. Fördelningen mellan könen och antal anmälningar per åldersgrupp liknar fördelningen 2020, men samtliga värden ligger något över nivån 2020.

Figur 12. Anmälda arbetsolyckor utan sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta efter åldersgrupp och kön år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

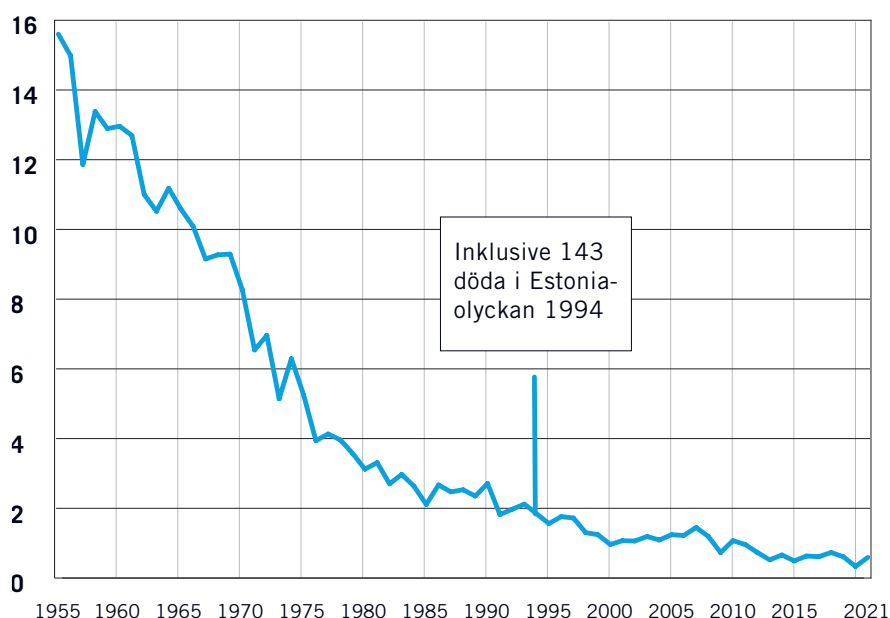
3. Arbetsolyckor med dödlig utgång

År 2021 inträffade 39 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften, 33 arbetstagare (varav 3 kvinnor) och 6 egenföretagare (ingen kvinna). Det innebär 0,8 arbetsolyckor med dödlig utgång i arbete per 100 000 sysselsatta. Utöver dessa inträffade även 8 arbetsolyckor med dödlig utgång under 2021 bland utländska medborgare i samband med arbete i Sverige. Det omkom även en person i arbetsmarknadsåtgärder eller i andra aktiviteter som omfattas av socialförsäkringsbalken men där personer inte ingår i den svenska arbetskraften. År 2020 omkom 24 arbetstagare och egenföretagare i arbetet, och 2019 var det 36 stycken. Under perioden 2012–2021 inträffade i genomsnitt 40 arbetsolyckor varje år med dödlig utgång bland arbetstagare och egenföretagare i den svenska arbetskraften.

Arbetstagare och egenföretagare: Flest arbetsolyckor med dödlig utgång bland egenföretagare per 100 000 sysselsatta

I ett långt perspektiv har antalet arbetsolyckor med dödlig utgång i arbetet bland arbetstagare minskat kraftigt. Figur 13 visar på en stor minskning av arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 arbetstagare fram till slutet av 1970-talet och därefter en svagare nedgång fram till år 2000. Sedan ökade antalet arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 sysselsatta något bland arbetstagare fram till år 2007. Efter det har trenden fortsatt att minska.

Figur 13. Antal arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 arbetstagare år 1955–2021.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA) och Statistiska centralbyrån (RAMS)

För egenföretagare finns arbetsskadestatistik sedan 1979. För drygt 30 år sedan var antalet omkomna egenföretagare ungefär 30 stycken årligen, medan antalet under den senaste tioårsperioden årligen legat på 13 stycken eller färre. För 2021 uppgick antalet dödsfall bland egenföretagare till 6 stycken. En jämförelse med antalet sysselsatta visar en väsentligt högre frekvens för arbetsolyckor med dödlig utgång i arbete bland egenföretagare än arbetstagare, se tabell c nedan. Det beror framför allt på att många av de sysselsatta inom den skadedrabbade branschgruppen Jordbruk, skogsbruk och fiske är egenföretagare.

Tabell c: Arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 sysselsatta. År 2012-2021.

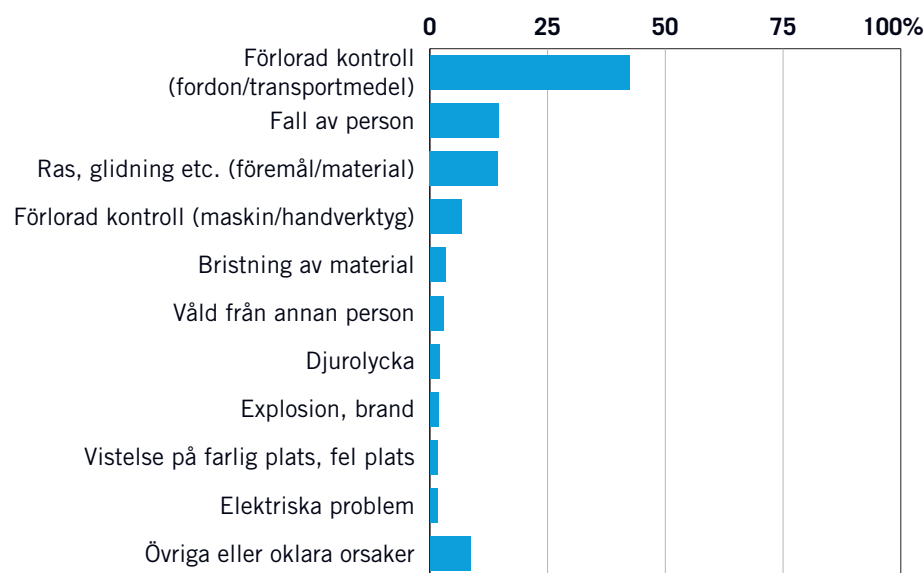
Sysselsatta	Kvinnor	Män	Totalt
Arbetstagare	0,1	1,2	0,7
Egenföretagare	0,1	3,6	2,3
Totalt	0,1	1,4	0,8

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Orsaker: De flesta arbetsolyckorna med dödlig utgång har samband med fordon

Den klart vanligaste orsaken till arbetsolyckor med dödlig utgång i arbetet under åren 2012–2021 var Förlorad kontroll över fordon eller andra transportmedel. 163 stycken, eller 42 procent, av de totalt 385 arbetsolyckorna med dödlig utgång i arbete den perioden berodde på detta (figur 14).

Figur 14. Andel arbetsolyckor med dödlig utgång i arbete fördelat på avvikelse (orsak) år 2012–2021. Arbetstagare och egenföretagare. Procent.

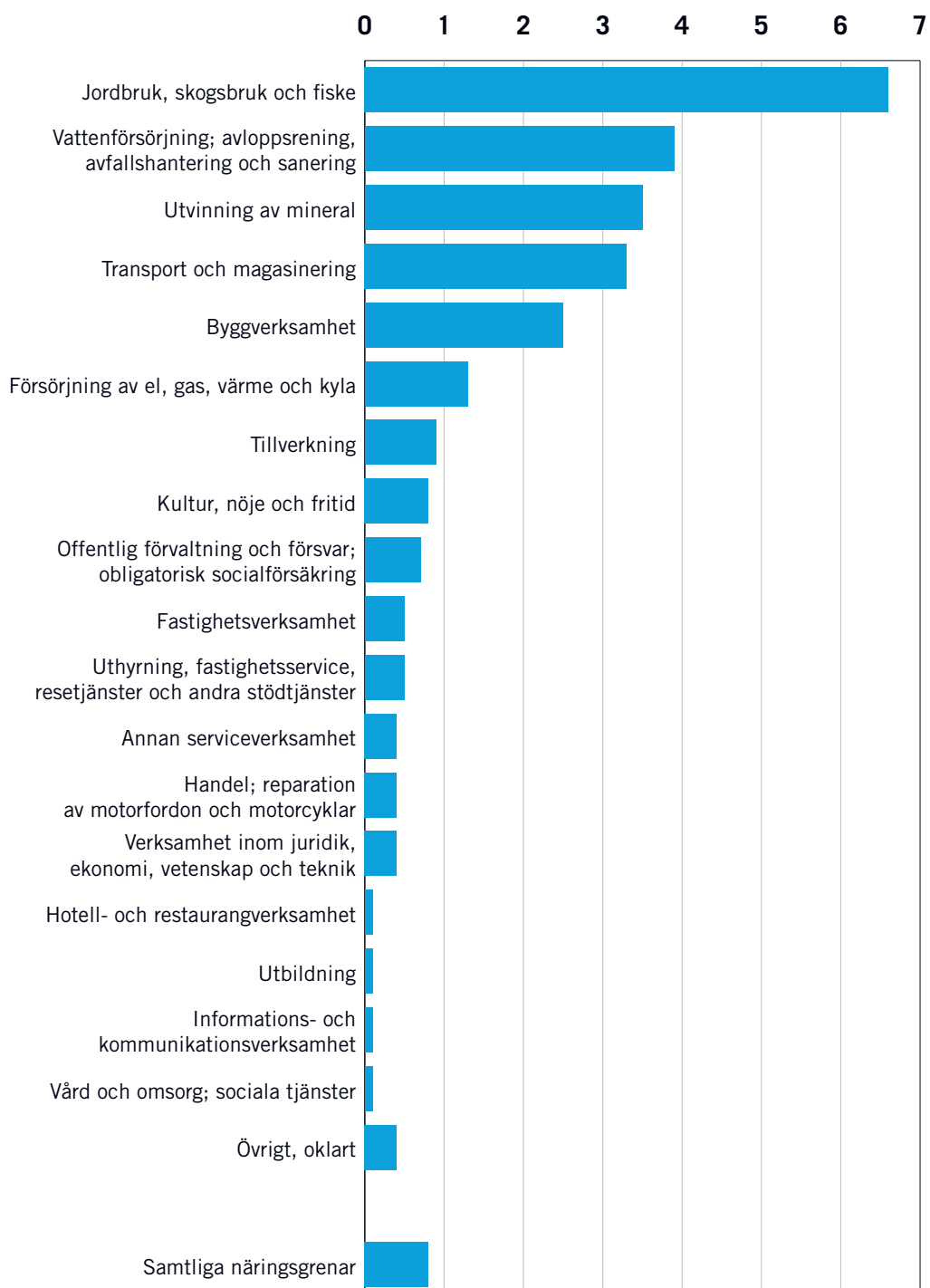
Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

Näringsgren: Flest arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 sysselsatta inom Jordbruk, skogsbruk och fiske

De branschgrupper som har haft flest antal dödsolyckor i arbete 2012–2021 var Byggverksamhet, Jordbruk, skogsbruk och fiske samt Transport och magasinering. Bland egenföretagare var det flest omkomna inom Jordbruk, skogsbruk och fiske.

Sett till antal arbetsolyckor med dödlig utgång fördelat på branschgrupper, i förhållande till antal sysselsatta i respektive branschgrupp, förolyckades flest per sysselsatta under perioden 2012–2021 i branschgruppen Jordbruk, skogsbruk, fiske med 6,6 arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 sysselsatta.

Figur 15. Arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 sysselsatta fördelat på näringsgren på avdelningsnivå år 2012–2021.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS).

Arbetsolyckor med dödlig utgång bland utländsk arbetskraft

Den utländska arbetskraften i Sverige omfattas inte av den svenska socialförsäkringsbalkens bestämmelser utan av deras respektive hemländers försäkringssystem. Arbetsskador som drabbat utländsk arbetskraft som bara tillfälligt befinner sig i Sverige ska anmälas i deras hemland, och därför har Försäkringskassan inga uppgifter om dessa arbetsskador. De kan därmed heller inte redovisas i den svenska officiella arbetsskadestatistiken.

Ett undantag görs för arbetsolyckor med dödlig utgång i arbetet som drabbat utländsk arbetskraft i Sverige, vilka särredovisas i den officiella arbetsskadestatistiken. Det inträffade 8 arbetsolyckor med dödlig utgång bland utländska medborgare 2021 i samband med arbete i Sverige. Det är emellertid svårt att uppskatta hur stor risken är för en utländsk arbetstagare att förolyckas i arbete i Sverige. Anledningen är att det inte finns någon uppgift om antalet personer i kategorin utländsk arbetskraft som är sysselsatta i Sverige. Det finns heller inte uppgift om deras arbetsgivare och därmed inte heller branschtillhörighet.

4. Arbetssjukdomar

För 2021 anmälde arbetsgivare närmare 29 900 arbetssjukdomar avseende arbetstagare och egenföretagare till Försäkringskassan. Det är en ökning med cirka 9 700 anmälningar (cirka 48%) jämfört med 2020. Orsaken till denna stora ökning kan i sin helhet kopplas till pandemin då anmälningarna på grund av covid-19 fortsatt att öka kraftigt medan förändringarna för andra exponeringsfaktorer inte varit så stora. Majoriteten av antalet anmälningar 2021 avsåg i likhet med tidigare år kvinnor.

Enligt socialförsäkringsbalkens 42:a kapitel 10§ ska arbetsgivare anmäla arbetssjukdomar till Försäkringskassan. Som arbetssjukdom räknas besvär som uppstår efter en kortare eller längre tids skadlig inverkan i arbetet. Utmärkande för en arbetssjukdom är att besvären uppstår först efter en längre tids skadlig exponering och att de kan vara av fysisk eller psykisk karaktär. Arbetsskador som uppkommit på annat sätt än genom olycksfall i arbetet klassificeras som arbetssjukdomar.

För 2021 anmälde cirka 29 900 arbetssjukdomar bland arbetstagare och egenföretagare till Försäkringskassan. Det var en kraftig ökning jämfört med 2020 då motsvarande siffra var 20 200, 2019 var det cirka 10 600 stycken anmälningar.

År 2021 avsåg tre fjärdedelar av alla anmälda arbetssjukdomar kvinnor, vilket är ungefär samma andel som 2020 men högre än tidigare år. Antalet anmälda arbetssjukdomar 2021 motsvarar cirka 9,2 fall per 1 000 sysselsatta kvinnor och cirka 3,0 fall per 1 000 sysselsatta män, vilket var en ökning jämfört med 2020. Ökningen jämfört med 2020 var större bland män (54%) än bland kvinnor (46%).

Sett ur ett längre tidsperspektiv, från 2003, så har utvecklingen över antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta på det hela taget varit nedåtgående (se figur 2). De senaste åren har dock utvecklingen vänt. År 2019 syntes en liten uppgång i anmälningarna, en utveckling som under 2020 och 2021 har eskalerat med anledning av covid-19-pandemin.

Exponeringsfaktor: Kemiska och biologiska faktorer vanligaste orsaken

De uppgifter som lämnas i anmälan till Försäkringskassan ligger till grund för indelningen av arbetssjukdomarna i olika grupper. En indelning görs utifrån den exponeringsfaktor som anmälaren misstänker orsakat de besvär den skadade fått. Organisatoriska och sociala faktorer, Ergonomiska belastningsfaktorer, Fysikaliska faktorer, Industriella faktorer samt Kemiska eller biologiska faktorer utgör här en övergripande indelning.

Organisatoriska och sociala faktorer kan handla om stress, hög arbetsbelastning, små möjligheter att påverka arbetets utförande eller problem i relationer med kollegor och chefer. Ergonomiska belastningsfaktorer orsakas ofta av en kombination av olika orsaker, bland annat tunga lyft och förflyttningar av bördor, ensidigt och monotont arbete samt olämpliga arbetsställningar.

De vanligaste orsakerna till anmälda arbetssjukdomar år 2021 var Kemiska och biologiska faktorer (68%) följt av Organisatoriska och sociala faktorer (12%) och Ergonomiska belastningsfaktorer (11%). Den förändring av fördelningen av exponeringsfaktorerna som inleddes under 2020 har förstärkts under 2021 och skiljer sig kraftigt från andelarna som gällde 2019 och tidigare. Detta beror till stor del på att covid-19-pandemin orsakat många anmälningar om smitta som ingår i huvudgruppen Kemiska och biologiska faktorer. Den huvudgruppen kan under 2021 nästan sägas vara synonymt med smitta eftersom 95 procent av alla anmälningar här handlar om just detta.

Det är viktigt att poängtera att även om andelarna av anmälningarna sett till olika exponeringsfaktorer förändrats i och med den stora ökningen covid-19-relaterade anmälningar så har inte antalen anmälningar per faktor gjort det i samma utsträckning. För både Organisatoriska och sociala faktorer och Ergonomiska belastningsfaktorer var antalet anmälningar 2021 i stort sett i nivå med 2020.

Tabell d: Anmällda arbetssjukdomar efter exponeringsfaktor år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Exponeringsfaktor	Kvinnor		Män		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Kemiska och biologiska faktorer	15 636	71	4 598	60	20 234	68
- därav smitta	15 291	69	4 436	58	19 727	66
Fysikaliska faktorer	591	3	658	9	1 249	4
- därav vibrationer	38	0	275	4	313	1
- därav buller	213	1	306	4	519	2
Ergonomiska belastningsfaktorer	1 887	9	1 371	18	3 258	11
Organisatoriska och sociala faktorer	2 817	13	740	10	3 557	12
Industriella faktorer, material och produkter	926	4	212	3	1 138	4
Övriga, oklara faktorer	284	1	134	2	418	1
Samtliga	22 141	100	7 713	100	29 854	100

Kursiva rader ingår inte i Samtliga, då de utgör delgrupper av respektive kategori ovan.

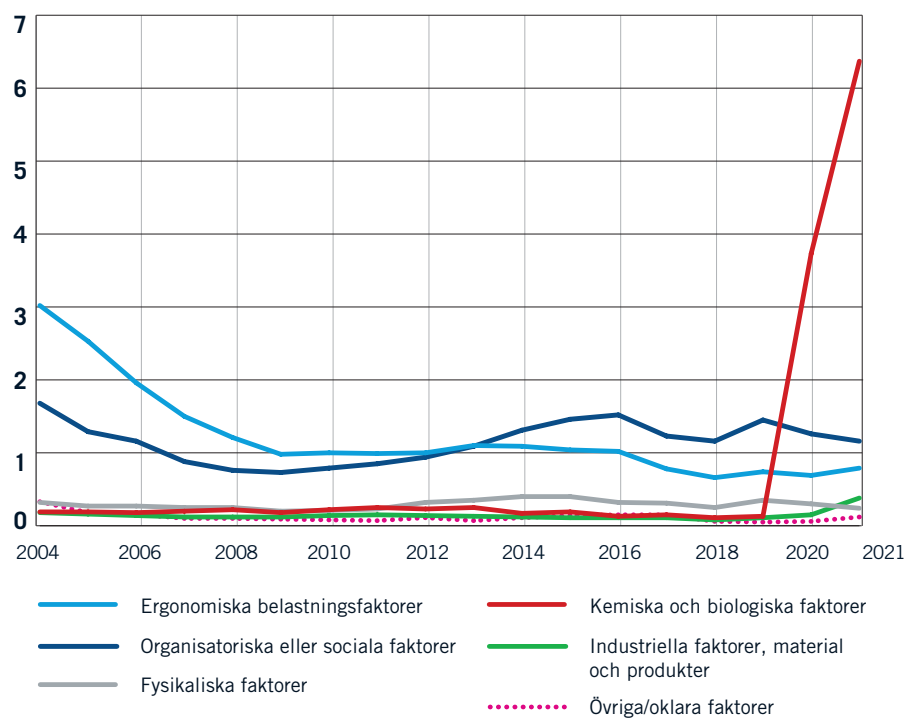
Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

I figur 16a och 16b visas utvecklingen från 2004 av antalet anmällda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta för arbetstagare och egenföretagare i åldern 16–64 år per exponeringsfaktor. Sett från 2004 är det tydligt att Ergonomiska belastningsorsaker sjunkit över tid, både bland kvinnor och män. I början av 2010-talet skedde ett skifte för kvinnor genom att Organisatoriska och sociala faktorer tog över som den vanligaste exponeringsfaktorn. Något liknande kan inte ses för män. Övriga exponeringsfaktorer har fram till 2020 varit tämligen små för både kvinnor och män.

Den exceptionella ökningen för Kemiska och biologiska faktorer som sågs under 2020 jämfört med 2019 har, som tidigare nämnts, fortsatt under 2021. Ökningen av antalet anmällda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta där exponeringsfaktorn är Kemiska och biologiska faktorer där smitta ingår har gjort att den faktorn numera med god marginal är den största både bland kvinnor och män, men i synnerhet bland kvinnor.

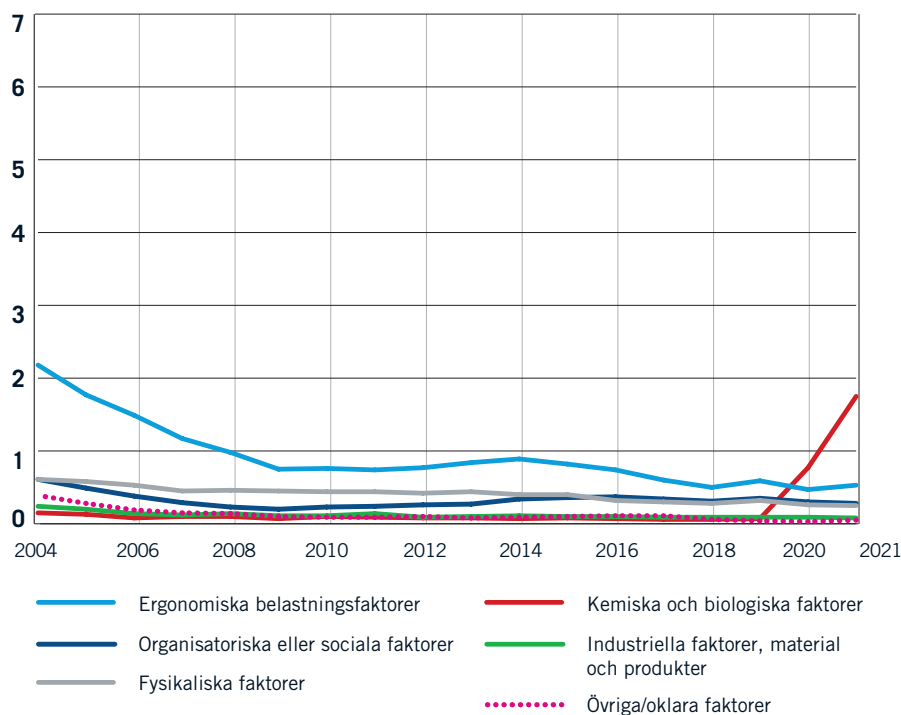
För de övriga huvudgrupperna av exponeringsfaktorer har utvecklingen mellan 2020 och 2021 varit betydligt lugnare, med förhållandevis små förändringar.

Figur 16a. Antal anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor år 2004-2021, efter exponeringsfaktor (huvudgrupp). Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Figur 16b. Antal anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta män år 2004-2021, efter exponeringsfaktor (huvudgrupp). Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Besvär: Besvär av infektioner vanligast

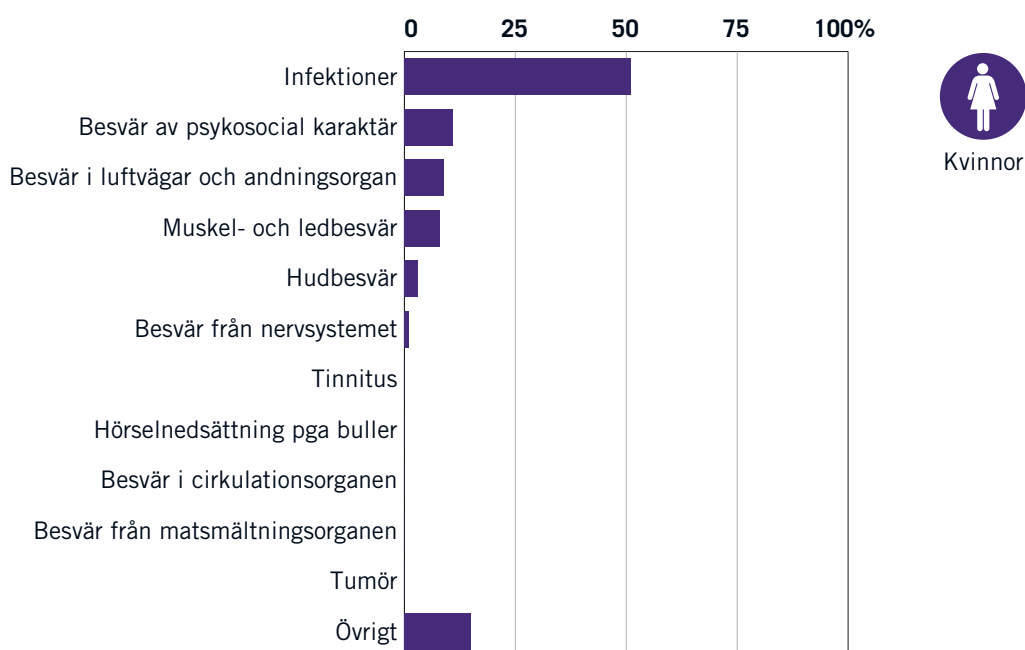
De besvär som vid anmälningstillfället uppfattats som de huvudsakliga ligger till grund för indelningen av arbetssjukdomarna i besvärskategorier. Kategorierna bygger i princip på vilket organ eller organsystem som drabbats.

Som ett resultat av den pågående covid-19-pandemin har infektioner blivit det vanligaste besväret för både kvinnor och män (51% för kvinnor, 41% för män). Tidigare år har detta besvär angetts i mycket liten utsträckning, högst en eller ett par procent av anmälningarna. Antalsmässigt utgör denna kategori knappt 14 500 anmälningar 2021, 11 300 kvinnor och 3 200 män. Detta kan jämföras med åren före pandemin bröt ut, exempelvis 2019 då det totalt inkom 138 anmälningar som hade infektion som huvudsakligt besvär.

Vid sidan av infektionerna fortsätter besvär av psykosocial karaktär att vara vanligt för kvinnor, drygt 2 500 anmälda arbetssjukdomar för 2021. Till antalet är det en minskning med 11 procent jämfört med antalet 2019, men i förhållande till övriga besvär så har andelen minskat från 19 procent 2020 till 11 procent 2021. Det här beror på andelen med besvär av infektioner har ökat så kraftigt.

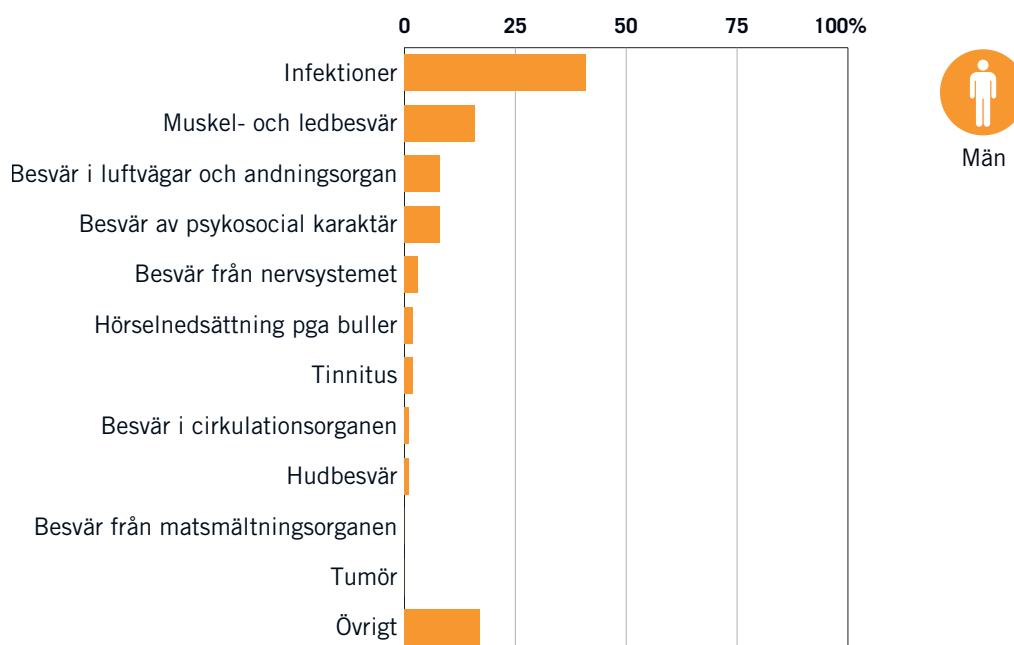
Som redan nämnts var infektioner det vanligaste besväret 2021 även för män. Detta följs av muskel- och ledbesvär som var det näst vanligaste besväret, cirka 1 200 anmälningar eller 16 procent. Muskel- och ledbesvär har ökat något i antal anmälningar 2021 jämfört med 2020, men utgör nu – i och med det stora antalet infektioner 2021 – en betydligt mindre andel (16%) i förhållande till de övriga besvären.

Figur 17a. Andel anmälda arbetssjukdomar för kvinnor efter huvudsakliga besvär år 2021. Arbetstagare och egenföretagare. Procent.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

Figur 17b. Andel anmälda arbetssjukdomar för män efter huvudsakliga besvär år 2021. Arbetstagare och egenföretagare. Procent.

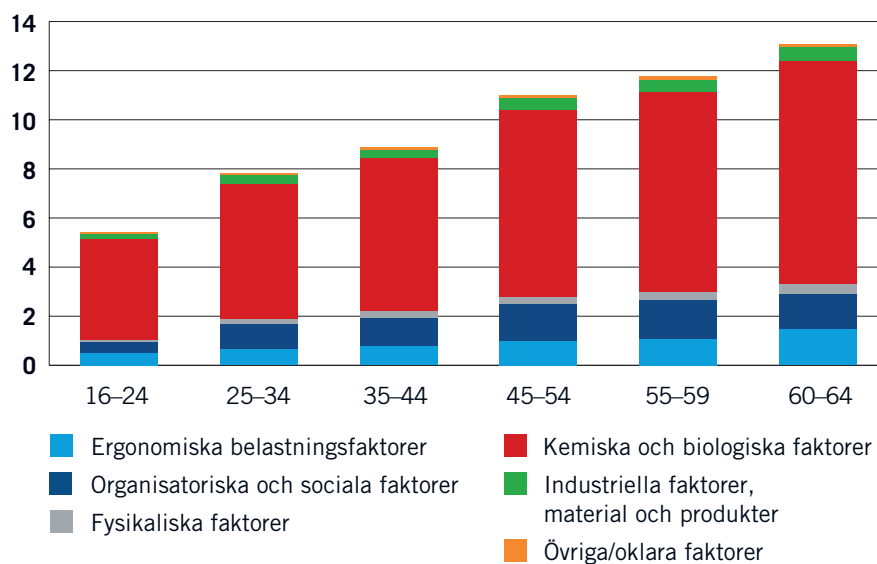
Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

Ålder: Antal anmälningar per 1 000 sysselsatta ökar med stigande ålder

Arbetssjukdomar utvecklar sig ofta under en längre tidsperiod, men den drabbades ålder som redovisas utgår från när arbetssjukdomen anmäldes. För både kvinnor och män gäller att antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta ökar med stigande ålder, se figur 18a och 18b. Även i dessa figurer, i synnerhet för kvinnorna, syns effekten av det stora antalet pandemirelaterade anmälningar tydligt (Kemiska och biologiska faktorer).

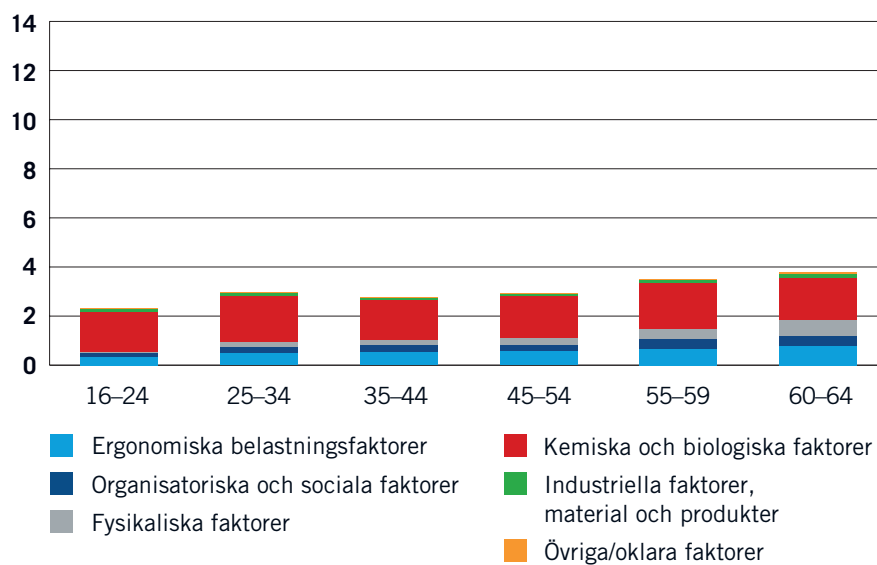
När det gäller kvinnor ökar antalet anmälningar successivt upp till åldersgruppen 60–64 år. För män är bilden likartad men på lägre nivåer än för kvinnorna. Bland både kvinnor och män var anmälningar av arbetssjukdomar på grund av Kemiska och biologiska faktorer vanligast i samtliga åldersgrupper. Det tidigare undantaget gällde män i de äldre åldersgrupperna 55–59 år och 60–64 år där Ergonomiska belastningsfaktorer var vanligast 2020 men så är det inte under 2021. Även i dessa åldersgrupper var Kemiska och biologiska faktorer vanligast.

Figur 18a. Anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor efter åldersgrupp år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Figur 18b. Anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta män efter åldersgrupp år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Näringsgren: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta inom Vård och omsorg; sociala tjänster för både kvinnor och män

I figur 19a och 19b visas antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta per kön efter branschgrupp. Här visas även fördelningen efter exponeringsfaktor (huvudgrupp) för respektive branschgrupp. Branschindelningen följer Standard för svensk näringsgrensindelning 2007 (SNI 2007). I tabellbilagans tabell 2 är redovisningen mer detaljerad.

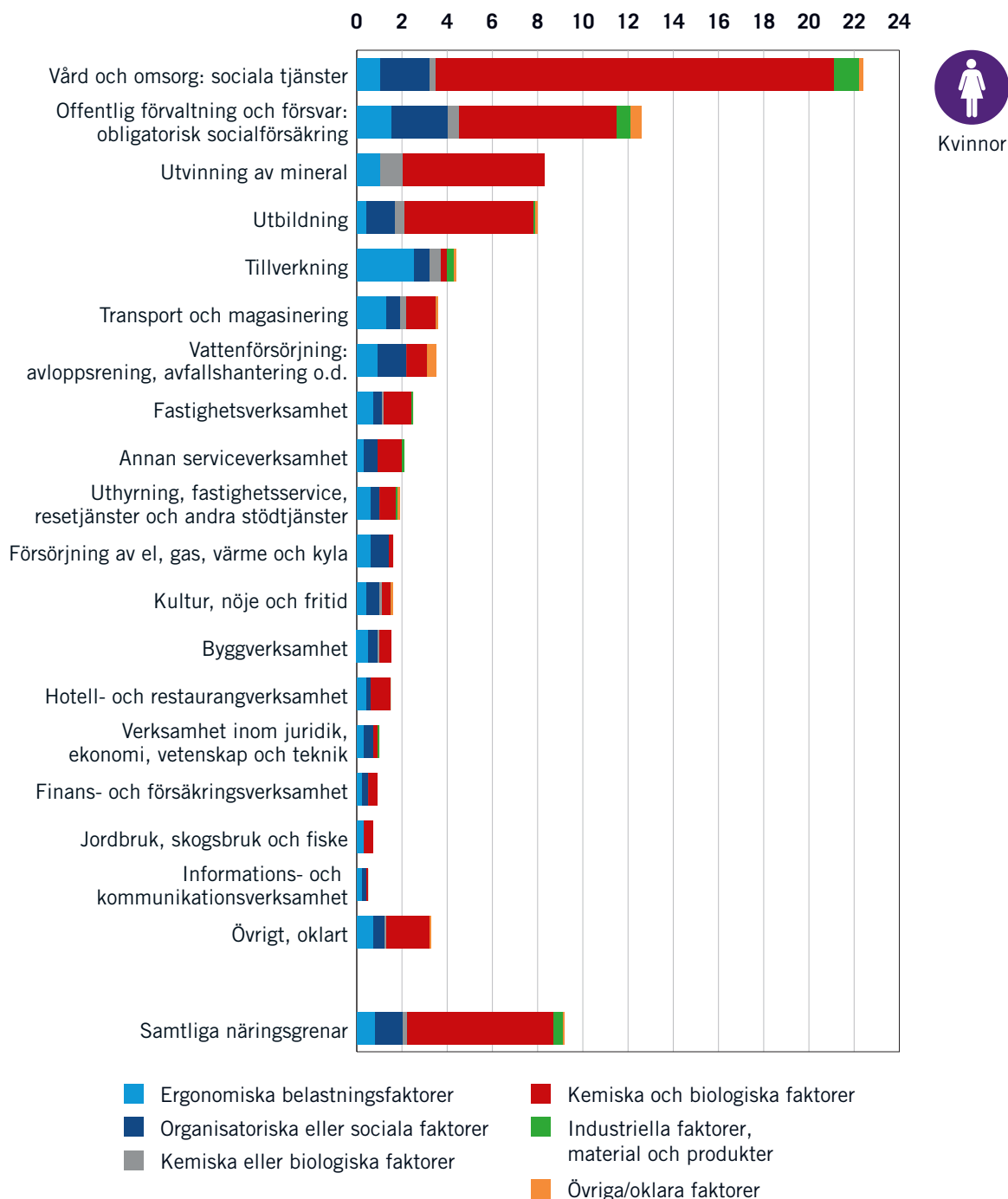
Sysselsättningsuppgifterna som använts avser år 2020 (RAMS), då uppgifter om antal sysselsatta per branschgrupp ännu inte finns för 2021. Samtliga verksamma vid ett arbetsställe förs till samma bransch oberoende av vad de jobbar med eller har för yrke, vilket påverkar framställningen.

Som nämnts tidigare i denna rapport varierar antalet sysselsatta stort mellan olika branschgrupper. Likaså varierar könsfördelningen i många branschgrupper. I små branschgrupper kan förhållandevis blygsamma förändringar i antalet anmälningar få stort genomslag på de relativa frekvenserna.

När man tittar på de anmälda arbetssjukdomarna uppdelade på branschgrupp syns effekterna av covid-19-pandemin tydligt. Den branschgrupp som 2021 hade överlägset flest anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor var Vård och omsorg; sociala tjänster, 22,4 anmälningar. Den dominerande exponeringsfaktorn var Kemiska och biologiska faktorer som ensamt utgjorde närmare fyra femtedelar av alla anmälningar i branschgruppen. Innan pandemin bröt ut under 2020 utgjorde denna exponeringsfaktor en relativt liten del av de anmälda arbetssjukdomarna men har vuxit närmast explosionsartat under 2020 och 2021. Näst flest anmälningar per 1 000 sysselsatta hade Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring. Även i denna branschgrupp är inslaget av anmälningar på grund av Kemiska och biologiska faktorer stort.

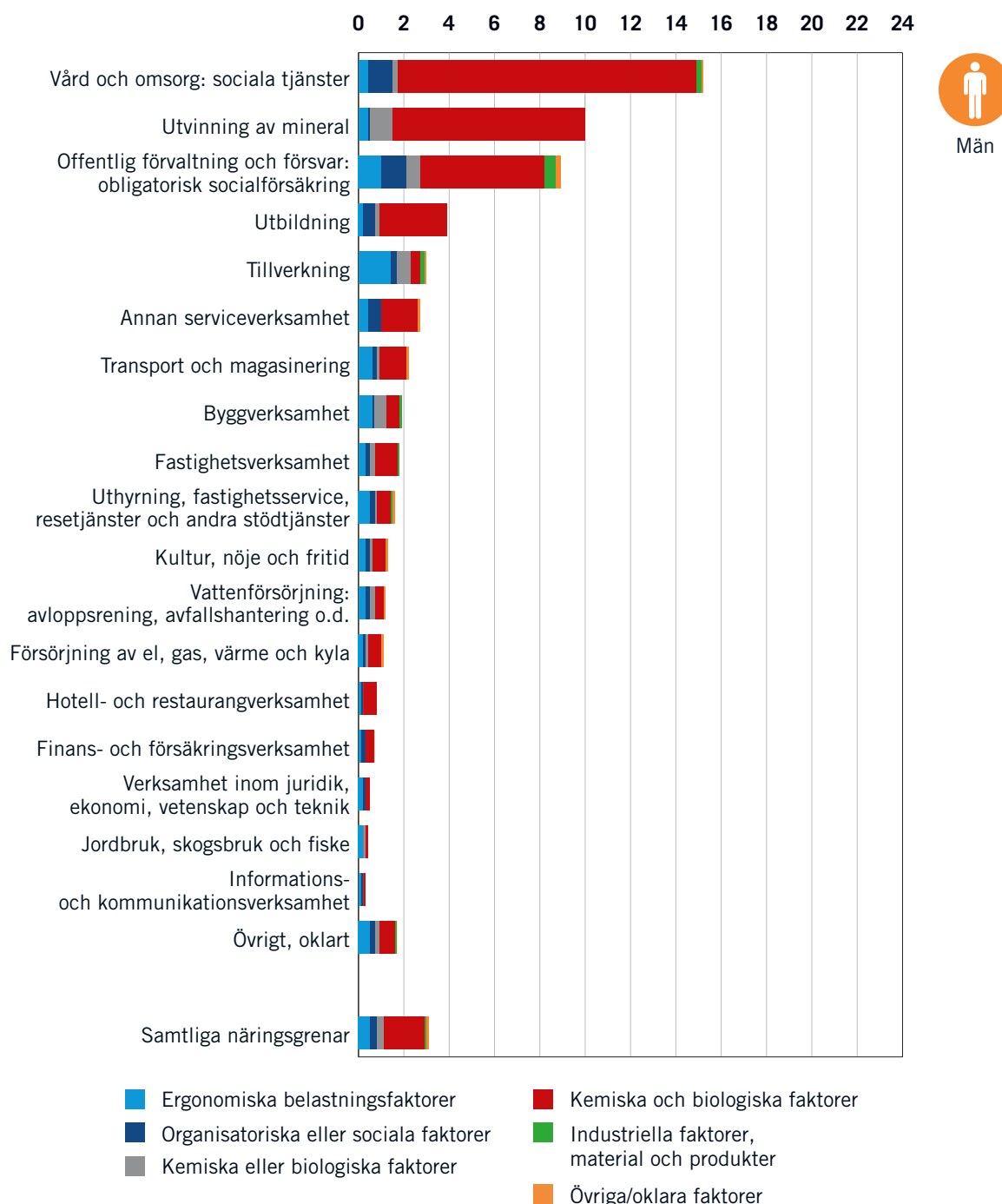
Män uppvisar ett liknande mönster som kvinnor, dock på lägre nivåer. Även här var Vård och omsorg; sociala tjänster den klart största branschgruppen sett till antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta (15,2 anmälningar), och även för män dominerade de Kemiska och biologiska faktorer stort. Därefter följer Utvinning av mineral och Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring. Det bör här påpekas att branschgruppen Utvinning av mineral är liten sett till antalet sysselsatta varför relativt små förändringar i antalet anmälningar kan få stor effekt på den relativa frekvensen (antal per 1 000 sysselsatta).

Figur 19a. Anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor efter exponeringsfaktor och näringsgren på avdelningsnivå år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Figur 19b. Anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta män efter exponeringsfaktor och näringsgren på avdelningsnivå år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Yrke: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta kvinnor bland undersköterskor och sjukvårdsbiträden

Arbetssjukdomarnas fördelning efter yrke redovisas i tabell 5 och 9 i tabellbilagan. Där framgår också hur många av de anmälda arbetssjukdomarna som uppges bero på Ergonomiska belastningsfaktorer, Kemiska och biologiska faktorer eller Organisatoriska och sociala faktorer. Här används yrkesklassificeringen, ISCO-08, International Standard Classification of Occupations 2008.

I figur 20a och 20b har antalet anmälningar satts i relation till hur många som jobbar inom respektive yrkesgrupp. Uppgift om hur många som jobbar inom yrkesgruppen hämtas från SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) för 2021. I vissa yrkesgrupper arbetar endast ett fåtal personer vilket gör skattningarna för dessa osäkra. Därför redovisas bara yrken med minst 5 000 sysselsatta män eller kvinnor. Yrkesklassificeringen görs på flera nivåer. På den mest detaljerade nivån har många yrkesgrupper för få sysselsatta för att kunna redovisas. Det kan alltså finnas riskutsatta yrkesgrupper som inte ingår i redovisningen. Några yrkesgrupper i figur 20a och 20b redovisas bara för ett av könen, det kan bero på att färre än 5 000 av det motsatta könet är verksamma inom yrket, eller att det är färre än 10 anmälningar per yrke och kön.

Liksom förra året har covid-19-pandemin haft en stor påverkan på statistiken och det är kanske inte förvånande att även under 2021 är vårstyrkena de yrken som hade flest anmälningar per 1 000 sysselsatta. Undersköterskor, sjukvårdsbiträden m.fl. var den yrkesgrupp som anmälde flest arbetssjukdomar bland kvinnor 2021, närmare 59 anmälningar per 1 000 sysselsatta. Hemvårdsbiträden samt sjuksköterskor med särskild kompetens kommer därefter med cirka 28 anmälningar per 1 000 sysselsatta.

År 2019, alltså innan pandemin, var montörer den yrkesgrupp bland kvinnor där det anmälde flest arbetssjukdomar. 2021 var det knappt 24 anmälningar per 1 000 sysselsatta men på grund av att vårstyrkena haft ett så kraftigt ökat antal anmälningar är nu montörerna på fjärde plats bland kvinnorna.

Bland männen var det i likhet med kvinnorna många vårstyrken som hade de högsta relativa talen för anmälda arbetssjukdomar 2021. Det är dock poliser som haft allra flest anmälningar, knappt 34 anmälningar per 1 000 sysselsatta. Därefter följer sjuksköterskor med särskild kompetens med 32 anmälningar och undersköterskor, sjukvårdsbiträden m.fl. som hade drygt 29 anmälningar per 1 000 sysselsatta.

Figur 20a. Yrken¹ med flest anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

1) Omfattar yrken med minst 5 000 sysselsatta kvinnor samt minst 10 anmälda arbetssjukdomar.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Figur 20b. Yrken¹ med flest anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta män år 2021. Arbetstagare och egenföretagare.

1) Omfattar yrken med minst 5 000 sysselsatta män samt minst 10 anmälda arbetssjukdomar.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU)

Organisatoriska och sociala faktorer: Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta inom Offentlig förvaltning och försvar samt Vård och omsorg

Under 2021 stod andelen anmälda arbetssjukdomar som uppgetts vara orsakade av Organisatoriska och sociala faktorer för 12 procent av det totala antalet anmälda arbetssjukdomar jämfört med 20 procent under 2020. Året innan pandemin var andelen dubbelt så stor. Minskningen beror nästan uteslutande på det kraftigt ökade antalet anmälningar på grund av Kemiska och biologiska faktorer, främst smitta, under 2020 och 2021. Antalet anmälningar rörande Organisatoriska och sociala faktorer har under de senare åren visat på ganska små förändringar.

För kvinnor stod anmälningarna av Organisatoriska och sociala faktorer 2021 för 13 procent av anmälningarna av arbetssjukdom, vilket gör detta till den näst vanligaste orsaken bland kvinnor efter Kemiska och biologiska faktorer, där smitta ingår. Bland män stod Organisatoriska och sociala orsaker för 10 procent av de anmälda arbetssjukdomarna.

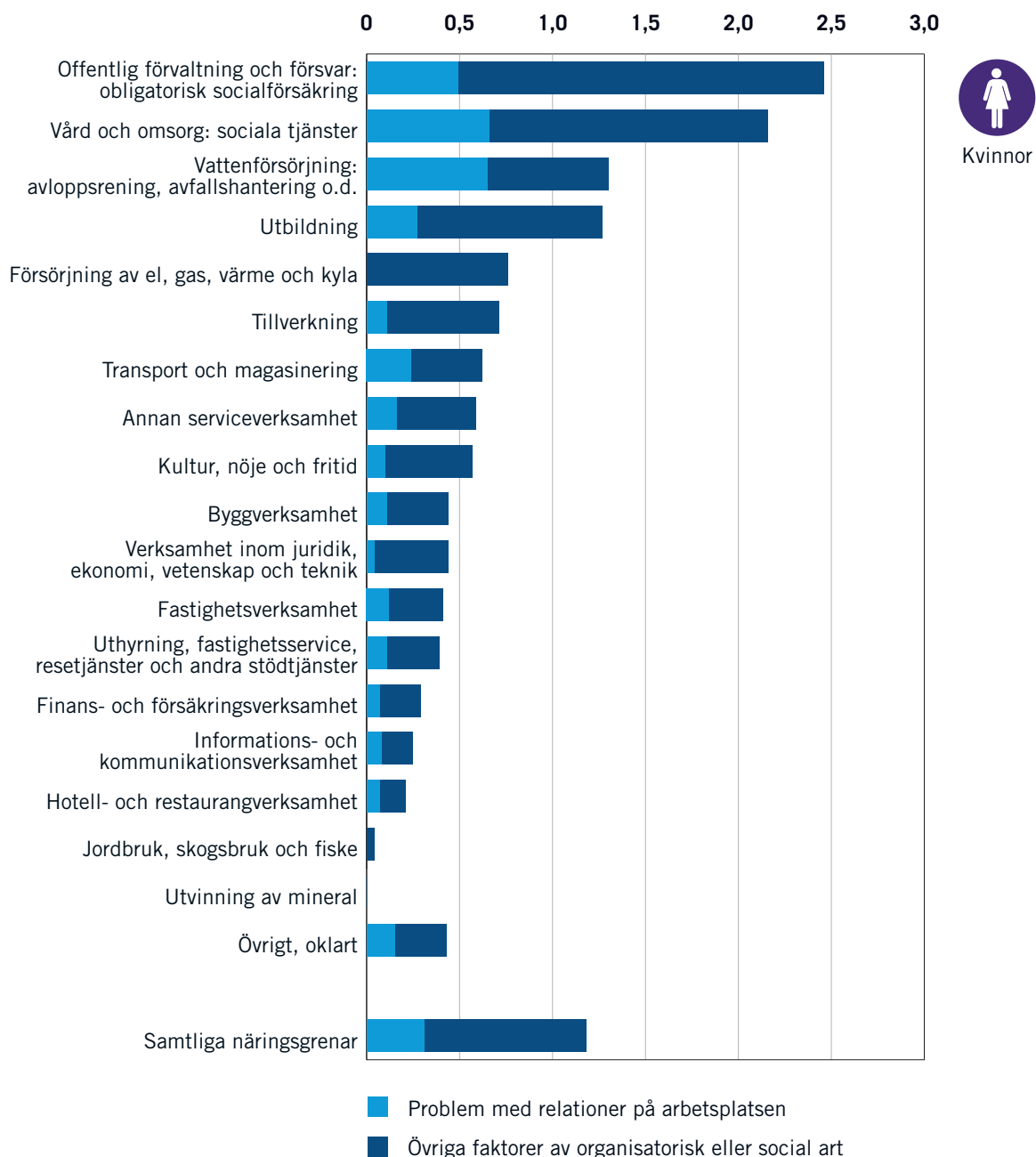
Anmälda arbetssjukdomar som uppges bero på Organisatoriska och sociala orsaker handlar ofta om alltför mycket arbete eller för hög arbetstakt samt om problem i relationerna på arbetsplatsen, vilket kan innefatta kränkningar, mobbning, utfrysning och trakasserier, och kan avse förhållandet till överordnade och arbetskamrater.

I figur 21a och 21b redovisas de branschgrupper som hade de högsta antalen anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta till följd av Organisatoriska och sociala faktorer 2021. Sett till samtliga branschgrupper så anmäldes cirka 1,2 arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor till följd av Organisatoriska och sociala faktorer under 2021. Motsvarande siffra bland män var 0,3. Av figurerna framgår också hur stor andel av anmälningarna som kan hänföras till problem med relationer på arbetsplatsen, eller andra faktorer av organisatorisk eller social art.

Branschgrupperna Offentlig förvaltning och försvar och Vård och omsorg; sociala tjänster hade högst andel anmälningar som var orsakade av Organisatoriska och sociala faktorer när det gäller kvinnor. Övriga faktorer (till exempel alltför mycket arbete och hög arbetstakt) var vanligare orsak än problem i relationer.

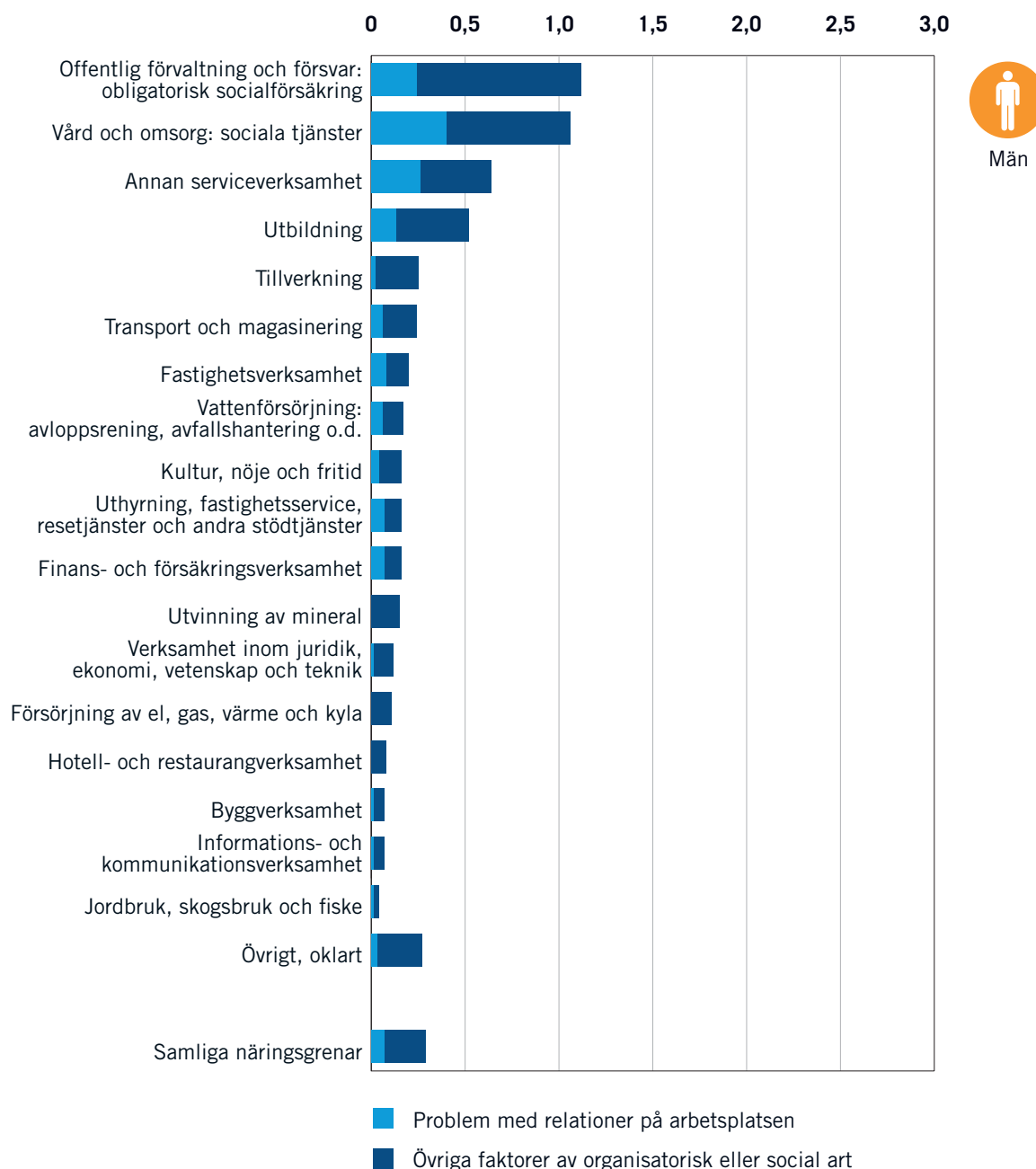
Högsta antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta män var inom samma branschgrupper som bland kvinnor: Offentlig förvaltning och försvar och Vård och omsorg; sociala tjänster. Dock är nivåerna genomgående lägre för män. Även bland män var övriga faktorer, där bland annat alltför mycket arbete och hög arbetstakt ingår, vanligare orsak än problem i relationer.

Figur 21a. Anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta kvinnor där exponeringsfaktorn är organisatoriska och sociala faktorer. År 2021. Efter näringsgren. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

Figur 21b. Anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta män där exponeringsfaktorn är organisatoriska och sociala faktorer. År 2021. Efter näringsgren. Arbetstagare och egenföretagare.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS)

5. Arbetsskador utanför arbetskraften

Arbetsskadeförsäkringen omfattar inte bara arbetstagare och egenföretagare och därför inkommer även anmälningar gällande personer som inte räknas in i den svenska arbetskraften. I denna kategori anmäldes totalt 1 987 arbetsolyckor med sjukfrånvaro och 646 arbetssjukdomar under 2021.

För skolelever gäller arbetsskadeförsäkringen först från och med årskurs 7 och endast när eleven i sin utbildning utför arbete som liknar det som "vanligen utförs vid förvärvsarbete". Det anmäls dock arbetsskador bland studerande även om dessa inträffat vid tillfällen som inte omfattas av arbetsskadeförsäkringen. Studerande räknas inte som sysselsatta, oavsett om de omfattas av arbetsskadeförsäkringen eller inte.

Rekryter, hemvärnsmän och lottor samt personer som medverkar i civilförsvaret omfattas inte av arbetsskadeförsäkringen. Dessa omfattas i stället av bestämmelser gällande statligt personskadeskydd och den försäkringen gäller även under resor och på fritiden. Samma sak gäller för intagna på en kriminalvårdsanstalt. För en fullständig beskrivning av bestämmelserna om statligt personskadeskydd, se kapitel 43 i socialförsäkringsbalken (2010:110).

År 2021 anmäldes 244 arbetsskador (168 arbetsolyckor med sjukfrånvaro och 76 arbetssjukdomar) bland personer i arbetsmarknadsåtgärder. Motsvarande siffra för 2020 var 224. Vidare gjordes 1 281 anmälningar gällande studerande jämfört med 1 057 anmälningar under 2020. Det har också anmälts 188 arbetsskador bland praktikanter och lärlingar mot 159 anmälningar under 2020.

Tabell e: Antal anmälda arbetsskador utanför arbetskraften år 2021.

Anställningsform	Arbetsolyckor med sjukfrånvaro			Arbetssjukdomar		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Personer i arbetsmarknads-politiskt program	70	98	168	44	32	76
Elev, studerande (ej praktikanställd)	441	669	1 110	107	64	171
Statligt personskadeskydd ¹	68	494	562	90	268	358
Praktikant/lärling	50	97	147	26	15	41
Totalt	629	1 358	1 987	267	379	646

1) Värnpliktiga, hemvärnsmän/lottor och intagna vid kriminalvårdsanstalt

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

6. Arbetsskador inom EU

Sverige ligger under EU:s genomsnitt när det gäller både arbetsolyckor med dödlig utgång i arbetet och arbetsolyckor med fler än tre sjukfrånvarodagar. Inom EU samordnas arbetsskadestatistiken av statistikkontoret Eurostat. Sverige deltar sedan 1994 i detta samarbete.

Eurostats redovisning av arbetsskador

Det är svårt att göra jämförelser med god kvalitet mellan olika länder. Länderna har sinsemellan helt skilda system som bygger på olika lagstiftning. Det finns två typer av system, de som är lagbaserade (Sverige med flera) och de som är försäkringsbaserade. Systemen omfattar olika grupper på arbetsmarknaden och olika typer av arbetsskador.

I många länder begränsas arbetsskadestatistiken till de arbetsolyckor som har lett till fler än tre sjukfrånvarodagar från arbetet. EU-statistiken har för att få jämförbarhet mellan länderna också begränsats på motsvarande sätt. Arbetsolyckor med fler än tre sjukfrånvarodagar redovisas i denna publikation per 100 000 sysselsatta.

Anmälningsgraden anses variera mycket mellan länderna. Antalet arbetsolyckor för länder med lagbaserade system räknas upp med uppskattat procenttal för att kompensera för underanmälan. Detta innebär att uppgifterna om arbetsolyckor med fler än tre sjukfrånvarodagar som redovisas, för bland annat Sverige, inte bygger på det faktiska antalet anmälda fall utan på beräknat antal inträffade fall. Detta gäller endast arbetsolyckor utan dödlig utgång.

EU- statistiken har begränsats till 13 gemensamma branschgrupper¹ för att få jämförbarhet mellan medlemsländers statistik.

1) De 13 branscher som ingår i redovisningen av arbetsolyckor är: A Jordbruk, skogsbruk och fiske, C Tillverkning, D Försörjning av el, gas, värme och kyla, E Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering, F Byggverksamhet, G Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar, H Transport och magasinering, I Hotell- och restaurangverksamhet, J Informations- och kommunikationsverksamhet, K Finans- och försäkringsverksamhet, L Fastighetsverksamhet, M Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, N Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster

Standardiserad olycksfallsfrekvens

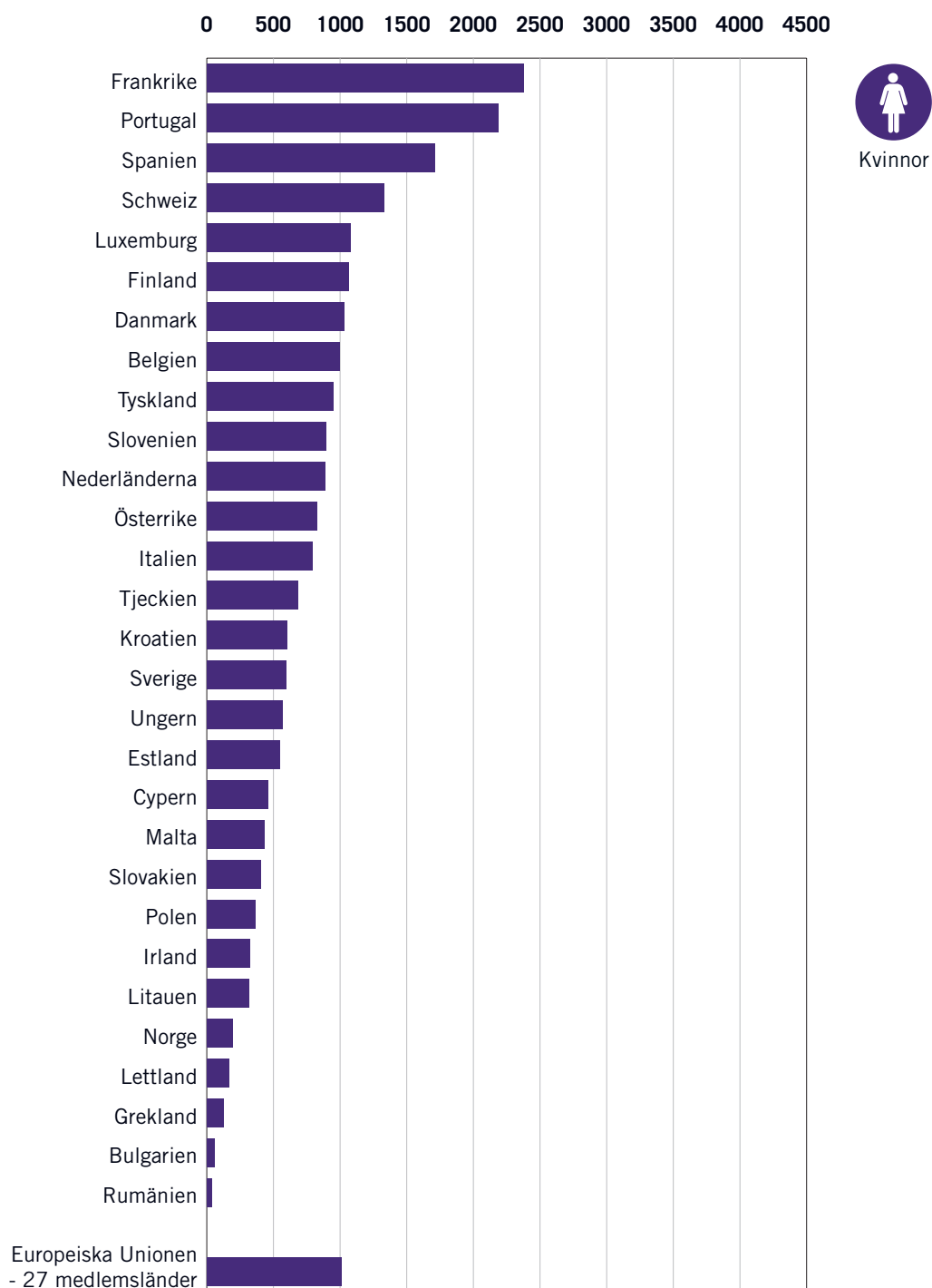
Det är ett faktum att arbetsolyckor är mycket vanligare i vissa branscher än andra. Detta innebär att ett lands industristruktur, beroende på andelen högrisksektorer, påverkar den totala relativa frekvensen av olycksfall i arbetet i landet. Om man till exempel jämför länder där ett större antal människor, relativt andra medlemsstater, är verksamma inom högrisksektorer såsom jordbruk, byggnadsverksamhet eller transport kan dessa länder få en högre total nationell olycksfallsfrekvens. För att motverka denna effekt beräknas ett "standardiserat" antal olycksfall i arbetet per 100 000 sysselsatta per medlemsland genom att varje bransch ges samma vikt på nationell nivå som i hela Europeiska unionen (standardiserad olycksfallsfrekvens). Standardisering gäller endast arbetsolyckor utan dödlig utgång.

Arbetsolyckor med fler än tre sjukdagar: Den relativa frekvensen lägre i Sverige än i EU

Figur 22a och 22b visar arbetsolyckor med fler än tre sjukfrånvarodagar i förhållande till antal sysselsatta år 2019 i EU:s medlemsländer. Av diagrammen framgår att spridningen mellan länderna var stor samt att Sverige redovisade ett lägre olyckstal än många andra medlemsländer. Det finns också länder som redovisade betydligt lägre olyckstal än Sverige. Skillnaden mellan Sverige och EU:s 27 medlemsländer var större bland män än bland kvinnor. Som tidigare konstaterats måste alla jämförelser mellan olika länder tolkas med stor försiktighet.

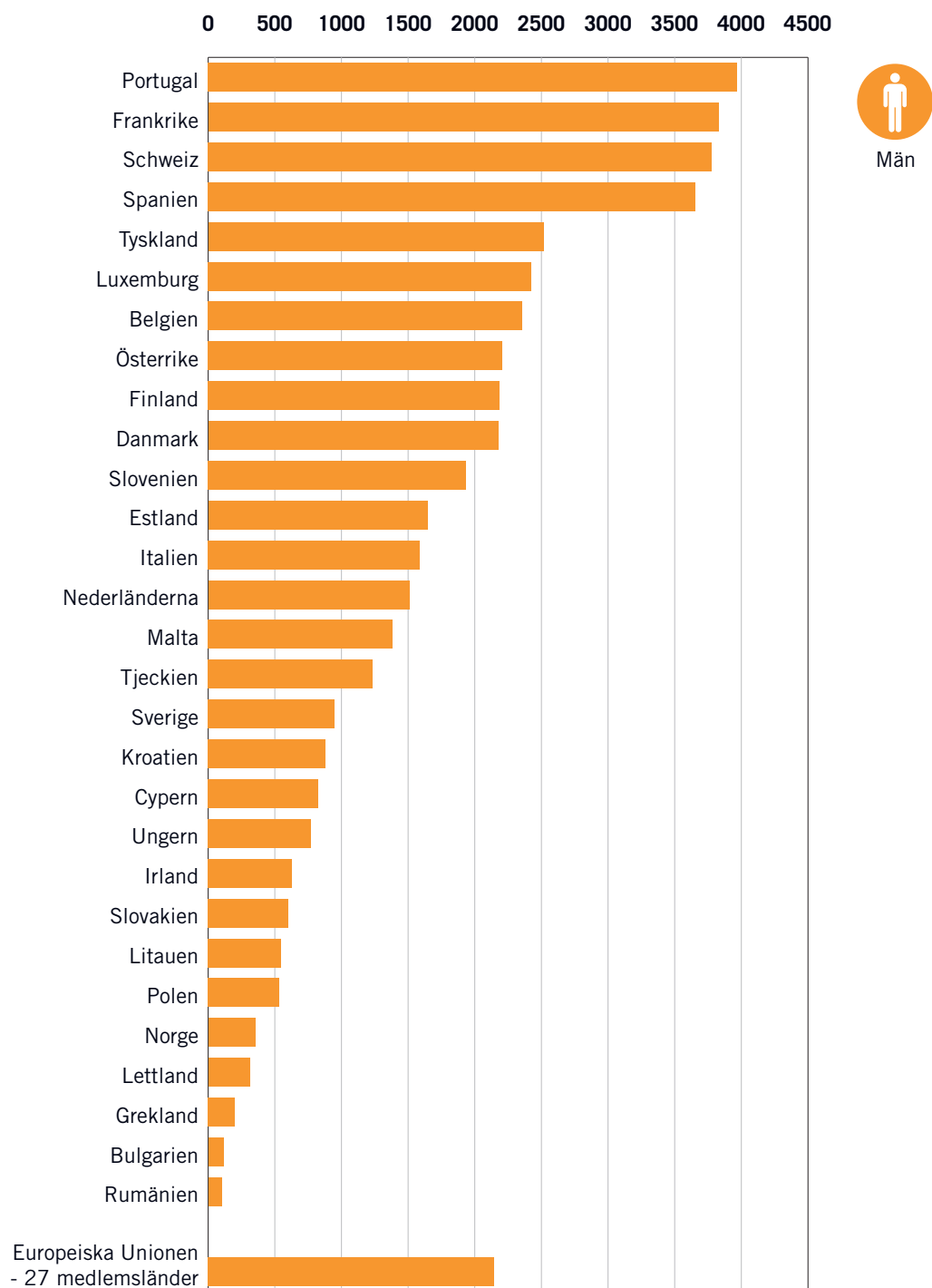
Figur 22a och 22b visar att den relativa frekvensen av arbetsolyckor med fler än tre sjukfrånvarodagar per 100 000 sysselsatta kvinnor respektive män 2019 var dubbelt så hög i genomsnitt inom EU:s 27 medlemsländer jämfört med Sverige.

Figur 22a. Arbetsolyckor med fler än 3 sjukfrånvarodagar per 100 000 sysselsatta kvinnor inom Europeiska unionen år 2019 fördelat på medlemsland (27 medlemsländer samt Norge och Schweiz). 13 gemensamma branscher.

Källa: Eurostat

Figur 22b. Arbetsolyckor med fler än 3 sjukfrånvarodagar per 100 000 sysselsatta män inom Europeiska unionen år 2019 fördelat på medlemsland (27 medlemsländer samt Norge och Schweiz). 13 gemensamma branscher.

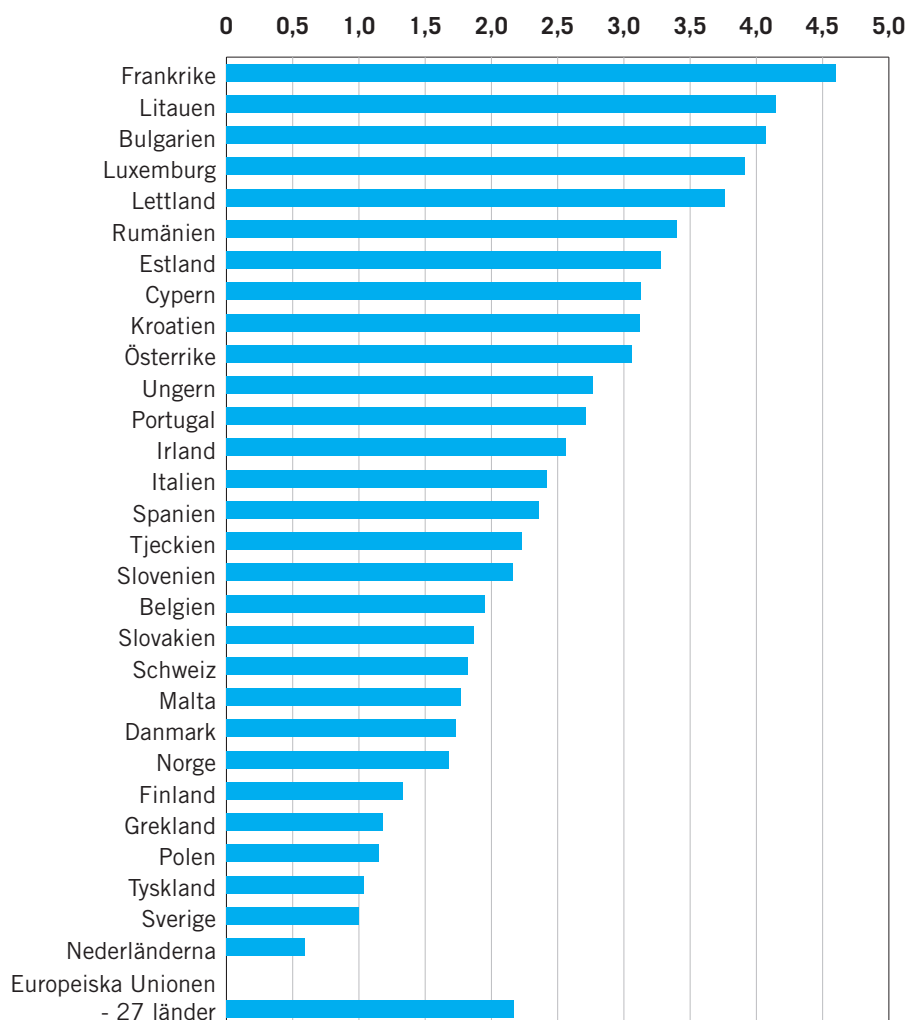

Källa: Eurostat

Arbetsolyckor med dödlig utgång inom EU: Frankrike i topp

Figur 23 visar att arbetsolyckor med dödlig utgång var vanligare inom EU27 än i Sverige i de 13 gemensamma branschgrupperna år 2019. För Sveriges del utgörs underlaget i figuren nedan av 31 arbetsolyckor i de aktuella 13 branschgrupperna 2019. Se även kapitel 3 Arbetsolyckor med dödlig utgång.

Figur 23. Arbetsolyckor med dödlig utgång per 100 000 sysselsatta inom Europeiska unionen år 2019 fördelat på medlemsland (27 medlemsländer samt Norge och Schweiz). 13 gemensamma branscher.

Källa: Eurostat

Arbetssjukdomar: Svårt med jämförelser

Även beträffande arbetssjukdomar pågår ett arbete för att få fram harmoniserad statistik inom EU. Detta är dock betydligt svårare än för arbetsolyckorna. Vad som räknas som en arbetssjukdom och hur den hanteras beror på det sociala försäkringssystemet i respektive medlemsland. Det pågår en testperiod, men det är svårt att få uppgifterna jämförbara mellan medlemsländerna eftersom lagstiftning och praxis för godkännande av arbetssjukdomar skiljer sig åt i hög grad. Ingen statistik redovisas således av Eurostat på nationsnivå och ytterst lite på EU-nivå.

7. Arbetsskador 2020 – slutlig statistik

Den preliminära statistiken för 2020 har kompletterats med anmälningar som inkom efter det första kvartalet 2021. Många arbetsskador anmäls ganska lång tid efter det att de inträffat. I enstaka fall kan det handla om decennier. Att redovisa de första resultaten inom rimlig tid efter ett årsskifte är skälet till att publicera både preliminär och slutlig arbetsskadestatistik. Preliminär statistik visar anmälningar för ett visst år, till och med det första kvartalet året därpå, medan den slutliga statistiken visar anmälningar för ett visst år, till och med det första kvartalet två år senare.

De slutliga uppgifterna som presenteras nedan skiljer sig dock huvudsakligen beträffande arbetsolyckorna, eftersom de redovisas efter det år då de inträffade. Arbetssjukdomarna redovisas däremot efter det år då de anmäldes, och skillnaderna mellan den preliminära och den slutliga statistiken blir därför marginell. Jämfört med den preliminära statistiken för 2020 har arbetsolyckor med sjukfrånvaro ökat med 3,8 procent i den slutliga statistiken för 2020. Arbetsolyckor utan sjukfrånvaro har ökat med 6,2 procent och antalet anmälda olyckor på väg till eller från arbetet är 5,1 procent högre än i den preliminära redovisningen.

Tabell f: Arbetsskador år 2020 - slutlig (till 1/4 2022)

Typ av skada	Kvinnor		Män		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Arbetsolyckor med sjukfrånvaro	14 990	21	19 706	33	34 696	26
- därav arbetstagare och egenföretagare	14 437	20	18 439	31	32 876	25
Arbetsjukdomar	15 333	21	5 211	9	20 544	15
- därav arbetstagare och egenföretagare	15 172	21	5 012	8	20 184	15
Arbetsolyckor utan sjukfrånvaro	36 351	50	31 535	53	67 886	51
- därav arbetstagare och egenföretagare	35 525	49	29 736	50	65 261	49
Olycka under färd till eller från arbetet	5 780	8	3 264	5	9 044	7
Gamla ärenden ¹⁾	202	0	182	0	384	0
Ej arbetsskada/ej klassificerbar anmälan ²⁾	172	0	162	0	334	0
Totalt	72 828	100	60 060	100	132 888	100

1) Till denna kategori förs arbetsolyckor med sjukfrånvaro och arbetsjukdomar som inträffat mer än cirka två år före det datum anmälan är gjord

2) Endast pappersanmälan

Kursiva rader ingår inte i Total, då det är en delgrupp av respektive kategori ovan.

Källa: Arbetsmiljöverket (ISA)

8. Statistikens omfattning och innehåll

Det finns sammanhållen officiell statistik över olycksfall i arbetet sedan 1906. Sedan 2001 tar Arbetsmiljöverket fram statistiken, som bygger på anmälda arbetsskador i Informationssystemet om arbetsskador (ISA).

Arbetsskadeförsäkringen

En arbetsgivare eller arbetsföreståndare som fått kännedom om en arbetsskada är enligt 42 kap. 10 § socialförsäkringsbalken (2010:110) skyldig att anmäla skadan till Försäkringskassan. Annan försäkrad än arbetstagare ska själv göra arbetsskadeanmälan. Som arbetsskada räknas skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet (39 kap. 3 §). Även skada till följd av olycksfall under den vanliga och direkta färden till eller från arbetet räknas som arbetsskada (7 §). Försäkringskassan prövar efter ansökan om skadan ger rätt till arbetsskadeersättning eller sjukpenning (42 kap. 12 §).

Socialförsäkringsbalken trädde ikraft 1 januari 2011 och upphävde då bland annat lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd.

Definitioner och indelningsgrunder

Arbetsskador indelas i arbetsolyckor, olyckor på väg till eller från arbetet och arbetssjukdomar enligt följande:

- Arbetsolyckor är olyckor som inträffat på arbetsplatsen eller på annan plats där den skadade vistats i eller för arbetet. Arbetsolyckorna delas upp efter om de tros ha medfört frånvaro utöver skadedagen eller inte.
- Olyckor på väg till eller från arbetet är olyckor som inträffat under den direkta dagliga färden till eller från arbetet.
- Arbetssjukdomar är arbetsskador som uppkommit genom annan skadlig inverkan än olyckor. Sådan skadlig inverkan kan vara till exempel exponering för kemiska ämnen, strålning, ensidiga rörelser eller psykiskt påfrestande förhållanden i arbetet.

I denna publikation redovisas i huvudsak följande typer av skador:

- Arbetsolyckor som inträffade under 2021, medförde sjukfrånvaro och anmäldes senast den 1 april 2022.
- Arbetssjukdomar som anmäldes under 2021.

Statistiken gäller i huvudsak anmälningar från personer som omfattas av socialförsäkringsbalken. I många tabeller redovisas endast sysselsatta, d.v.s. arbetstagare och egenföretagare.

Arbetsskadeanmälan

De uppgifter som lämnats i arbetsskadeanmälan utgör grundmaterialet för statistiken. I anmälan finns bland annat uppgifter om den skadade och dennes yrke, anställningsform och arbetsgivare, skadans omfattning, olycksförlopp och misstänkta orsaker. Registreringssystemet är anpassat till EU-klassifikationer. Arbetsskador kan anmälas via pappersblankett eller webbanmälan.

Pappersblankett ²

Anmälningar som lämnas in via pappersblankett skannas och i samband med detta registreras vissa uppgifter, till exempel personnummer och skadedatum. Uppgifterna från skanningen kompletteras och registreras manuellt. Vid denna så kallade kodning av den skannade arbetsskadeanmälan görs också viss granskning och upprättning av de automatgenererade uppgifterna. Arbetsolycksfall kodas och kompletteras endast i de fall det är fråga om frånvaro i minst en dag.

Webbanmälan

I december 2011 infördes möjligheten att anmäla arbetsskador via internet. Cirka 80 procent av arbetsolyckorna med sjukfrånvaro bland sysselsatta 2021 har anmälts via webben. Motsvarande andel för arbetssjukdomar bland sysselsatta är 60 procent. Målsättningen är att alla anmälningar av arbetsskador ska göras via internet, men möjligheten att anmäla via pappersblankett finns kvar tills vidare.

Införandet av anmälan via internet påverkar jämförbarheten på flera sätt. På pappersblanketten finns flera fritextfält, som personal på Arbetsmiljöverket använt som underlag för klassificering av till exempel yrke och orsak. Vid webbanmälan har många av dessa fritextfält ersatts av frågor med fasta svarsalternativ, vilket innebär att arbetsgivaren får göra klassificeringen (motsvarande den kodning som Arbetsmiljöverkets personal gör vid pappersanmälningar) i samband med ifyllandet. En effekt av detta är att andelen svar av typen "övrigt" har ökat kraftigt, vilket kan bero på att arbetsgivaren ansett det vara för svårt eller tidskrävande att ta ställning till vilken kod som egentligen borde användas. För att öka jämförbarheten och kvaliteten för arbetsolyckor med sjukfrånvaro har komplettering gjorts genom att utifrån fritextfält klassificera om webbanmälningar med svarsalternativet "övrigt" för vissa variabler som beskriver hur skadan uppstod (yrke, anställningsform, exponeringsfaktor, yttre faktor och avvikelse).

² Blanketten finns som bilaga till denna rapport.

Anmälan av arbetsskador görs på en webbplats (www.anmalarbetsskada.se), där man även kan anmäla dödsfall, allvarliga personskador och allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket enligt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen. Att flera sorters anmälningar kan göras på samma ställe kan i sig påverka hur många anmälningar av respektive typ som kommer in. Webbanmälan kan också påverka anmälningsbenägenheten, i vilken utsträckning skyddsombuden medverkar vid ifyllandet och hur långt efter skadetillfället som anmälan görs. Utvecklingen hittills tyder på att anmälningarna görs snabbare vid webbanmälan, vilket kan påverka jämförelser med tidigare år. Genomförda studier visar att arbetsställen i olika branscher går över från pappersanmälan till webbanmälan i olika takt. Med två olika anmälningsförfaranden kan det vara svårt att avgöra vilka skillnader över tid som beror på införandet av webbanmälan respektive på andra faktorer (till exempel förändringar i arbetsmiljön).

Andra förändringar

Uppgift om den troliga sjukfrånvaron en skada medfört ska lämnas i arbetsskadeanmälan av arbetsgivaren. Skadans uppskattade sjukfrånvaro anges inom ett intervall. Många gånger är det först senare som den fulla effekten av skadan blir känd. I en arbetsskadeanmälan på papper kan även uppgift lämnas om antalet dagar med sjuklön. Tidigare har uppgiften om den troliga sjukfrånvaron kompletterats i efterhand genom samkörning med Försäkringskassans register över sjukpenningdagar. Uppgifter om sjuklönedagar är idag bristfällig i Sverige.

Som en konsekvens av bristerna i uppgifter om sjuklönedagar och införandet av webbanmälan, och den osäkra och bristfälliga kvaliteten i de uppgifter som matchats på, togs matchningarna bort från och med 2012 års rapport.

Variabler

Anställningsform

När det gäller anställningsform skiljer man bland annat på arbetstagare, egenföretagare, studerande och andra försäkrade. De flesta uppgifterna i denna publikation avser kategorin sysselsatta, som består av arbetstagare och egenföretagare.

År 2012 lades en kod för praktikanter och lärlingar utan lön till. Tidigare redovisades de tillsammans med elever och studerande. Förändringen påverkar dock inte vilka som ingår i statistiken över sysselsatta.

Avvikelse (orsak)

Sedan 2002 kodas den avvikelse som orsakat olycksfallet. Kodningen av variabeln avvikelse grundas på en klassifikation som tagits fram och rekommenderats av EU:s statistikbyrå Eurostat. Avvikelse beskriver vad som avvikit från det normala i ett händelseförlopp.

Det kan också vara en avvikelse från det normala sättet att utföra en arbetsuppgift, som har bidragit till olycksfallet. Om exempelvis en person faller från en stege på grund av fel i stegens material är det som regel materialfelet som utgör avvikelsen.

Besvär

Variabeln besvär kodas för arbetssjukdomarna och ger en översiktlig beskrivning av de besvär som uppgivits i anmälan. Grupperingen görs utifrån en egen klassifikation som har sin grund i den indelning som finns i sjukdomsklassifikationen ICD10. År 2012 ändrades klassificeringen något. Bland annat togs alternativet ospecificerad överkänslighet bort. Anmälningar gällande hudbesvär och besvär i luftvägar och andningsorgan har ökat med anledning av detta.

Bransch

Se Näringsgren

Exponeringsfaktor

Variabeln kodas för arbetssjukdomar och beskriver i detalj den exponering i arbetet som antas bidragit till att skadan uppstått. I arbetsskadestatistiken redovisas exponeringsfaktor på huvudgruppsnivå. Dessa huvudgrupper är, Kemiska och biologiska faktorer, Fysikaliska faktorer, Ergonomiska belastningsfaktorer, Organisatoriska och sociala faktorer, Industriella faktorer, material och produkter. Variabeln finns praktiskt tillgänglig från 2004. Mellan 2009 och 2011 kunde två olika exponeringsfaktorer anges för samma skada, men sedan 2012 kan endast en exponeringsfaktor anges för varje skada. Klassifikationen har tagits fram inom Eurostat.

Kroppsdel

Om flera delar av kroppen skadades vid en arbetsolycka registreras den mest allvarligt skadade. Variabeln kroppsdela kodas med hjälp av en klassifikation som är rekommenderad av Eurostat. Skadad kroppsdela kodas bara för arbetsolycksfall med frånvaro.

Misstänkt orsak

Variabeln har utgått från och med 2020 års redovisning och ersatts med exponeringsfaktor.

Näringsgren

I arbetsskadestatistiken anges näringsgren på arbetsställesnivå. Med arbetsställe menas i praktiken all verksamhet vid en viss adress. Rörliga verksamheter (till exempel transporter) och tillfälliga arbetsplatser (till exempel anläggningsarbete), hänförs normalt till det arbetsställe varifrån de administreras. Redovisningen av näringsgren sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI2007), som baseras på EU:s reviderade näringsgrensstandard NACE Rev.2. Uppgifter om arbetsställets näringsgren hämtas i första hand från SCB:s företagsdatabas (FDB).

Trolig frånvaro

Uppgift om den troliga sjukfrånvaron som en skada kommer att medföra ska lämnas i arbetsskadeanmälan. Följande kategorier används: Ingen frånvaro, 1–3 dagar, 4–14 dagar och Längre frånvaro, mer än 14 dagar.

Yrke

Perioden 1997–2010 redovisades yrke i arbetsskadestatistiken enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK), som utgår från den internationella yrkesstandarden ISCO-88. Sedan 2011 används yrkesklassificeringen ISCO-08, International Standard Classification of Occupations 2008. Bytet av nomenklatur medför att jämförelser bakåt i tiden försvåras.

Yttre faktor

En yttre faktor är det huvudsakliga verktyg, föremål eller instrument, eller den maskin eller person, som kan kopplas till avvikelser från det normala i händelseförloppet vid en arbetsolycka. Variabeln kodas med hjälp av en hierarkiskt uppbyggd klassifikation som är rekommenderad av Eurostat.

Ålder

För arbetssjukdomar räknas den ålder personen hade när arbetsskadeanmälan registrerades. För arbetsolyckorna baseras åldersberäkningen på den tidpunkt då olycksfallet inträffade.

Sysselsättningsuppgifter

För att beräkna relativa frekvenser, antal per 1 000 sysselsatta, används uppgifter om antalet sysselsatta som har hämtats från SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) för år 2021 och från SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) för 2020. AKU baseras på slumpmässiga urval ur befolkningen. Det innebär att de uppgifter om sysselsatta som redovisas är skattade värden med en viss osäkerhet, som bland annat beror på storleken på respektive grupp. Då det gäller beräkning av relativa frekvenser för olika

yrken, som baseras på AKU, har gränsen för att ta med ett yrke satts till ett skattat antal om minst 5 000 sysselsatta. I denna publikation redovisas inte relativa frekvenser som beräknas med hjälp av uppgifter från RAMS för grupper med färre än 3 000 sysselsatta.

Sektor

Arbetsmiljöverkets indelning av sektorer följer SCB:s indelning av sektorer i Arbetskraftsundersökningarna. Den baseras på Standarden för institutionell sektorindelning 2000 (INSEKT 2000). Värt att notera är att affärsverk och Svenska kyrkan redovisas som Privat. Privat kan ses som ett samlingsnamn för enheter som inte tillhör den statliga eller kommunala sektorn enligt standarden. Genom att använda uppgifter om antalet sysselsatta efter sektor i RAMS kunde även relativa skadefrekvenser per sektor och näringsgren beräknas. För beräkning av relativa skadefrekvenser per sektor och yrke används uppgifter om antalet sysselsatta efter sektor i AKU.

Statistikens kvalitet

Statistiken bygger på anmälda arbetsskador till Försäkringskassan. Vid tolkning av resultaten, och i synnerhet jämförelser över tid, bör man därför ha i åtanke vad som kan påverka anmälningsbenägenheten och de uppgifter som rapporteras. Det är således inte självklart att förändringar mellan åren bara beror på verkliga förändringar i arbetsmiljön.

Något som kan påverka anmälningsbenägenheten är till exempel i vilken utsträckning arbetstagaren har chans att få ersättning för arbetsskadan. Om ersättningsreglerna ändras, kan man förvänta sig att antalet anmälda arbetsskador förändras. I många av de relativa frekvenser (till exempel antal per 1 000 sysselsatta) som redovisas i denna rapport är de ingående komponenterna i sig själva skattningar som är behäftade med osäkerhet. Exempelvis kan förändringar i AKU:s sysselsättningstal leda till förändringar i relativfrekvenser som inte beror på anmälningsbenägenhet eller förändringar i arbetsmiljön.

Införandet av webbanmälan i slutet av 2011, samt de förändringar av variablerna som gjordes samtidigt, försvårar jämförbarheten över tid (se ovan). Särskilda problem uppstår under den pågående övergångsperioden, eftersom olika typer av arbetsgivare går över till webbanmälan i olika takt.

Startpunkt i diagrammen väljs utifrån tre principer: diagrammen där startpunkten beror på datatillgången (när en viss variabel infördes), diagrammen som presenterar den senaste 10-årsperioden samt diagrammen som visar resultat från det aktuella året.

The main content of the statistics

The Swedish Information System for Occupational Accidents and Work-related Diseases (ISA) was instituted in 1979, under the authority of the Swedish Work Environment Authority. ISA contains data on occupational accidents and work-related diseases reported under the Work Injury Insurance Act.

The purpose of ISA is to provide basic information required for preventive measures in working life. This statistical report presents preliminary data on occupational accidents and work-related diseases in Sweden in the year 2021, including cases that were registered by April 1, 2022.

The classification of economic activity used in this report is the Swedish Standard Industrial Classification 2007, which is based on the recommended standard (NACE rev.2) from the European Union. The occupation of the injured person is classified according to the International Standard Classification of Occupations, ISCO-08.

The approximately 1,300 reported occupational injuries in 2020 that were caused by infection (covid-19), and which has been reported as an accident at work with sick leave instead of as an occupational disease, affects the result for accidents at work with sick leave in certain aspects. These cases have been adjusted for 2021.

Summary

Effects of the pandemic can be seen in the occupational injury statistics both in terms of covid-19 infection (occupational disease) and side effects of vaccination against covid-19 (occupational accident).

The table below shows that in 2021 the reported occupational injuries were about 153,000. The figures include employees, self-employed persons, students and military conscripts etcetera.

For 2021, approximately 29,900 occupational diseases were reported among employees and self-employed to the Swedish Social Insurance Agency. That was a sharp increase compared to 2020 when the corresponding figure was 20,200. In 2019 it was approximately 10,600 reported occupational diseases.

In 2020, there was a reduction in the number of reported occupational accidents with sick leave of about 9 percent compared with 2019. The decrease in number of reports has been greatest for men. The decrease can probably be explained by increased domestic

work and reduced vehicle traffic during the pandemic. Seen in relation to 2020, the number of reported occupational accidents in 2021 has increased by 23 percent (approximately 7,400 reports).

Tabell g: An overview of 2021 preliminary data.

Type of occupational injury	Women		Men		Total	
	Number of cases	%	Number of cases	%	Number of cases	%
Occupational accidents with absence from work	19 192	22	21 844	33	41 036	27
- of which employees and self-employed persons	18 563	21	20 486	31	39 049	25
Work-related diseases	22 408	26	8 092	12	30 500	20
- of which employees and self-employed persons	22 141	26	7 713	12	29 854	19
Accidents without absence from work	37 673	44	32 578	49	70 251	46
- of which employees and self-employed persons	36 721		30 727		67 448	44
Commuting accidents	7 065	8	3 925	6	10 990	7
Other	253	0	202	0	455	0
Total	86 591	100	66 641	100	153 232	100

Source: SWEA/ISA

Increase in number of cases per 1,000 employed

Frequency rates of occupational accidents and work related diseases are higher in 2021 compared with 2020. In 2021 were the frequency rates of occupational accidents with absence from work per 1,000 employed women 7,7 and for men 7,9, and for work related diseases per 1,000 employed women 9,2 and 3,2 for men. In 2021, there were a total of 39 occupational accidents with fatal outcome. The fatalities consisted of 33 employees and six self-employed people. The frequency rate in period of 2012-2021 is 0.7 cases per 100,000 employees and 2.3 cases per 100,000 self-employed, respectively.

Reported occupational accidents and work-related diseases by economic activities

The economic activities with the highest frequency rates of reported occupational accidents (with absence from work) for women in 2020 was Transportation and storage with over 17.3 cases per 1,000 employed. Among men Transportation and storage had the highest accident rates, 16.7 cases per 1,000 employed.

The economic activity with the highest rate of reported work-related diseases among women, was Human health and social work activities, with over 16.5 reported cases per 1,000 employed. For men, the economic activity with the highest report rate was also Human health and social work activities, with almost 10.9 reported cases per 1,000 employed. The effects of the covid-19 pandemic, are seen when the reported occupational diseases are divided into industry groups.

Causes of occupational accidents and work-related diseases

For woman is fall of person the most common cause of occupational accidents with absence from work. However, the increase in the reported occupational accidents with absence from work can be seen in category of "Leakage, outflow", especially among women, that the large increase in the reported occupational accidents is found. Compared with 2020, has the category of "Leakage, outflow", increased from about 300 to almost 3,400 reported occupational accidents in 2021, which corresponds to an increase of over 1,000 percent. Number of reports in this category is generally at a very low level, but has increased radically with the reporting of side effects of vaccination against covid-19. In 2021, this deviation was one of the most common causes after fall of person and movement with load. The most common cause of occupational disease among men, is the category 'Loss of Control'. This category includes accidents when someone loses control over a machine, transport equipment or an animal. The category "Chemical and biological factors (infection)" increased extraordinarily in 2020 compared to 2019 (10 000 reported), and this increase continued in 2021 (19 700 reported). The increase of the reports, has led to this category of reported diseases is by far the largest both among women (6,5 reported occupational accidents per 1,000 employed) and men (1,8 reported occupational accidents per 1,000 employed), but especially among women.

Development of reported occupational injuries

The levels of reported occupational accidents with absence from work and work-related diseases are now considerably lower than in the second half of the 1980s. Preventive actions, for example in the field of ergonomics, and changes in the national health and work injury insurance all contributed to a sharp fall in the reported accidents and diseases in the late 1980s and early 1990s. However, the number of reported occupational accidents with absence from work and the number of work-related diseases have increased between 2009 and 2015. The increase also continued in 2016. Number of work-related diseases decreased in 2017 and number of occupational accidents with absence show minimal increase. In 2017, the reported of work-related diseases decreased, while the reported occupational accidents with absence increased somewhat. This development continued during 2018. However, in 2019 there was an increase of both reported occupational accidents with absence continued, and for work-related diseases. In 2020, the increase in reported occupational diseases was 91 percent, while there was a decrease in reported occupational accidents with sick leave by 9 percent.

Svensk-engelsk ordlista

List of terms

Anställningsform
Employment status
Arbetsolyckor med sjukfrånvaro
Occupational accidents with absence from work
Arbetsjukdomar
Work-related diseases
Arbetsskador
Occupational injuries
Arbetstagare, uppdragstagare
Employee, contractor
Arbetsmarknadsåtgärder
Employment measures

Avvikelse (1-siffernivå)

Deviation (first level)

- 1 El, brand, explosion
1 Electrical problems, explosion, fire
- 2 Läckage, utströmning
2 Leak, outflow, overflow
- 3 Ras, fall, bristning av föremål
3 Collapse, fall, breakage of material
- 4 Förlorad kontroll
4 Loss of control
- 5 Fall av person
5 Fall of person
- 6 (Kropp)s rörelse utan belastning
6 Body movement without any physical stress
- 7 (Kropp)s rörelse med belastning
7 Body movement under or with physical stress
- 8 Våld, angrepp, hot etcetera
8 Shock, fright, violence, aggression, threat
- 9 Övrigt, oklart
9 Others, unknown

Dagar
Days
Därav
Of which
Dödsfall
Fatal accidents
Egenföretagare
Self-employed person
Elever
Students
Exponeringsfaktor
Causal Agent / Exposure factor
Färdolycksfall
Accidents on way to or from work site

Sysselsatta
Employed
Kvinnor
Women
Kön
Sex
LSP (lagen om statligt personskadeskydd)
Act concerning state protection in connection with personal injuries
Längre sjukfrånvaro
Longer absence from work

Misstänkt orsak
Suspected cause

Belastningsfaktorer
Ergonomic factors
Buller
Noise
Kemiska/biologiska ämnen eller faktorer
Chemical/biological substances and factors
Organisatoriska eller sociala faktorer
Organizational or social factors
Smitta
Infection
Vibrationer
Vibrations

Övriga fysikaliska faktorer
Other physical factors

Män
Men
Näringsgren
Economic activity
Samtliga
All
Sektor
Sector

Skadad kroppsdel
Part of body injured

Ansikte
Face
Arm
Arm
Axel
Shoulder
Ben
Leg
Bröst
Thorax
Buk
Abdomen
Bäcken
Pelvis

Fingrar
 Fingers
 Flera skadade kroppsdelar
 Multiple locations of the body
 Fot
 Foot
 Fotled
 Ankle
 Hals
 Neck
 Hand
 Hand
 Handled
 Wrist
 Hela eller större delen av kroppen
 Multiple locations of the body
 Huvud
 Head
 Höft
 Hip
 Knä
 Knee
 Nacke
 Back of the head, neck
 Oklar eller ospecificerad kroppsdel
 Unknown part of body
 Rygg utom nacke
 Back except nape of the head
 Skuldra
 Shoulder
 Tår
 Toes
 Tänder
 Teeth
 Ögon
 Eyes
 SNI 2007 (Svensk standard för näringsgrens indelning)
 SNI 2007 (Swedish standard for Industrial Classification of all Economic Activities)
 Studerande
 Student, apprentice
 Summa
 Totalt
 Totalt
 Total
 Trolig frånvaro
 Estimated duration of absence from work
 Typ av arbetsskada
 Type of occupational injury
 Värnpliktiga
 Conscripted personnel
 Yrke
 Occupation

Exponeringsfaktor (huvudgrupp)**Causal Agents (first level)**

- 1 Kemiska faktorer
 - 1 Chemical agents
- 2 Fysikaliska faktorer
 - 2 Physical agents
- 3 Biologiska faktorer
 - 3 Biological agents
- 4 Biomekaniska faktorer
 - 4 Biomechanical factors
- 5 Organisatoriska och sociala faktorer
 - 5 Psychosocial exposure factors
- 6 Industriella faktorer, material och produkter
 - 6 Industrial factors, materials and products

Yttre faktor (huvudnivå)**Material agent (first level)**

- 01 Byggnader och arbetsområden i marknivå (inom- eller utomhus, stationära eller mobila)
 - 01 Buildings, structures, surfaces – at ground level (indoor or outdoor, fixed or mobile, temporary or not)
- 02 Byggnader, anläggningar, arbetsområden –över marknivå (inom- el. utomhus)
 - 02 Buildings, structures, surfaces – above ground level (indoor or outdoor)
- 03 Byggnader, anläggningar, arbetsområden – under marknivå (inom- el. utomhus)
 - 03 Buildings, structures, surfaces – below ground level (indoor or outdoor)
- 04 Anordningar för distribution av material, matningsanordningar, rörsystem
 - 04 Systems for the supply and distribution of materials, pipe networks
- 05 Motorer, anordningar för överföring och lagring av energi
 - 05 Motors, systems for energy transmission and storage
- 06 Handverktyg – icke motordrivna
 - 06 Hand tools, not powered
- 07 Handhållna eller handstyrda verktyg eller redskap – motordrivna
 - 07 Hand-held or hand-guided tools, mechanical
- 08 Handverktyg – utan uppgift om motorisering
 - 08 Hand tools – without specification of power source
- 09 Maskiner och utrustning – flyttbara eller mobila
 - 09 Machines and equipment – portable or mobile
- 10 Stationära maskiner och utrustning
 - 10 Machines and equipment, stationary
- 11 Befordrings-, transport- och lagrings anordningar
 - 11 Conveying, transport and storage systems
- 12 Landfordon
 - 12 Land vehicles
- 13 Andra transportfordon
 - 13 Other transport vehicles
- 14 Material, föremål, produkter, maskinkomponenter, damm
 - 14 Materials, objects, products, machine or vehicle components, dust
- 15 Kemiska, explosiva, radioaktiva eller biologiska ämnen
 - 15 Chemical, explosive, radioactive or biological substances
- 16 Säkerhetsanordningar och -utrustning
 - 16 Safety devices and equipment
- 17 Kontors-, personlig- och sportutrustning,
 - 17 Office equipment, personal equipment, sports equipment, weapons, domestic appliances

18 Levande varelser och människor
18 Living organisms and human beings
19 Bulkavfall
19 Bulk waste
20 Fysikaliska och naturfenomen
20 Physical phenomena and natural elements
00, 99 Övrigt, oklart
00, 99 Others, unknown
Uppgift saknas
Data not available

Näringsgren SNI2007

Economic activity

A Jordbruk, skogsbruk och fiske

Companies in agriculture, forestry and fishing

01 Jordbruk och jakt (inkl. service)

Agricultural establishments and establishments for related services

02 Skogsbruk

Companies for forestry and related services

03 Fiske och vattenbruk

Fishermen and aqua cultivators

B Utvinning av mineral

Mines and quarries

C Tillverkning

Manufacturing industry

10 Livsmedelsframställning

Food product industry

11 Framställning av drycker

Beverage industry

12 Tobaksvarutillverkning

Tobacco industry

13 Textilvarutillverkning

Textile industry

14 Tillverkning av kläder

Wearing apparel industry

15 Tillverkning av läder, läder- och skinnvaror med mera

Industry for leather and related products

16 Tillverkning av trä och varor av trä; kork, rotting och dylikt utom möbler etcetera.,

Industry for wood and products of wood, cork, cane except furniture

17 Pappers- och pappersvarutillverkning

Industry for paper and paper products

18 Grafisk produktion och reproduktion av inspelningar

Printers; other industry for recorded media

19 Tillverkning av stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter

Industry for coke and refined petroleum products

20 Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter

Industry for chemicals and chemical products

21 Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel

Industry for basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations

22 Tillverkning av gummi- och plastvaror

Industry for rubber and plastic products

23 Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter

Industry for other non-metallic mineral products

24 Stål- och metallframställning

Industry for basic metals

25 Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater

Industry for fabricated metal products, except machinery and equipment

26 Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik

Industry for computers, electronic and optical products

- 27 Tillverkning av elapparatur
Industry for electrical equipment
- 28 Tillverkning av övriga maskiner
Industry for machinery and equipment n.e.c.
- 29 Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar
Industry for motor vehicles, trailers and semi-trailers
- 30 Tillverkning av andra transportmedel
Industry for other transport equipment
- 31 Tillverkning av möbler
Furniture industry
- 32 Annan tillverkning
Other manufacturing industry
- 33 Reparation och installation av maskiner och apparater
Repair shops and installation companies for machinery and equipment

- D** Försörjning av el, gas, värme och kyla
Electricity, gas, steam and hot water plants

- E** Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering
Water works; Sewage plants, waste-disposal plants
- 36 Vattenförsörjning
Water works
- 37 Avloppsrening
Sewage plants
- 38 Avfallshantering; återvinning
Waste disposal plants; materials recovery plants
- 39 Sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning
Establishments for remediation activities and other waste management services

- F** Byggverksamhet
Construction industry
- 41 Byggande av hus
Construction developers
- 42 Anläggningsarbeten
Civil engineering contractors
- 431 Rivning av hus samt mark- och grundarbeten
Demolition and site preparation contractors
- 432 Elinstallationer, VVS-arbeten och andra bygginstallationer
Contractors for electrical, plumbing and other construction installation activities
- 433 Slutbehandling av byggnader
Contractors for building completion and finishing
- 439 Annan specialiserad bygg- och anläggnings verksamhet
Contractors for other specialised construction activities

- G** Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar
Trade; repair establishments for motor vehicles and motorcycles
- 45 Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
Sales and repair establishments for motor vehicles and motorcycles
- 46 Parti- och provisionshandel utom med motorfordon
Wholesale trade, except of motor vehicles
- 47 Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar
Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles

- H** Transport och magasinering
Transport and storage companies
- 49 Landtransport; transport i rörsystem
Land transport companies and pipeline transport companies
- 50 Sjötransport
Shipping companies
- 51 Lufttransport
Airline companies
- 52 Magasinering och stödtjänster till transport
Warehousing companies and service companies supporting transport
- 53 Post- och kurirverksamhet
Postal and courier companies
- I** Hotell- och restaurangverksamhet
Hotels and restaurants
- 55 Hotell- och logiverksamhet
Hotels, holiday villages, youth hostels, holiday cottages, camping sites etcetera.
- 56 Restaurang-, catering- och barverksamhet
Restaurants, catering establishments, bars
- J** Informations- och kommunikationsverksamhet
Information and communication companies
- K** Finans- och försäkringsverksamhet
Financial institutions and insurance companies
- L** Fastighetsverksamhet
Real estate companies
- M** Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
Professional, scientific and technical companies
- 69 Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet
Legal and accounting firms
- 70 Verksamheter som utövas av huvudkontor; konsulttjänster till företag
Head offices; management consultancy companies
- 71 Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet; teknisk provning och analys
Architect's offices, technical consultancy companies, companies for technical testing and analysis
- 72 Vetenskaplig forskning och utveckling
Institutes for scientific research and development
- 73 Reklam och marknadsundersökning
Advertising and market research companies
- 74 Annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
Other professional, scientific and technical companies
- 75 Veterinärverksamhet
Veterinary clinics
- N** Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster
Administrative and support service companies
- 77 Uthyrning och leasing
Renting companies
- 78 Arbetsförmedling, bemanning och andra personalrelaterade tjänster
Employment placement agencies, temporary employment agencies etcetera.
- 79 Resebyrå- och researrangörsverksamhet och andra resetjänster och relaterade tjänster
Travel agencies and tour operators; tourist assistance agencies

- 80 Säkerhets- och bevakningsverksamhet
Security service companies, detective agencies
- 81 Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor
Facility support and landscape service companies
- 82 Kontorstjänster och andra företagstjänster
Office administrative, office support and other business support companies
- O** Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring
Public authorities and national defence
- 841 Offentlig förvaltning
Public authorities
- 842 Offentliga tjänster (försvar, polis, brand med mera)
Foreign affairs, defence, justice, public security and fire service authorities
- 843 Obligatorisk socialförsäkring
Social security offices
- P** Utbildning
Educational establishments
- 851 Förskoleutbildning
Pre-primary education establishments
- 852 Grundskoleutbildning
Primary education establishments
- 853 Gymnasial utbildning
Secondary education establishments
- 854 Eftergymnasial utbildning
Higher education establishments
- 855 Vuxenutbildning och övrig utbildning
Establishments of adult and other education
- 856 Stödverksamhet för utbildningsväsendet
Educational support establishments
- Q** Vård och omsorg; sociala tjänster
Human health and social work establishments
- 86 Hälso- och sjukvård
Human health establishments
- 87 Vård och omsorg med boende
Establishments for residential care activities
- 88 Öppna sociala insatser
Social work establishments without accommodation
- R** Kultur, nöje och fritid
Establishments for arts, entertainment and recreation
- S** Annan serviceverksamhet
Other service activities
- T** Förvärsarbete i hushåll; hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk
Households as employers of domestic personnel; private households with undifferentiated goods- and services-producing for own use
- U** Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader och dylikt
Extraterritorial organisations and bodies

ANMÄLAN - arbetsskada - personskada

1

Arbetsmiljöverkets/Sjöfartsverkets
ankomstdatum

Läs bifogad hjälpinformation samtidigt som
blanketten fylls i (FK 9238).

Datum för anmälan (helt årtal, månad, dag)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- På den här blanketten anmäls olycksfall i arbetet, olycksfall vid färd till eller från arbetet och sjukdom eller annan ohälsa som uppkommit i arbetet. Här anmäls även skador bland värnpliktiga m.fl.
- Arbetsgivaren eller motsvarande ska anmäla arbetsskadan till Försäkringskassan.
- Anmälan skickas till:
Försäkringskassans inläsningscentral
LAF
831 88 ÖSTERSUND

- Arbetsgivaren ska enligt Arbetsmiljöverkets regler och föreskrifter utreda ohälsa och olycksfall.
- Försäkringskassan bekräftar inkommen anmälan med skrivelse till den skadade och skickar anmälan till Arbetsmiljöverket.
- Arbetsmiljöverket använder anmälan för att förebygga skador och för att redovisa arbetsskadestatistik.
- Blanketten finns även på Internet under adress www.forsakringskassan.se

Datum när olyckan inträffade eller då sjukdomen konstaterades
Vid sjukdom anges första frånvarodagen eller första läkarbesök med anledning av anmäld skada

Helt årtal Månad Dag

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Vem är den skadade?

1.1 Efternamn och tilltalsnamn		1.2 Personnummer (år, månad, dag, nr)																					
		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																					
1.3 Utdelningsadress		1.4 Telefonnummer (även riktnummer)																					
		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																					
1.5 Postnummer	1.6 Postort																						
1.7 Anställningsform eller sysselsättning																							
☐ 1. Fast anställd/Tillsvidare anställd		☐ 7. Statligt personskadeskydd: Totalförsvaret samt kriminalvården Skyddstid fr.o.m. (helt årtal, månad, dag)																					
☐ 2. Tidsbegränsad anställning		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																					
☐ 3. Egen företagare/Familjemedlem		Skyddstid t.o.m. (helt årtal, månad, dag)																					
☐ 4. Ombordanställd		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																					
☐ 5. Arbetsmarknadspolitiskt program		☐ Annat, ange vad _____																					
☐ 6. Studerande (ej praktikant med anställning)																							
1.8 Yrke eller vid statligt personskadeskydd personkategori		1.9 Anställd i företaget (år, månad)	1.10 Antal år i yrket																				
		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>											<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>										
1.11 Huvudsakliga arbetsuppgifter																							

2. Arbetsgivare/Egen företagare/Myndighet eller motsvarande och arbetsställe eller fartyg

2.1 Arbetsgivare/Egna företagets namn		2.2 Organisationsnummer											
		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>											
2.3 Arbetsställets namn fylls i om företaget/myndigheten har flera arbetsställen, även ev. avdelning. För fartyg anges namn och typ													
2.4 Utdelningsadress (gata, box e.d.)		2.5 Telefonnummer (även riktnr)											
		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>											
2.6 Postnummer	2.7 Postort		2.8 Signal/reg.nr (ifylles för ombordanställda)										
			<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>										
2.9 Huvudsaklig verksamhet vid arbetsstället (se punkt 2.3)													
2.10 Arbetsställe där skadan inträffat om det är annat under punkt 2.1 eller 2.3		Telefonnummer (även riktnr)											
		<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>											
2.11 Arbetsgivare där skadan inträffat om det är annan än under punkt 2.1													

3. Vilken typ av arbetsskada eller personskada gäller anmälan?

- ☐ 1. **Olycksfall** —→ Gå till avsnitt 4
- ☐ 2. **Färdolycksfall** vid färd till eller från arbetsplatsen/vid in- eller uttryckning vid statligt personskadeskydd —→ Gå till avsnitt 4
- ☐ 3. **Sjukdom** eller annan ohälsa (ej olycksfall) —→ Gå till avsnitt 5
- ☐ 4. **Fritidsskada** vid statligt personskadeskydd och fritidsskada som inträffat ombord för anställda på fartyg —→ Fylls i som vid olycksfall eller sjukdom, se punkt 1 eller 3

4. Hur gick olyckan till?

4.1 **Var inträffade olyckan?** Preciserar plats (t.ex. spårrområde, kök, lastkaj, enskilt hem, skjutbana, skogsmark, verkstad)

4.2 **Vad** var den skadade **sysselsatt** med då olyckan inträffade? (Specificera arbetsuppgift, arbetsmoment)

4.3 **Vad hände?** Beskriv olycksförloppet steg för steg

4.4 **Vad** sammanfattar olyckan i punkt 4.3 bäst? (Ange ett av alternativen)

☐ 1. E olycka, brand, explosion, sprängning	☐ 8. Skadad av person (fysiskt, även oavsiktligt)
☐ 2. Kontakt (även inandning) kemiskt ämne eller smittämne	☐ 9. Skadad av djur
☐ 3. Den skadade föll	☐ 10. Fysisk överbelastning (lyft eller ansträngande/häftig rörelse)
☐ 4. Den skadade slog eller stötte emot något (ej vid fall)	☐ 11. Psykisk överbelastning (hot, chock)
☐ 5. Skadad av maskin, maskindel eller föremål i rörelse (mekanisk rörelse)	☐ 12. Snedtramp, feltramp, "spik"-tramp (ej fall)
☐ 6. Skadad av fallande/flygande föremål (ej egen hantering)	☐ 13. Fordonsolycka eller påkörd
☐ 7. Skadad av hanterat föremål (egen hantering)	☐ Annat, ange vad _____

4.5 **Vilka** maskiner, redskap, apparater, kemikalier, smittämnen, skyddsutrustning e.d. var inblandade i olyckan?

Fabrikat/typbeteckning, tillverkningsår (i förekommande fall)

Kemikaliens funktion (t.ex. hårdare av lim)

Produktnamn eller kemiskt namn

4.6 **Varför** hände olyckan? Ange omständigheter som medverkade eller hade betydelse för händelsen (t.ex. lyfthjälpmiddel/utrustning ej till hands, felmanöver, missförstånd, skyddsutrustning saknades, för få personer för arbetsuppgiften, stark tidspress, instruktioner ej kända eller uppdaterade, bristfällig träning för uppgiften, ej kartlagd risk i förändrings-/ombyggnadsarbete.

5. Vad har orsakat sjukdomen/ohälsan?

5.1 Beskriv utförligt vilka arbetsförhållanden eller arbetsuppgifter som misstänks vara orsak till besvären, t.ex. hur ofta lyft förekommit och hur tunga de var. Vid psykosociala eller organisatoriska arbetsmiljöproblem beskrivs problemen. Den skadade kan själv fylla i händelseförloppet.

5.2 **Specificera vilka** faktorer som **misstänks vara trolig orsak till besvären**, såsom kemikalier, smittämnen, vad är tungt, maskiner, redskap, utrustning, inredning, psykosociala och organisatoriska faktorer ed.

Fabrikat/typbeteckning, tillverkningsår (i förekommande fall)

Kemikaliens funktion (t.ex. hårdare av lim)

Produktnamn eller kemiskt namn

5.3 **Markera** vad som bäst beskriver orsaken/ohälsan? (Ev. mer än ett alternativ)

☐ 1. Ergonomiska faktorer (t.ex. ensidigt upprepat arbete, statisk belastning, knästående arbete)	☐ 4. Smitta (t.ex. bakterier, virus)
☐ 2. Kemiska/biologiska ämnen eller faktorer, exkl. smitta (t.ex. färg, lim, lösningsmedel, mögel, damm)	☐ 5. Psykosociala eller organisatoriska orsaker (t.ex. omorganisation, hög arbetsbelastning, konflikt, mobbing, påfrestande klientkontakt).
☐ 3a. Buller	☐ Annan orsak, ange vilken _____
☐ 3b. Andra fysikaliska faktorer (t.ex. vibrationer, värme, strålning, drag)	_____

6. Beskriv personskadans omfattning. *Fylls i för samtliga fall av arbetsskada eller personskada*

6.1 Vilka skador eller besvär har olyckan/sjukdomen medfört? Vid olycka: t.ex. sår, frätskada, förlust av kroppsdel, psykisk reaktion. Vid sjukdom: t.ex. hudpåverkan, problem i luftvägarna, smärta, mår psykiskt dåligt.	
6.2 Ange den skadade kroppsdel eller där besvären huvudsakligen sitter. Om flera, ange den allvarligaste först.	
6.3 Trolig frånvaro ☐ Ingen frånvaro ☐ 1-3 dagar ☐ 4-14 dagar ☐ Längre frånvaro ☐ Dödsfall	Vid dödsfall. Ange datum (helt årtal, mån, dag)
6.4 Antal sjuklöne-dagar	

7. Ange åtgärder som förhindrar upprepande av skada

		Åtgärden genomförd	Åtgärden ej genomförd
1.		☐	☐
2.		☐	☐
3.		☐	☐
Har skyddsombudet deltagit i utredningen?		Om nej, varför inte?	
☐ Ja	☐ Nej		

8. Underskrift

Arbetsgivarens (arbetsföreståndarens)/Egna företagarens underskrift
Namnförtydligande

Härav har jag tagit del

Skyddsombudets namnteckning
Den skadades namnteckning

Försäkringskassans anteckningar/beslut

Personnummer	Antal sjukpenningdagar	☐ sjukfallet pågår
Diagnos enligt läkarintyg/-utlåtande		
☐ 1. Godkänd	☐ 2. Avslag	Datum
☐ 172 NY	☐ 172 ÄN	Datum
FK nr, ankomstdatum		☐ Kopia skickad till AV

www.av.se

Vår vision: Ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet

ARBETSMILJÖ
VERKET